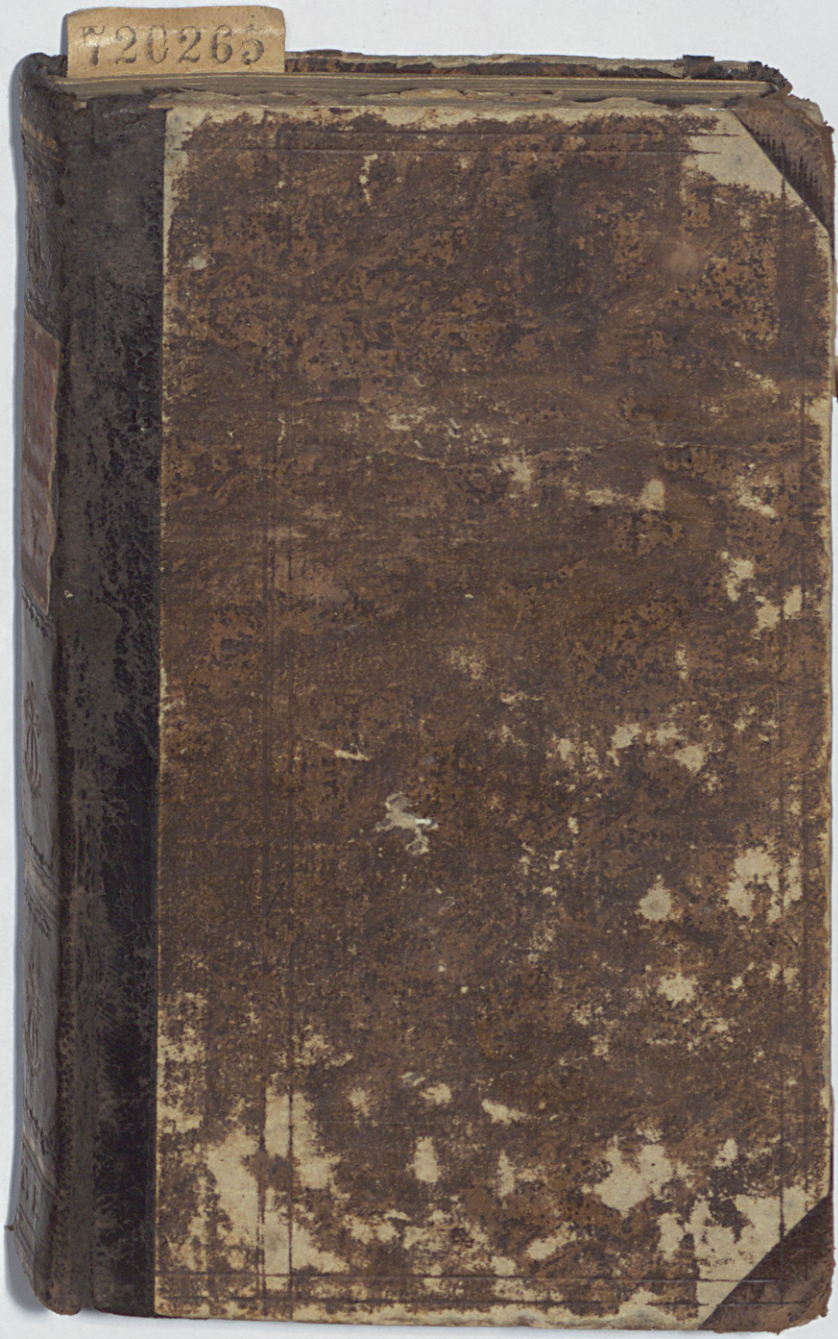

720265

B.

316. n3.

6 Brest.

14 6
13
EZER EGY ÉJSZAKA.

A R A B R E G É K.

B 315 a 3

FORDÍTOTTA

V . . . M . . .

735

Hetedik Füzet.

PESTEN,
TRATTNER J. M. ÉS KÁROLYI I. TULAJDONA.
1831.

KÉTSZÁZ ÖTVENEDIK ÉJSZAKA.

NUREDDIN' 'S A' SZÉP PERZSA NŐ' TÖRTÉNETE.

Balsora sokáig fővárosa volt egy a' Chalyfnak adózó országnak. A' királyt, ki ebben Harun Arresyd' korában uralkodott, Muhamed Szulyman Arrussynak hítták; 's első unokák voltak, két testvér' fiai.

„Volt egy király, ki ha az ellenség' lovag serege reá rohant, annak mindenféle éles, vagy hegyes fegyverrel elégséget tett.

Ha megütközött, irni látszott, az ellenség' soraira önhangzókat, 's pontokat rakván.

Az önhangzókat kardvágással írta az ellenségre, a' pontokat láncsaszurással, vagy nyíllövéssel.

Az ellenség' fejsebeiből áradó vértengerben úsz lovassága.

Ezen tenger messziről nézve hajókkal látszik ellepve: de a' mit árboczoknak vél az ember, az az ő láncsái, a' mi vitorláknak látszik az az ő zászlói, 's a' kis hullámok hőseinek sisakai.

Az idő lekötelezte magát, hogy hozzá hasonló királyt fog szűlni: de oh idő nem

fogod esküdet' megtarthatni ; bánd meg hogy azt tetted !“

Muhamed nem tartá tanácsosnak országa' kormányát egyetlen egy vezérre bízni ; hanem kettőt választott : Chákánt tudniillik , és Saouyt.

Chákán szelíd volt, előző ; és adakozó, 's öröme telt benne azokkal, kiknek vele dolgok volt, szivességet tehetni mindenben a' mi hatalmában volt , a' nélkül, hogy az igazságot, mellynek kiszolgáltatása tisztében állott, megsértené. Nem is volt senki is, sem a' Balsorai udvarnál, sem a' városban, sem az egész országban, ki őt ne tisztelte, 's érdemlett dicséretét ne hirdette volna :

„Ő igaz barát volt : ruhája isteni félelem és fennség : az ő befolyása alatt vígan és kényen lehetett élni.

Soha sem közelített hozzá egyszerűen sohajtásaival, vagy kérelmeivel, hogy palotája' kapuinál meghallgatást ne nyert volna.“

Saouy egészen más természetű volt : ez mindég mord kedvű volt, 's mindeneket eljesztett minden rang' és rend' különbsége nélkül. E' mellett távol attól, hogy magát azon nagy gazdagságra, mellyel bírt, érdemessé tette volna, torkig úszott a' leggaládabb fösvenységben, úgy hogy még magától is megtagadta a' legszükségesbeket. Senki sem szenvedhette, és soha sem lehetett tőle rosznál egyebet hallani. A' mi őt még utáltabbá tette, Chákán ellen való nagy gyűlölsége volt, és az, hogy ezen érdemes minister' minden jó tetteit roszt

magyarázván, nem szűnt meg a' király előtt ellene áskálódni.

Ő rá illettek ezen versek :

„Fukarnak fia, kiben semmi jó nem vala, egy sohonnaié, egy kóborlóé, egy világfutoé!

Egy szál szőr sincs testén, melly ezen tulajdonok' valamelyikének nyomát ne viselné.“

Egykor a' Balsorai király, tanácsgyűlés után, mulatságból, vezéreivel 's több más tanácsosokkal beszélgete. Szóba jöttek a' vásárlott rabnők, kik nálunk csak nem egy rangban vannak a' törvényes feleségekkel. Néhányan azt vitatták, hogy az illy rabnőnek csak szépnek, 's jól termettnek kell lenni, hogy az embert felesége miatt, kit egybeköttetések, vagy nemzetségi viszonyoknál fogva kénytelenítetett elvenni, 's a' ki többnyire sem nagy szépséggel, sem más testi tökéletességgel nincs fölruházva, megvigasztalhassa.

Mások azt állíták, és Chákán ez értelmén volt, hogy a' szépség, 's minden szép testi tulajdonok, nem egyedül valók, melyek egy rabnőben megkívántatnak, hanem azoknak még lélekkel, okossággal, szelídséggel, kellemmel 's, ha lehetséges, több szép ösméretekkkel is kell párosulva lenniök. E' mellett következő okot hozták fel: „Semmi sem illendőbb, — mondának, — olyan emberekhez, kiknek fontos hivatalaik vannak, mint hogy egy illy fáradalmas napszám' végeztével, otthon olly társnét leljenek, kinek mulatása egyiránt ta-

nulságos, kellemes és vidító: mert végtére, — ezt veték hozzá, — nem különbözünk a' barmoktól, ha csak arra tartjuk a' rabnőt, hogy nézzük 's ösztönünket elégítsük ki rajta, melly bennünk közös az állatokkal.“

A' király ezen véleményhez állá, 's az által nyilatkoztatá ki, hogy megparancsolta Chákánnak, hogy számára egy tökéletes szépségű 's mind azon tulajdonokkal, melyeket imént említettek, felruházott rabnőt vegyen, de mindenekfelett igen míveltnek kell lennie.

Saouy féltette a' becsületet, mellyet a' király Chákánnal tett. 'S mivel ellenkező értelemben volt, ezt veté ellene: „Uram nehéz lesz olly tökéletes rabnőt találni, mint felséged kívánja, de ha találkoznék is ilyen, a' mit alig hiszek, jó vásárt tesz az ember ha többbe nem kerül tíz ezer darab aranyból.“

„Saouy, — felele a' király, — te alkalmasint nagyon soknak találod ezen summát: neked az lehet, de nekem nem az.“ Egyszersmind parancsolá a' király főkincstárnokának, hogy a' tízezer darab aranya küldje el Chákánhoz.

Mihelyt haza ért Chákán, minden hajhászokat össze hivatott, kik a' rabnő kereskedéssel foglalatoskodnak, 's reájok bízta, hogy mihelyt olly rabnőt találnak, a' millyet előttök leírt, adjanak hírt neki róla.

A' hajhászok mind azért, hogy Chákán vezér' tetszését megnyerhessék, mind pe-

dig ön hasznokért is megigérék, minden gondjokat reá fordítani, hogy olyant találhassanak, a' millyet kíván.

Ettől fogva majd egy nap sem mult, hogy ne vittek volna hozzá, de mindég, hol egy, hol más hibát talált bennök.

Egykor korán reggel, midőn Chákán a' király' palotája felé lovagolt, egy hajhász nagy sebbel lova' kengyeléhez járult, 's tudtára adá, hogy egy perzsa kereskedő, ki tegnap igen későn érkezett, árul egy tökéletes szépségű rabnőt, kihez hasonlíthatót, még alig fogott látni. „Lelkére 's ösmereteire nézve, — ezt veté hozzá, — jót áll érte, hogy a' világ' minden szép lelke, 's tudósa előtt megállhat.“

Chákán megörülvén ez újságnak, melly reménységet nyujta neki, hogy a' királynak kedvére tehet, meghagyá a' hajhásznak, hogy a' palotából vissza térte után vigye hozzá a' rabnőt, és folytatá útját.

A' hajhász nem mulasztá el a' rendelt órára a' vezérnél megjelenni, és Chákán a' rabnőt olly szépnek 's minden várakozását fölül mulónak találá, hogy azon órától fogva a' szép perzsa nő nevet adá reá. Egy költő, ki őt leírja, ezt mondja róla:

„Csoda szépség; arcza a' tele holdhoz hasonlít; kedves volt nemzetsége előtt, és drága, mint a' gyermek anyjának.

A' menyeyi királyszék' birtokosa lelki nemességet 's méltóságot osztta neki, de egyszersmind kellemet is a' kifejezésben és magaviseletben, és szép termetet.

Ábrázatja 'egén hét csillagzat *) ra-
gyogott, véd angyalaiként orczáinak min-
den vakmerő ellen.

Ha valaki epedő nézéssel akart tőle
egy pillantatot csalni, szerelemtűzzel égette
el azt, ezen csillagzatok' egyike által."

A' vezér maga is igen eszes és tudós
lévén, mindjárt észre vette a' vele beszél-
getésből, hogy hiába fogna más rabnőt ke-
resni, ki ezt a' király által kívánt akár-
mellyik tulajdonban fölülmulja. Kérdé a'
hajhászt, mire tartja a' perzsa kereskedő?

„Uram, — felele a' hajhász, — az ol-
lyan ember, ki nem alkuszik; azt mondja
egy szóval, hogy nem adhatja alább tízezer
darab aranyból. Azt vallotta előttem, hogy
nem számilálván gondjait, fáradságát's ide-
jét, mellyet ennek nevelésére fordított,
csak nem annyit költött már reá, részint
testi gyakorlásban, 's lelki oktatásban volt
mestereire, részint ruházatjára's tartására.
Mivel még akkor, midőn igen kora gyer-
mekségében megvásárlotta, méltónak ítélte
egy királyhoz, semmit sem kímélt tőle,
a' mi arra szolgálhat, hogy ezen főrangra
emelhesse. Mindenféle hangszereken ját-
szik, énekel, tánczol, szebben ír mint a'
legügyesebb író mesterek, versel, 's egy
könyv sincs mellyet ne olvasott volna. Egy
szóval még soha sem hallatott, hogy egy
rabszolgát annyit tudott volna, mint ez tud."

*) Ezen hét csillagzat: a' szemek, szemöldök,
szemcsillagok és a' száj.

Chákán vezér, ki a' szép perzsa'nő' becsét sokkal jobban ösmerte, mint a' hajhász, ki csak azt beszélte, a' mit a' kereskedő mondott neki róla, nem akarta a' vásárt elhalasztani 's tüstént hivatá a' kereskedőt.

Ez eljőve; már igen éltés volt 's egy költőnek ezen szavai illettek reá, melyeket magáról monda:

„Az idő engem erősen megviselt 's remegővé tett; ez az ki az erőt adja, de el is rabolja.

Egykor ugráltam 's futkostam, 's még sem fáradék el: ma fáradt vagyok, noha helyemből sem mozdultam ki.“

Chákán vezér így szóla hozzá: „Nem magamnak akarom e' rabnőt venni, hanem a' királynak; de az ő számára illendőbb áron kell őt adnod, mint a' hogy' tartod.“

„Uram, — felele a' kalmár, — nagy szerencsémnek tartanám, őtet ő felségének ajándékban adhatni, ha egy kalmártól, mint én vagyok, lehetséges volna ilyen értékű ajándékot tenni. Csak azon pénzt kívánom, melyet reá fordítottam, hogy fölneveljem 's olyanná tegyem, a' millyen. Azt mondhatom, hogy ő felsége olyan vételt tesz, a' mivel igen megelégedhetik.“

Chákán nem akart alkudozni, 's kifizetteté a' kalmárnak a' pénzt. Elmenetele előtt így szóla még a' kalmár a' vezérhez: „Uram, mivel a' rabnő a' királynak van szánva, engedd azt mondanom, hogy a' hosszas utazásban, melyet vele idáig tettem, nagyon elfáradt. Noha ő most is ha-

sonlíthatlan szépség, még is egészen más lesz, ha két hétig magadnál tartod 's jó gondját viselteted. Ha ezen idő múlva a' királynak bemutatod, olly becsületet 's érdemet fog neked előtte szerezni, hogy reménylem, meg köszönöd. Magad is látod, hogy a' nap egy kissé elsütötte bőrét; de ha kétszer háromszor megfürdik 's ollyan öltözetet fogsz reá adatni, a' millyent ilłőnek tartasz, ugy meg fog változni, hogy még véghetetlenül szebbnek találándod."

Chákán köszönettel fogadá a' kalmár' tanácsát 's feltevé azt követnie. A' szép perzsa nőnek különszobát adott, feleségéé mellett, a' kit kért, hogy magával etesse 's ugy tekintse mint olly hölgyet, ki a' király' tulajdona. Kérte tovább, hogy többféle ruhát csináltasson neki, olly pompásat, a' millyet csak lehet, 's a' millyen legjobban áll neki.

Minekelőtte a' szép perzsa nőt elhagyta volna, így szóla hozzá: „Nem lehet nagyobb szerencse számodra, mint a' mit én fogok neked szerezni. Itéld meg magad: én a' király' számára vettelek, 's reménylem, hogy ő még sokkal inkább fog örülni bírásodnak, mint én örülök azon, hogy bizományában eljárhattam. Azért tudtodra kell adnom, hogy nekem van egy fiam, ki ugyan nincs ész' hijával, de fiatal, lenge és merész: őrizkedjél tőle ha feléd közelít."

A' szép perzsa nő megköszönte ezen utasítását, 's megígérte, hogy azt használni fogja. Erre a' vezér elhagyá.

KÉTSZÁZ ÖTVENEGYEDIK ÉJSZAKA.

Nureddin, így hívták Chákán vezér' fiát, szabadon járt anyja' szobájába, kivel együtt szokott ebédelni. Igen szép alaku volt, fiatal, kellemes és merész; 's mivel rendkívül gyors esze volt 's könnyen tudta magát kifejezni, azon különös adománnyal bírt, hogy akárkit is reá tudott birni, a' mire akart.

Meglátá a' szép perzsa nőt; 's noha tudta hogy atyja a' király' számára vette, 's ezt maga az atyja is mondotta neki, még sem erőltette magát legelső találkozásakor is iránta való szerelmét elfojtani. Sőt inkább elhagyá magát kapatni kecsesi által, mellyek őtet mindjárt megbájolák; 's a' vele volt beszélgetés azon feltételre határozta, hogy minden módot elkövessen, hogy a' fejedelemtől ellophasssa.

A' szép perzsa nő is részéről Nuredint igen szeretetre méltónak találta. „A' vezér nagy becsületet tesz velem, — gondolá magában, — hogy a' Balsorai királynak ajándékba vett: én azonban igen boldognak tartanám magamat, ha a' fiának ajándékozna is.“

Nureddin szorgalmasan használta az alkalmat, mellyel bírt, azon szépséget kibe annyira szerelmes volt meglátogatni, 's vele beszélgetni. Soha sem távozott előbb míg az anyja' nem kényszerítette. „Édes fiam, — mondá ez, — nem illik fiatal embernek,

mint te vagy, mindig az asszonyok' szobájában lenni. Eredj, menj szobádba és dolgozzál, hogy méltóvá tehesd magadat, egykor atyád' követője lehetni méltóságában."

Mivel a' szép perzsa nő a' hosszas út miatt, mellyet tett, sokaig nem fürdött, öt vagy hat nap mulva, hogy megvásároltatott, parancsolá Chákán nagy vezér' neje, hogy a' fürdőt melly a' vezér' házában volt, egyenesen az ő számára fűtsék el. Több rabnőivel kísértette oda 's megparancsolá ezeknek, hogy épen úgy szolgáljanak neki, mint magának, 's fürdő után egy igen pompás ruhát adjanak reá, mellyet már csináltatott számára. Annál nagyobb gondot fordított erre, mivel ez által férje a' vezér előtt érdemet akart szerezni, 's tudtára kívánta adni, mennyire iparkodik mindenben, a' mivel neki kedvet tehet.

A' fürdőből a' szép perzsa nő még ezerszer szebben kelt ki, mint megvásárlásakor Chákán előtt mutatkozott, 's megjelent a' vezér' felesége előtt, ki alig bírta megösmerni.

A' szép perzsa nő kellemmel csókolá meg kezeit, 's monda neki: „Nagyságos asszonyom, nem tudom millyennek találasz e' ruhában, mellyet méltóztattál csináltatni. Rabnőid, kik azt mondják, hogy igen jól áll és hogy alig ösmertek meg, talán csak hizelkednek: én a' te ítéletedre hivatkozom. Ha azonban valóságot szóltak volna is, úgy is te vagy az Nagyságos asszonyom, kinek egyedül köszönhetem e' szerencsét."

„Édes leányom, — felele a' vezér' neje nagy örömmel, — ne tartsd hizelkedésnek a' mit rabnóim mondtak: én jobban értek ahhoz mint ők; 's nem tekintvén ruhára, melly gyönyörűen áll, olly szépséget hoztál ki a' fürdőből, melly sokkal fölül áll azon, a' minek előbb látszottál, úgy hogy magam is alig ösmerlek meg. Hatudnám, hogy a' fürdő még jó, magam is használnám azt: én már azon korban vagyok, melly megkívánja, hogy avval gyakrabban éljek.“ — „Nagyságos asszonyom, — viszonza a' szép perzsa nő, — nem tudok felelni a' nem érdemlett tisztességre, melyet velem téssz. A' mi a' fürdőt illeti, az bámulásra méltó, 's ha kedved van bele menni, ne késsél semmit is. Rabnóid is ugyan azt fogják mondani.“

A' vezér' hitvесе meggondolá, hogy már több nap óta nem fürdött, 's használni akarta az alkalmat. Megmondá rabnóinek; 's ezek tüstént fölkészíték mindennel, a' mi ahhoz szükséges volt.

A' szép perzsa nő szobájába mene, 's a' vezér' hitvесе, minekelőtte fürdőbe indult, meghagyá két kis rabnónek, hogy nála maradjanak, azon parancscsal, hogy Nuredint, ha oda megy, be ne bocsássak.

Míg a' vezér' neje a' fürdőben 's a' szép perzsa nő egyedül vala, oda mene Nuredin; 's nem lelvén anyját szobájában, a' szép perzsa nőjébe mene, hol a' két kis rabnót az előszobában találá. Kérdé tőlök anyját; mellyre azt felelék, hogy fürdőben van. „Hát a' szép perzsa nő, — folytatá

Nureddin, — az is fürdőben van?“ — „Már ő vissza jött onnan 's szobájában van; de parancsunk van anyádtól, hogy be ne bocsássunk.“

A' szép perzsa nő' szobája csak egy ajtószőnyeggel volt elzárva. Nureddin oda lépett, hogy bemenjen, 's a' két rabnő elébe állott, hogy meggátolják. Ő pedig mindeniket karon kapá, kitolá az előszobából 's bezárta előttök az ajtót.

Ekkor ezek nagy sikoltással a' fürdőhöz szaladtak, és sírva panaszolták asszonyoknak, hogy Nureddin ellenökre ment be a' szép perzsa nő' szobájába, 's őket elkergette.

E' nagy merészség' hire a' jó asszonynak igen mély bánatot okozott. Féiben hagyá a' fürdést, 's hirtelen felöltözött. De mire készen lett, 's a' szép perzsa nő' szobájába ért, Nureddin már kiment onnan, 's elillant.

A' szép perzsa nő' igen csodálkozott, a' vezér' hitvesét könyeitől elázva 's magán kívül látván belépni. „Nagyságos asszonyom, — szóla hozzá, — szabad-e tudakoznom miért vagy illy szomorú? mi baj érhetett a' fürdőben, 's mi kényszerített, hogy azt olly hamar elhagyd?“

„Hogyan! — kiálta a' vezér' hitvese, — te olly nyugottan teszed e' kérdést, holott fiam Nureddin szobádbatört 's egyedül maradt nálad! érhetett volna-e bennünket, engem 's ötöt, ennél nagyobb szerencsétlenség?“

„Bocsánatot nagyságos asszonyom, — viszonya a' szép perzsa nő, — mi szerencsétlenség lehet abban reád 's Nureddinre nézve a' mit ő cselekedett.“ — „Hogy hogy“, — felele a' vezér' neje, — hát nem mondotta-e meg férjem, hogy téged a' király' számára vett? 's nem intett-e meg, hogy őrizkedjél, ne hogy Nureddin közelítsen hozzád?“

Nem feledtem el nagyságos asszonyom, — szóla ismét a' szép perzsa nő, — de Nureddin azt jött megmondani, hogy atyja megváltoztatta szándékát, 's a' helyett, hogy a' király' számára tartogatna, a' mint feltevéle volt, ő neki tett személyemmel ajándékot. Elhittem nagyságos asszonyom, 's mivel én rabnő 's gyenge ifjuságom óta szoros engedelmességhez vagyok szokva, elgondolhatod, hogy akaratjával nem lehetett 's szabad sem volt ellenkeznem. Megvallom magam, hogy azt annyival kevésbé tettem kedvetlenül, minthogy szabadon láthatván egymást, erős hajlandóság gerjedt bennem iránta. Bú nélkül mondom le azon reményről, hogy a' királyé legyek, 's igen boldognak fogom tartani magamat, egész életemet Nureddinnel tölteni.“

E' beszédre monda a' vezér' hitvese: „Adná isten, hogy való volna, a' mit szólsz! én igen fognék rajta örülni. De hidd el Nureddin ámit; megcsalt téged 's lehetetlen, hogy atyja ez ajándékot adta volna neki, a' mint neked mondotta. Ah a' boldogtalan! 's melly szerencsétlen vagyok én, 's mennyivel inkább az még az atyja, azon

szomorú következtetések miatt, melyektől félnie 's vele együtt félnünk kell! Sem könyeim, sem könnyörgésem nem képesek őt meglágyítani, 's bocsánatát megnyerni. Atyja felfogja őt áldozni igaz haragjában, mihelyt megtudja az erőszakot, melyet rajtad elkövetett.“

E' szavak után elkezde keservesen sírni; 's rabnői kik szintugy féltették Nuredin' életét, követték példáját.

Chákán vezér néhány pillantattal későbbben ért oda, 's nagyon csodálkozott, hogy hitvesét 's a' rabnőket könyekben 's a' szép perzsa nőt olly elesüggedten lelé. Kérdő okát; 's hitvese és a' rabnők kettőztették a' zokogásokat 's könyeiket, felelet helyett. Hallgatásokon még inkább bámult, feleségéhez fordula 's monda neki: „Egyáltalában akarom, mondd meg, mit sirtok, és hogy igazat szólj.“

A' vigasztalhatlan asszony nem kerülheté el, hogy férjét kielégítse. „Ígérd meg uram, — így kezdé, — hogy engem nem lakoltatsz meg azért, a' mit mondok: eleve is bizonyossá teszek, hogy oka nem vagyok.“ 'S nem várván feleletét, így folytatá tovább: „Az alatt, hogy én rabnőimmal a' fürdőben valék, eljött fiad 's ezen boldogtalan időt arra fordította, hogy a' szép perzsa nőt elhiteté, hogy őtet már nem fogod a' királynak adni, hanem neki ajándékoztad. Nem mondom el mit csinált tovább ezen gonosz ámtás után: 's reád hagyom annak eltalálását. Ez az oka szo-

moruságomnak, miattad 's fiam miatt, a' kiért nem bátorkodom boesánatodat kérni.

Lehetetlen a' vezér' boszuját kifejezni, midőn fiának Nureddinnek szemtelenségét megértette. „Hah, — kiálta mellét vervén, kezeit rágván 's szakállát tépvén, — hát így döntöd le boldogtalan fiu, nem méltó a' nap-világra, atyádat szerencséje' legfőbb fokáról a' mélységbe! Így veszted el őt 's magadat is vele! A' király nem fog megelégedni véreddel, sem az enyémmel, ezen megbántás' megboszulására, melly személyét magát érdekli.“

Hitvесе iparkodott őt vigasztalni és szóla hozzá: „Ne szomorkodjál olly igen; tízezer darab aranyat könnyen árulok drágaságaim' egy részéből: te azon más rabnőt vehetsz, ki még szebb 's méltóbb a' királyhoz!“

„Hát azt gondolod, — felele a' vezér, — hogy busulnék így a' tízezer darab arany' elvesztésén? Nem ezen veszteségről van itten szó, sőt nem minden jószágom' elvesztéséről is: avval nem sokat törődném. Itten becsületem' elvesztése forog fenn, a' mi drágább előttem, mint a' világ' minden javai.“

„De ugy vélem uram, — felele az aszszony, — hogy a' mit pénzzel megint jóvá lehet tenni, nem olly nagy fontosságú.“

„Vaj igen! — felele a' vezér, — hát nem tudod, hogy Saouy halálos ellenségem? azt gondolod-e, hogy mibelyt ezen dolgot megtudja, nem megyen a' királyhoz, hogy rajtam diadalt üssön?“ „Felséged, —

ezt fogja mondani, — mindig Chákán' hűségéről és hivatali buzgóságáról beszél; most kimutatta, milly kevésbé érdemli meg ezen megkülönböztetést. Tízezer darab aranyat kapott, hogy felséged' számára egy rabnőt vásároljon. Teljesítette is ezen megtisztelő bizományt, 's nem született még olly szép rabnő, a' millyent vett; de a' helyett hogy azt felségedhez vezette volna, tanácsosabbnak tartotta, fiának ajándékozni. „Édes fiam — így szóla hozzá, — vedd e' rabnőt, legyen a' tied; te érdemesebb vagy reá, mint a' király.“ — „A' fia, — így fogja folytatni szokott gonoszságával, — elvette, 's most mindennap vele mulatozik. A' dolog ebben van, a' mint szerencsém vagyon felségednek jelenteni, 's felséged maga is meggyőződhetik róla.“ — „Nem gondolod-e, hogy ezen vádra a' király' emberei minden pillantatban eljöhetnek, hogy házamba törjenek, 's a' rabnőt elvigyék? elhallgatok minden egyéb elkerülhetlen bajokat, mellyek erre következni fognak.“

„Uram, — felele az asszony férjének a' vezérnek e' beszédére, — megvallom, hogy Saouy, gonoszsága igen nagy, 's hogy ő képes a' dolgot illy ravaszan magyarázni, a' mint előre mondád, ha legkisebb hírt veszen is róla. De tudhatja-e ő, vagy akárki más is, mi történik háza' belsejében? Ha gyanítnák is, és a' király szólana veled róla, nem mondhatod-e, hogy minekutána a' rabnőt szorosabban megvizsgáltad, nem leléd olly méltónak ő felségéhez, a' mint eleinte látszott; hogy a' kalmár megcsalt

vele, hogy szépsége ugyan hasonlíthatatlan, de sok hibázik abból, hogy olly eszes és ügyes volna, a' mint előtted feldicsérték. A' király el fogja hinni szavadra, és Saouy megint olly szégyent fog vallani, szinte úgy nem boldogul veszedelmes szándékában, mint sok egyéb alkalommal, a' mikor hiába iparkodott tégedet megrontani. Nyugodjál meg tehát; és ha tanácsomat akarod követni, hivasd el megint a' hajhászokat 's add tudokra, hogy a' szép perzsa nővel nem vagy megeleégvedve, 's bízd reájok, hogy más rabnót szerezzenek."

Mivel e' tanács Chákán vezér előtt igen okosnak látszék, megnyugodott egy kevéssé, 's feltevé azt követni; azonban ez semmit sem engesztelte haragját fia Nuredin iránt.

KÉTSZÁZ ÖTVENKETTÓDIK ÉJSZAKA.

Nureddin egész nap nem mutatta magát; sőt nem bátorkodott azon ifjak közül is, kikkel társalkodni szokott, valamelyiknél menedéket keresni, félvén ne hogy atyja ottan kerestesse. Elhagyá tehát a' várast, 's egy kertbe ment, a' hova máskor soha sem járt, és nem volt ősmertes. Csak késő este ment haza, midőn tudta, hogy atyja már szobájába ment, és anyja' rabnőivel nyitatta ki az ajtót, kik őt minden zaj nélkül bebocsáták. Más nap reggel megint elment, minekelőtte atyja fölkelte volna;

's egy egész hónapig kénytelen volt ezen vigyázattal élni, igen nagy fájdmára. Mert a' rabnők nem hizelkedtek neki, hanem egyenesen kimondották, hogy atyja a' vezér még mindig haragszik reá, 's megfogadta, hogy megöli ha szeme' elébe kerül.

A' vezér' neje tudta rabnőitől, hogy Nureddin mindennap haza jár; de nem bátorkodott férje előtt számára bocsánatért könyörögni. Végre megkeményíté magát 's így szóla hozzá egykoron: „Uram, mind eddig nem bátorkodtam veled fiadról szólni. Most engedelmedért könyörgök kérdehetnem, hogy mit szándékozol vele csinálni. Nem véthet fiu nagyobb atyja ellen, mint Nureddin vétett ellened, megfosztott azon nagy örömtől, hogy a' királynak olly tökéletes rabnőt szerezhettél volna, mint a' szép perzsa nő, megvallom ezt: de mi tehát ennél fogva vele szándékod? egy általában megakarod-e ölni? egy szerencsétlenség helyett, mellyre már nem is kellene gondolnod, egy másikat, sokkal nagyobbat fognál magadra vonni, mellyet talán meg sem gondolsz. Nem félsz-e, hogy a' gonosz világ annak nyomozásában, miért bujdosik fiad előtted, kitalálja igaz okát, mellyet úgy titkolni akarsz? ha az megtörténnék, egyenesen azon szerencsétlenségbe döntene, mellyet olly szorgosan igyekszel kerülni.“

„Édes feleségem, — felele a' vezér, — a' mit mondasz, mind igen okos; de nem vehetem reá magamat, hogy Nureddinnek megbocsássak, a' nélkül, hogy érdeme sze-

rint megbüntessem.“ — „Eléggé meg lesz büntetve, — felele az asszony, — ha azt teszed, a' mi most jutott eszembe. Fiad minden éjjel haza jó, midőn már háló szobádban vagy; itt hál 's megint el megy, minekelőtte fölkelysz. Ragadd meg estvére eljövetelekor, 's tettesd úgy magadat, mintha megakarnád ölni: én majd segédére megyek, 's midőn mintegy könyörgésemre megkegyelmezzs életének, kényszerítsd, hogy a' szép perzsa nőt, olly feltételek alatt vegye el, a' mint neked tetszik. Szereti azt, 's tudom, hogy a' szép perzsa nő sem gyűlöli őtet.“

Chákán örömet követte e' tanácsot; azért is az ajtó mögé állott, minekelőtte Nureddinnek a' szokott időben hazajövetelekor, kinyitották volna neki, 's mihelyt ez belépett, reá rohant 's a' földre verte. Nureddin arra fordítá fejét, 's megösmerte atyját, gyilokkal kezében, a' mint épen életől akará megfosztani.

Ezen pillanatban ért oda Nureddin' anyja, 's megfogván a' vezér' karját kiálta: „Mit akarsz mivelni uram?“ — „Bocsáss felele a' vezér, — hogy ezen méltatlan fiút megöljem!“ — „Ah uram, — szóla tovább az anya, — ölj meg inkább engem, soha sem fogom azt megengedni, hogy kezedet ten véredbe mártsad!“

Nureddin használá e' pillantatot 's könnyező szemekkel monda: „Kedves atyám, kegyelmedért 's irgalmadért könyörgök; bocsáss meg nekem, kérlek annak nevében, kitől te is bocsánatot vársz, azon napon,

midőn előtte mindnyájan meg fogunk je-
lenni.“

Még következő verseket mondá:

„Bocsásd meg vétkemet; mert a' hosz-
szutűrők megbocsátják a' bűnösöknek vét-
keiket.

Megvallom, hogy sok hibáim vagynak:
de gyakorold hát te rajtam ama szép erényt
a' hosszutűrést!

Gondold meg, hogy annak, ki bocsána-
tot remél attól, ki felette vagyon, azok'
vétkait is meg kell bocsátania, kik alatta
vagynak.“

Chákán ki hagyá csavarni a' gyilkot
kezeből; 's mihelyt elbocsátotta, Nureddin
azonnal lábaihoz borult 's megcsókolta azo-
kat, annak jeléül, mennyire bánja, hogy
megbántotta.

„Nureddin, — mondá neki az atya, —
köszönd anyádnak; kedvéért engedek meg
néked, sőt a' szép perzsa nőt is neked
adom, de azon föltétel alatt, ha esküvés-
sel megfogadod, hogy őt nem rabnődül,
hanem hitvesedül tekinted, azaz sem soha
el nem adod, sőt el sem vered. Mivel neki
sokkal több esze, okossága és életmódja
van, mint neked, megvagyok győződve,
hogy mérsékelni fogja ifjui szilajságodat,
melly téged megronthatna.“

Nureddin nem bátorzkodott reményleni,
hogy illy kegygyel fognának vele bánni.
Megköszöné atyjának minden kigondolható
hálálkodással 's szívesen elmondotta az
esket, mellyet atyja kívánt tőle.

Mind ketten, tudniillik a' szép perzsa nő és ő, nagyon megvoltak elégedve egymással 's az atya igen örült szives egyességökön.

Chákán vezér nem várta, hogy a' király szóljon vele a' neki adott bizományról; maga iparkodott róla vele minél többször beszélgetni, 's azon nehézségekre figyelmeztetni, mellyekre talál, hogy abban ő felsége' megelégedésére eljárhasson; egy szóval olly ügyesen tudta intézni a' dolgot, hogy a' király lassanként egészen elfelejtette.

Saony még is megtudott valamit abból, a' mi történt; de Chákán olly messze volt előtte a' király' kegyelmében, hogy nem bátorkodott róla szólani.

Esztendeje múlt már, hogy ezen csiklandós dologszerencsésebben ütött ki, mint a' vezér eleinte vélte, midőn egyszer fűrdőben lévén, szorgos dolga miatt kénytelen volt abból még azon hevűlten kiszállani; a' hűs szellő mellére csapódott, 's erős hideglelést okozott neki, melly miatt le kellett fekünnie. Nyavalyája súlyosbodott; 's midőn érzé, hogy élte' vég pillantata nem messze van, így szólítá meg Nuredint, ki nem távozik ágyától:

„Édes fiam! nem tudom jó hasznát vettem-e azon nagy gazdagságnak, mellyel isten megáldott; látod, hogy semmit sem használ arra, hogy a' haláltól megszabadítson. Ez egyre kérlek még haldokolva, hogy a' szép perzsa nő iránt tett ígéretedet megtartsd. Nyugtan halok meg azon bizo-

dalomban, hogy arról nem fogsz megfeledezni.“ — Végre még így szóla:

„Egy költőnek versei jutnak eszembe, ki ezt mondja:

„Érzem halálomat: áldassék a' ki soha meg nem hal! Én nem kerülhetem a' halált.

Valóban az nem úr, kin a' halál uraságot gyakorol: hanem az minden urak' ura, ki soha meg nem hal!“

Ezek voltak a' végszavak mellyeket Chákán vezér szóla. Nehány pillantat mulva halálnak vált, és házat, az udvart 's a' várost kimondhatlan gyászba ejtette. A' király gyászolta őt mint bölcs, buzgó és hű ministert; 's az egész város siratta, mint ótalmazóját és jótevőjét. Soha sem volt Balsorában tiszteségesebb temetés. A' vezérek, emirek 's az udvar' minden nagyai egyetemben, vetekedtek egymás után koporsóját vállokon a' temetőig vinni; 's a' város' minden lakosi a' leggazdagabbtól a' legszegényebbig könyezve kísérek.

Midőn a' holt test a' föld alá takarítatott, egy a' kísérők közül következő verseket mondotta:

„Csőtörtökön hagyám el barátimat 's megmostak a' nyújtóztató padon;

Lehuzván ruháimat, mellyek rajtam voltak, olly köntöst adtak reám, melly nem volt az enyém.

Négy ember nyakán vitt az imádkozó helyre, hol néhányan imádkoztak érettem. — Oh imádkozzatok érettem mindnyájan, kik barátim valátok! — végre egy boltozott épületbe vittek, mellyen elsuhan

az

az idő, 's mellynek ajtaji nem nyílnak ki többé."

Midőn a' kíséret eltávozott és Nureddin haza ment, egy költő' következő versei jutottak eszébe:

„Egy csötörtök estve elvált örökre, 's én elkísértem őt.

Szelleme is követte; ennek kiáltottam: „Térj vissza belé oh drága lélek!" —

„Hogy' térjek vissza, — ezt vevém válaszul, — testembe, mellyen sem hús, sem vér, 's nincs egyéb mint száraz csont?

Mellynek szemeit gyakran könnyek megvakították, 's mellynek most már süket füleinek olly sok gáncsot kellett hallani?"

Nureddin minden módon kijelentette a' mély szomorúságot, mellyet kellett neki okoznia e' veszteségnek; sokáig senkivel sem láttatta magát.

Egykor végre megengedé egyik biztos barátját bebocsáttatni. Ez iparkodott őt vigasztalni; 's nem lelvén őt hajlandónak arra, hogy meghallgassa, elébe terjeszté, hogy minekutána atyja, emlékezetének minden tartozott tisztességet megtett, 's teljesen betöltötte, a' mit az illendőség kíván, ideje volna már, hogy a' világban megint megjelenék, barátait meglátogatná, 's azon rangot, mellyet születése 's érdemei szereztek neki, fenntartaná. „Vétkeznénk, — ezt veté hozzá, — mind a' természet' törvényei, mind a' polgári törvények ellen, ha atyáink iránt, holtok után, a' gyermeki szeretet' tiszteit nem teljesítenők, 's érzéketlenségnek fogának bennünket tartani. De minekutána

azokat megtettük, 's az iránt semmit sem vehetnek szemünkre, kötelesek vagyunk előbbi életmódunkat ismét elkezdni, 's úgy élni a' világban, a' mint benne élnek. Töröld le tehát könyeidet, 's vedd föl ismét ama víg kedvet, melly mindig mindenütt örömet terjesztett, a' hova mentél:“

Ezen barát' tanácsa igen okos volt; és Nureddin minden szerencsétlenséget elkerült volna, ha azt olly rendesen követi vala, a' mint ő kívánta. Nagy baj nélkül reá hagyá magát beszélni; sőt meg is vendéglé barátját; 's midőn ez el akart távozni, kérte őt, hogy más nap megint jöjjön el, 's három, vagy négy közös barátjokat hozza el magával.

Lassanként egy, tíz jó baráthól álló, társaságot alkotott, kik csaknem mindnyájan egykoruak voltak 's az időt velök szüntelen vendégségben 's mulatságban töltötte. Sőt egy nap sem múlt el, hogy mindegyiknek valami ajándékot is ne adott volna.

Némellykor, hogy barátainak nagyobb vigaságot okozzon, behivatta Nureddin a' szép perzsa nőt is. Ez olly szives volt 's engedelmeskedett; de nem javallotta a' szeretlen pazarlást. Ez iránt szabadon kimondá előtte véleményét: „Nem kétlem, — monda ő, — hogy atyád a' vezér nagy gazdagságot hagyott reád; de bár mi nagy legyen is az, ne vedd rossz néven, ha rabnőd azt terjeszti elődbe, hogy nem sokára végére fogsz járni, ha meg nem szünöl ez életet folytatni. Meg lehet némellykor vendégléni barátodat is, lehet velök vigadni; de ezt

mindennapi szokássá változtatni annyi, mint széles országúton nyargalni a' legmélyebb nyomoruságba. Becsületedért 's jó híredért sokkal jobban tennél, ha holdogult atyád' nyomdokait követnéd, 's olly karba tennéd magadat, hogy te is azon méltóságokra juthass, mellyek neki annyi becsületet szereztek."

Nureddin a' szép perzsa nőt mosolyogva hallgatá; 's midőn beszédét végezte, ezt felelé neki nevetve: „Hagyjuk el e' beszédet édes szépem, szóljunk inkább arról, miképen vigadjunk. Boldogult atyám mindig igen szorosan tartott: örvendek, hogy végre élhetek a' szabadsággal, melly után halála előtt olly sokáig epedtem. Még mindig van időm rendes életre szorítnom magamat, a' mint tanácslod; a' korombeli embernek időt kell venni az ifjuság' örömeinek éledelésére."

KÉTSZÁZ ÖTVENHARMADIK ÉJSZAKA.

A' mi még inkább segítette Nureddin' értékének romlását, az vala, hogy soha sem akart semmit is hallani a' számvetésről házi udvarmesterével. Mindenkor elküldé ha könyvével megjelent, ezt mondván neki: Eredj eredj egészen reád bízom magamat, csak arról gondoskodjál, hogy mindennap elég legyen.

„Paráncsolhatsz uram, — felele a' házi udvarmester, — de engedd meg, hogy azon közmondásra emlékeztesselek, melly azt mondja: A' ki nagy pompát űz és nem számol, mire észre veszi, koldusbotra jut. Te nem elégszel meg tékozló asztaltartásoddal, hanem tele marokkal is osztogatsz. Kincseid ezt meg nem bírják, ha akkorák volnának is, mint hegyek.“

„Eredj mondom, — ismétlé Nureddin, — nincs szükségem tanításodra; szerezz tovább is ennem, 's a' többiről ne aggódjál.“ Még a' következő verseket veté utána:

„Ha kezem gazdagságokkal bír, miért ne legyek bő kezű; miért ne nyissam ki azt, hogy adakozzam?

Hallottad-e valaha egy fősvényről, hogy dicsőséget szerzett, vagy egy adakozóról, hogy megvettetésben halt volna meg?“

Nureddin' barátjai azonban igen szorgalmasok voltak asztalánál, 's egy alkalmat sem mulasztottak el szivességének használására. Hízlekedtek neki, dicsérték, 's mindent még a' legkisebbet, legcsekélyebbet is, a' mit tett, magasztalták. De mindenekfelett nem felejtették el mind azt szertelenül dicsérni, a' mi az övé volt, 's hasznokat érezték benne.

„Uram, — szóla hozzá az egyik, — tegnap ez 's ez vidéken lévő jószágod mellett jöttem el; lehetetlen pompásabbat 's szebb készületűt látni házadnál; 's a' kert mellette igazi paradicsom.“ — Örvendek, hogy tetszésedre vagyon, — felele Nureddin, — hozzatok tintát, tollat és papirost,

nem akarok róla többet hallani ; legyen a' tied , neked ajándékozom.“

Mások alig dicsérték neki valamellyik házát , fürdőjét , vagy közvendégfogadóját , mellyek nagy jövedelmet hoztak , 's azonnal szinte így nekik ajándékozta.

A' szép perzsa nő elébe terjesztette a' kárt , mellyet magának teszen ; 's hogy jobb szándékra bírhasza , egy dálnak következő szakaszait éneklé előtte :

„Lelked vidám ha a' napok derültek , 's nem féled a' gonoszt , mellyel a' végzet fenyeget.

A' szerencse gondatlanná tett 's eltévesztett : de gondold meg , hogy legszebb időben sokszor hirtelen fergeteg támad.“

De Nureddin , a' helyett , hogy reá hallgatott volna , legelső alkalommal ismét folytatá annak tékozlását , a' mi je maradt.

Egy szóval Nureddin egy egész esztendőig nem tett egyebet , csak evett , ivott 's vendégeskedett , mindazon nagy javakat elvesztegetvén , mellyeket ősei és atyja a' vezér , annyi gonddal 's fáradsággal szereztek , vagy megtartottak.

Az esztendő épen letelt , midőn egyszer tereme' ajtaján kopogattak , — hol ő asztalnál ült. Kiküldötte volt rabszolgáit , 's házárkózott barátaival , hogy teljes szabadságban lehessen.

„Egyik Nureddin' barátjai közül felakart kéltni ; de Nureddin megelőzte 's magament az ajtót kinyitni. Házi udvarmestere volt ; 's Nureddin , hogy meghallja , mit

akar, egy kevésbé kilépett a' teremből, 's az ajtót félig behajtotta.

Azon barátja, ki szinte fölkelte 's a' házi udvarmestert észre vette, kíváncsi volt tudni, mit akar mondani Nureddinnek, 's az ajtó 's elő-szőnyeg közé állott, 's a' házi udvarmesternek következő beszédét hallá:

„Uram, — szóla ez urához, — ezerszer bocsánatot kérek, ha vigaságaid közepett háborgatlak. De a' mit tudodra kell adnom, úgy vélem, olly nagy fontosságú reád nézve, hogy nem volt szabad elhalasztani ezen bátorságot vennem. Végszámadásomat jövők megtenni; 's a' mit régóta előre láttam 's a' miről többször megintettelek, beteljesedett; azaz uram egy fillérem sincs már mind-azon pénzből, mellyet háztartásodra kezembe adtál. A' többi jövedelmek is, mellyekre utasítottál, ki vannak merítve; 's haszonbérlelőid közül mindazok, kiknek számadra bért kellett volna fizetniök, olly nyilván megmutatták követeléseidnek másokra lett általruházását, hogy nedvedben többé semmit sem hajthatok be tőlök. Itt vannak számadásaim, vizsgálj meg őket: 's ha kívánod, hogy tovább is szolgáljalak, mutass más jövedelmeket; ha pedig nem, engedd meg hogy elbucsúzzam tőled.“

Nureddin úgy megütközött ezen beszédre, hogy egy szót sem tudott felelni. Barátja, ki ott hallgatódzott 's mindent megértett, azonnal bemene 's közlé többi barátaival felfödözését.“ Rajtatok áll, — szóla hozzájuk, — ezen hírt használni; én részemről kinyilatkoztatom, hogy ma van

legutószor, hogy Nureddinnél láttok.“ —
 „Ha úgy van, — felelének azok, — nekünk
 sincs több dolgunk nála, mint neked; itt
 nem fog bennünket többé látni.“

Nureddin ekkor tért vissza; 's barmelly
 vidám képet mutatott is, hogy barátjait
 jó kedvben tartsa, még sem tudta magát
 olyan jól tettetni, hogy azt világosan be-
 bizonyítva ne látták volna, a' mit épen ak-
 kor hallottak. Alig ült le helyére, midőn
 egyik barátja fölkele, 's ezt mondá neki:
 „Uram, sajnálom, hogy tovább nem lehe-
 tek társaságodban: kérlek ne vedd ros-
 néven, ha eltávozom.“ — „Mi dolgod kény-
 szerít bennünket illy hamar elhagynod?“
 kérde Nureddin. „Uram, — felele az, —
 feleségem ma megbabázott; hiszen tudod,
 hogy illy esetekben a' férj' jelenléte mindig
 szükséges.“ Mélyen meghajtá magát 's el-
 ment.

Egy pillantat mulva egy másik meg
 más ürügy alatt búcsuzott el. A' többiek is
 úgy tettek egymás után; míg végre egyet-
 lenegy sem maradt a' tíz jó barátból, kik
 egész ekkorig olly hív társai voltak Nured-
 dinnek.

Nureddin semmit sem gyanított bará-
 tainak szándékáról, hogy őt többé nem akar-
 ják látni. A' szép perzsa nő' szobájába me-
 ne, 's vele a' házi udvarmester' jelentése
 felől, vagyona' romlásán igazi bánadalom'
 kifejezéseivel beszélt.

„Uram, — monda neki a' szép perzsa
 nő, — engedd meg, hogy arra emlékez-
 tesselek, hogy e' dologban csak a' magad'

érzékeinek akartál hinni: már most látod, hogyan jártál. Én nem csalatkoztam, midőn ama szomoru véget hirdetem, mellyet várnod kellett. A' min leginkább aggodom az, hogy még nem látod által ennek minden szomoru következéseit. Ha ez iránt szólni akartam veled, ez vala feleleted: „Vigadjunk, használjuk a' jó időt, mellyet a' szerencse nyújt, míg kedvező hozzánk; talán nem lesz mindig illy jó kedvében.“ De én nem hibáztam, midőn azt feleltem, hogy magunk vagyunk okos életmód által szerencsénk' teremtoi. Nem akartál meg hallgatni, hanem gyakran következő versekkel feleltél;

„Ha kedvez a' szerencse, osztogass belőle minden embernek, minekelőtte elfutna.

Bőkezűséged nem fogja azt kimeríteni, ha jóakaród; és fősvényiséged nem fog védeni, ha elfordul tőled.“

És így kénytelen voltam szabad akaratodra hagyni.“

„Megösmérem, — felele Nureddin, — hibáztam, hogy az üdvös tanácsot, mellyet bámulandó okosságod adott, nem követtem; de nem gondolod meg, hogy ha minden javamat elköltöttem is, ez válogatott barátaim' társaságában történt, kiket régóta ösmerek. Mind becsületes és háladatos emberek, 's bizonyos vagyok benne, hogy nem fognak elhagyni.“

„Uram, — felele a' szép perzsa nő, — ha egyéb segedelmed nincs, mint barátaid' háladatossága, hidd el nekem, rossz alapon

áll reményed, 's nem sokára hírt fogsz róla mondani.“

„Kecses perzsa nő, — monda erre Nureddin, — nekem jobb véleményem van mint neked a' segedelemről, melyet velem közölni fognak. Holnap mindjárt mindnyájokat meglátogatom, minekelőtte szokás szerint hozzám fáradnának, majd meglátod, hogy jó summa pénzzel térek vissza, mellyel mindnyájan fogtak gyámolítani. Ezu'án a' mint elhatároztam megváltoztatom életemet, 's ezen pénzt valami kereskedésbe adom jó haszonra.“

Nureddin nem mulasztá el más napon mind a' tíz barátját sorba járni, kik mind egy utczában laktak. Kopogott a' legelső ajtón, hol egy leggazdagabbik lakott. Egy rabnő megjelent 's kérdezte, minekelőtte kinyitotta volna, ki kopogat. „Mondd meg uradnak, — felele Nureddin, — hogy Nureddin a' meghalt Chákán vezér fia.“

A' rabnő kinyitá neki, egy terembe vezeté, 's ura' szobájába mene, a' kinél Nureddint bejelentette. „Nureddin, — felele az úr megvető hangon 's olly nagyon, hogy Nureddin nagy bámulással hallotta: — Eredj mondd neki, hogy nem vagyok itthon; 's valabányszor eljő, mindig azt mondd neki.“

A' rabnő vissza jött 's azt felelé Nureddinnek, hogy urát itthon vélte lenni, de megcsalatkozott.

Nureddin megszégyenülve elmene: „Hah a' hitetlen, gyalázatos ember! — kiálta, — tegnap bizonyítá, hogy nincs jobb barátom nála, 's ma illy méltatlanul bánik velem!“

Tovább mene 's egy másik barátja ajtaján kopogatott: 's ezen barátja ugyan azt izente neki, a' mit az első; épen azon feleletet kapta a' harmadiknál, 's szintugy a' következőknél, egész a' tizedikig, noha mindnyájan otthon voltak.

Csak most szállott magába Nureddin, 's megösmerte bolondságát, hogy ezen álbárátok' hűségébe bizott, és hogy barátságok' ígéretére, míg módja volt benne, tékozolva vendégelte őket, ajándékkal 's jótéteménnyel tetézte. „Bizony igaz, — monda magában könyes szemmel.

„Az emberek míg boldogok hasonlók az előfához, melly körül foglalatatoskodnak, midőn gyümölcse van.

De ha azt mind leszedték róla, elmennek az emberek, 's a' viharoknak és pornak hagyják.

Szégyen a' mostani kor' embereinek: tíz között egy sincs jó!“

Tartá magát, míg házán kívül vala; de mihelyt haza ért, egészen szomorúságnak adá magát 's elmene, hogy azt a' szép perzsa nővel is közölje.

Mihelyt a' szép perzsa nő a' szomoru Nureddint jőni látta, mindjárt megtudta, hogy barátainál nem találta fel a' várt segédelmet. „No uram, — szóla hozzá, — hát meg vagy-e már győződve annak valóságáról. a' mit jövendöltem?“

„Ah kedvesem, — monda ő, — nagyon is igazat szóltál! Egy sem akart megösmerni, látni 's velem beszélni! Soha sem hittem volna, hogy ezen emberek olly ke-

gyetlenül bánjanak velem, kik annyi há-
lával tartoznak, 's kikért magamat tönkre
tettem! Már nem tartóztathatom magamat,
's félek, hogy ezen nyomorult állapotban
's a' kétségbe esésben, mellyben vagyok,
valami hozzám méltatlan cselekedetre fo-
gok vetemedni, ha te nem segísz bölcs
tanácsoddal.“ — „Uram, — felele a' szép
perzsa nő, — nem látok más módot e' sze-
rencsétlenségben, mint rabszolgaidat, 's bú-
toraidat eladni, 's addig abból élni, míg az
ég más útát mutat, hogy ezen nyomoruság-
ból kivergődhessél.“

KÉTSZÁZ ÖTVENNEGYEDIK ÉJSZAKA.

Ezen mód Nureddin előtt fölötte ke-
ménynek látszott, de mit tehetett állapot-
jában? Legelőször rabszolgáit adá el, már
most haszontalan evőket, kik sokkal na-
gyobb költséget okoztak volna neki, mint
a' mellyet megbirhatott.

Egy ideig az abból árult pénzből élt;
's midőn az elfogyott, butorait vitette a'
vásárra, hol sokkal alább keltek el igaz
értéköknél, noha igen drága darabok is vol-
tak közöttök, mellyek temérdek pénzbe ke-
rültek.

Ebből megint egy jó darabig élhetett;
de végre ezen segedelem kútfő is elapadt,
's már semmije sem volt a' mit pénzzé te-

hessen; közlé a' szép perzsa nővel ezen való mély fajdalmát.

Nureddin nem várta a' feleletet, melyet az okos nő adott reá neki. „Uram, — szóla ez hozzá, — én radnód vagyok 's tudod, hogy atyád a' boldogult vezér tíz ezer aranyon vásárolt. Jól tudom, hogy már nem érek annyit, mint akkor; de bizonyos vagyok benne, hogy még alkalmas pénzen eladhatasz. Kövesd tanácsomat 's ne késsél a' vásárra vinni 's eladni; azon pénzzel mellyet értem nyersz, eredj valamely városba, hol nem üsmernek, 's kezdj ott valami kereskedést; az által módot fogsz nyerni, ha nem nagy bőségben is, legalább boldogul és elégedetten élhetni.“

„Ah kecses szép perzsa nő! — kiálta Nureddin, — lehetséges-e, hogy ezen gondolatra juthattál? Hát olly kevés bizonyosságát adtam szeretetemnek, hogy képesnek vélhetsz ez alávalóságra? Megtehetném-e azt hitszegés nélkül, holott boldogult atyámnak megesküdtem, hogy soha el nem adlak? Inkább meghalok, mintsem az ellen cselekedjem 's tőled elváljak, kit nem mondom szintugy, hanem inkább szeretlek, mint magamat. Midőn e' kedvetlen javallatot teszed, értésemre adod, hogy nagyon sok híja, hogy te is szintugy szeretnél, mint én szeretlek.“

„Uram, — felele a' szép perzsa nő, — megvagyok győződve, hogy ugy szeretsz, a' mint mondd; 's isten tudja, ha a' szenvedelem, mellyet irántad érzek, csekélyebb-e mint a' tied, és mennyi ön megtagadásomba

kérül azon ajánlást tennem, melly úgy föllázít ellenem. Ellenvetésednek megsemmítésére csak azon közmondást hozom emlékezetedbe: szükség törvényt ront. Én úgy szeretlek, hogy lehetetlen jobban szeretnem, 's bizonyossá tehetlek, hogy soha sem szünöm meg szintúgy szeretni téged, bár kié legyek is. Sőt a' világon a' legnagyobb öröm lesz reám nézve veled megint egyesülnöm, mi-helyt környülményid a' mint reményilem megengedendik, hogy újra megvásárolhass. Igaz, megvallom nagyon kegyetlen kénytelenség ez reád, 's reám nézve, de mind e' mellett sem látok egyéb módot a' nyomoruságból kiszabadulásodra."

Nureddin, ki igen jól átlátta annak valóságát, a' mit a' szép perzsa nő terjesztett elébe, nem lévén más segedelem forrása a' csufos szegénység' elkerülésére, kénytelen volt azon eszközhöz nyúlni, mellyet ajánlott neki. Elvezette tehát kimondhatlan fájdalommal a' vásárra, hol a' rabnőket árulták.

Itt mélyen megszomorodott szívvél tekintte reá, 's következő verseket mondta neki:

„Még egyszer, minckelötte elválsz, boldogíts egy pillantatoddal, hogy szívemet erősítsd, mellyet távozásod közel juttat a' halálhoz.

De ha nagyon találna ez fájni, inkább hagyd el: örömet meghalok, ha az által e' fájdalomtól megkímélhetlek."

Azután egy Hadzsi Hasszán nevű hajhászhoz fordula, mondván: „Hadzsi Hasszán

itt van egy rabnő, kit el akarok adni; lásd mit ígérnek érte.“

Hadzsi Hasszán Nureddint 's a' szép perzsa nőt egy szobába vezette; 's mihelyt a' fátyolt, melly orcáját fűdözte, levette, szóla Hadzsi Hasszán bámulva Nureddinhez: „Hogyan uram, nem csalódom? nem ez-e a' rabnő, kit atyád a' boldogult vezér tíz ezer aranyon vett?“ Nureddin bizonyossá tette, hogy épen az; és Hadzsi Hasszán reménységet nyújtott neki, hogy szép pénzt fog érte kapni, 's megígérte minden szorgalmát reá fordítani, hogy minél drágábban adhassa el.

Hadzsi Hasszán elhagyá Nureddinnel a' szobát, 's bezárá a' szép perzsa nőt. Azután elmene a' kalmárokat meghíni; de mindnyájan görög, afrikai, tatár és más rabnők' vásárlásával foglalatoskodtak, 's kénytelen volt várakozni míg megvásárlottak.

Midőn ez megtörtént 's mindnyájan össze gyűltek, ezt monda nekik vidám arczal, 's tréfás mozdulatokkal: „Jó uraim, minden a' mi gömbölyű, még azért nem dió; 's minden a' mi hosszukás, még nem füge; minden a' mi veres, még nem hús; 's nem minden tojás fris. Azt akarom mondani, éltetekben már sok rabnőt láttatok és vettetek; de soha sem láttatok egyet is ollyant, a' millyent én árulok. Ez a' gyönyge a' rabnőknek: jertek 's kövessetek, majd megmutatom. Magatok határozzátok meg, mi áron kiáltsam ki először.“

A' kalmárok követték Hadzsi Hasszánt, ki megnyitá előttök a' szoba' ajtaját, melly-

ben a' szép perzsa nő volt. Bámulva szemléltek azt, 's mindnyájan megegyeztek benne, hogy négy ezer aranynál kevesebbet nem lehet érte igérni.

Ezután elhagyák a' szobát, és Hadzsi Hasszan kimenvén velök újra bezárá az ajtót, 's hangos szóval kiáltá előtte: „A' perzsa rabnőért négy ezer arany először.“

Egyik sem ígért még a' kalmárok közül, 's még magokkal tanácskoztak, mennyire verjék föl, midőn Saouy vezér oda ére.

A' mint a' piacon Nureddint meglátta, monda magában: „Alkalmasint megint valami butort tesz Nureddin pénzzé (mert tudta, hogy adott el affélét) 's rabnőt akar venni.“ Közébe és Hadzsi Hasszán másodszor kiáltá: „A' perzsa rabnőért négy ezer arany először!“

Ezen nagy árról azt gyanítá Saouy, hogy a' rabnőnek különös szépségűnek kell lenni, 's azonnal nagy kedve jött azt látni. Egyenesen Hadzsi Hasszánnak sarkantyuzálovát, ki a' kalmároktól körülvéve állott, és monda neki: „Nyisd ki az ajtót, hadd lássam a' rabnőt.“

Nem volt szokásban, mihelyt a' kalmárok valamelly rabnőt megnéztek 's reá alkudoztak, azt másnak megmutatni. De a' kalmárok nem bátorkodtak jogokat a' vezér tekintetének ellene szegezni; 's Hadzsi Hasszán kénytelen volt az ajtót kinyitni, 's a' szép perzsa nőnek inteni, lépjen elő, hogy Saouy megnézhesse a' nélkül, hogy lováról leszállana.

Saouy bámuló csudálkozásra ragadtatott, illy rendkívül való szépségű rabnőt látván. Már máskor is volt dolga a hajhászszal, azért tudta nevét: „Hadzsi Hasszán, — monda neki, — nem négy ezer aranyon kiáltottad-e ki?“ — Igen uram, — felele ez, — a' kalmárok kiket itt látsz az előbb egyeztek meg, hogy ezen áron kial sam ki. Azt várom, hogy többet ígérjenek 's a' legfelsőbb árig fölverjék“ — „Én megadok érte annyit, — folytató Saouy, — ha senki sem ígér többet.“ Egyszersmind olly pillantatot vete a' kalmárookra, melly nyilván értősükre adá, hogy azt várja tőlök, hogy reá nem fognak ígérni. Annyira félt tőle az egész világ, hogy óvakodtak szájakat föltátani, avvagy csak azért panaszkodni is, hogy elsőbbségi jogokat megsértette.

Midőn Saouy vezér egy ideig várakozván, látná, hogy egyik kalmár sem ígér reá, monda Hadzsi Hasszán: „No mit vársz? Fredj az eladóhoz 's kösd meg vele az alku, a' négy ezer aranyban, vagy halld meg, mit akar egyebet tenni.“ Még nem tudta, hogy a' rabnő Nureddiné volt.

Hadzsi Hasszán, ki a' szoba' ajtaját ismét becsukta, elmene, hogy az iránt Nureddinnel szóljon. „Uram, — monda neki, — igen sajnálom, hogy rossz hírt kell hoznom: rabnődet szörnyű ölcsön kívánják eladatni.“ — „Hogyhogy“, — kérdé Nureddin. „Uram, — folytató Hadzsi Hasszán, — a' dolog eleinte a' legjobb folyamatban volt: mihelyt a' kalmárok rabnődet meglátták, azonnal föl-

hátaalmazának hogy négy ezer aranyért kiált-
sam ki. Ki is kiáltottam ez áron, de éppen
akkor jött oda Saouy vezér, 's jelenléte be-
dugta a' kalmárok' száját, a' kiket pedig
hajlandóknak láttam, hogy azon árig föl-
verjék, a' mennyibe atyádnak, a' boldo-
gult vezérnek került. Saouy nem akar töb-
bet adni a' négy ezer aranyból, 's éppen
nem örömetst jövék neked illy kedvetlen hírt
hozni. A' rabnó a' tied, de soha sem ta-
nácslanám, hogy ezen áron oda add. Ös-
mered a' vezért, 's az egész világ ösmeri.
Azon fölül hogy rabnód véghetetlenül többet
ér, még arra is elég gonosz volna ő, hogy
valami ürügyet találjon ki, mellynél fogva
a' pénzt meg ne fizesse."

„Hadzsi Hasszán, — felele Nureddin,
— köszönöm tanácsodat; ne félj, hogy rab-
nómet házam' ellenségének adjam el. Nagy
szükségem van a' pénzre; de később va-
gyok a' legnyomorultabb szegénységben
meghalni, mint azt megengedni, hogy neki
adassék által. Csak egyet kérdek tőled;
minthogy te minden szokásokat és réseket
ösmersz, mondd meg nekem, mit tegyek,
hogy azt megakadályoztassam."

„Uram, — felele Hadzsi Hasszán, —
nincs könnyebb annál, tettesd úgy maga-
dat, mintha rabnódre való haragodban meg-
esküttél volna, hogy a' vásárra viszed, de
nem volt szándékod eladni, hanem ezen
lépést csak azért tetted, hogy esküdet tel-
jesítsd. Evvel az egész világ meg fog elé-
gedni, és Saouy sem mondhat semmit is el-
lene. Jer most; és azon pillantatban, mi-

dőn Saouyhoz fogom vezetni, mintha meg-
egyezőséddel történnék, és az alku meg
volna kötve, rántsd vissza néhányat ütven
reá 's vidd megint haza.“ — „Köszönöm,
— monda erre Nureddin, — majd meglátod,
hogy' követem tanácsodat.“

Hadzsi Hasszán vissza tért a' sátorhoz,
kinyitá és bemene; 's minekutána a' szép
perzsa nőt egykét szóval értesítette volna,
hogy meg ne ijedjen azon, a' mi történni
fog, karon fogá és Saouy vezérhez vezette,
ki még mindig az ajtó előtt álla, és ezt mondá
neki, midőn általadá: „Itt van uram a'
rabnő, tied, vidd el.“

Hadzsi Hasszán még ki sem mondotta
e' szavakat, midőn Nureddin előlépett, a'
szép perzsa nőt megragadá, magához rántá
's arczul csapván: „Ide te szentelen, —
monda neki olly hangosan, hogy mindenek
hallhatták, — jer megint velem. Gonosz
szeszélyeid ugyan esküvést tetettek velem,
hogy a' vásárra vezetlek, de nem hogy el-
adjalak. Még szükségem van reád, 's elég
idő lesz e' végső lépést tennem, ha semmi
egyéb nem marad hátra.“

Saouy vezér Nureddin' e' cselekedetén
nagy haragra lobbant: „Semmire való tékoz-
ló, — kiálta, — azt akarod velem elhitetni,
hogy még van valamid eladni való, mint rab-
nőd?“ Egyszersmind egyenesen neki sarkan-
tyuzá lovát, hogy a' szép perzsa nőt tőle elra-
gadjá. Nureddin elkeseredve a' gyalázaton,
mellyet a' vezér tett rajta, elbocsátá a'
szép perzsa nőt parancsolván neki hogy reá
várákozzék, megfogá a' vezér' lovának kan-

tárát, 's három vagy négy lépésnyire hátra taszítá, 's így szóla azután a' vezérhez:

„Szürke szakállu gazember, itt nyomban megfosztanálak életedtől, ha ezen emberek iránt való figyelmem nem tartóztatna.“

Mivel Saouy vezért senki sem szerette, sőt ellenben az egész világ gyűlölte, egy sem volt a' jelenlévők között, ki ne örült volna rajta, hogy Nureddin egy kevésbé megalázta. Integettek neki 's jelek által értésére adták, hogy kedve szerint megboszulhatja magát, senki sem fog vitájokba elegyedni.

Saouy iparkodott lova' kantárát Nureddin' kezéből kirántani; de Nureddin erős fiatal ember lévén, 's a' körülállók' javalása által bátoríttatván, lováról is lerántotta az utczai csatorna' közepébe, ezer meg ezer ütést tett reá, 's fejét véresre verte a' kövezeten.

Tíz rabszolgák, kik Saouyt kísérték, kivont karddal akartak Nureddinnek esni, de a' kalmárok közbe léptek 's meggátolták őket. „Mít akartok?“ mondanak nekik. „Nem látjátok-e, hogy ha az egyik vezér, a' másik vezérnek a' fia? hadd végezzék el egymásközött bajokat. Talán néhány nap múlva megbékülnek; 's ha Nureddint megöltétek volna, azt hiszitek-e, hogy uratok, bármi hatalmas is, megmenthetne benneteket az igazságtól?“

Nureddin végre kifáradt Saouy vezér verésében; ott hagyá a' csatorna' közepén,

fogá a' szép perzsa nőt 's vele együtt a' nep' öröm kiáltása 's hangos dicséretei között tért haza.

KÉTSZÁZ ÖTVENÖTÖDIK ÉJSZAKA.

A' megvert Saouy nagy bajjal 's emberei' segítségével fölszedé magát, 's halálra szégyenlette, hogy egészen sárba 's vérbe volt keverve. Kétrabszolgájának vállára támaszkodott, 's illy állapotban egyenesen a' királyi palotába ment, mindenek' szeme' láttára, 's annyiaval nagyobb szégyennel, mivel senki sem sajnálta.

A' mint a' király' szobája alá ért, elkezde keservesen kiáltozni 's igazságot kérni:

„Most érjen-e szerencsétlenség, midőn te élsz? megegyenek-e a' farkasok, holott te oroszlán vagy?

Mig jótétid forrásiból minden szomjuzó enyhet merít, elepedjek-e én ótalmad alatt, holott te jótékony esőhöz hasonlolsz?”

A' király maga elébe bocsátá, 's mihelyt belépett, kérdezé, ki bántotta 's ki tette ez állapotba. „Uram, — monda Saouy, — ha az ember kegyelmedben van 's részt vesz szent tanácsodban, már elég ok, hogy így méltatlankodjanak rajta, a' mint látod, hogy velem bántak.“ — „Hagyjuk ezt, — szöla a' király, — mondd el csak a' dolgot,

a' mint van, és ki a' bűnös. Majd megbá-
natom vele ha nincs igaza."

„Uram, — monda Saouy, a' dolgot egészen részére kedvezőleg beszélvén el, — kilovagoltam a' rabnő-vásárra, hogy egy szakácsnét vegyek, kire szükségem van; midőn oda érek hallám, hogy egy rabnőt kiáltának ki négy ezer aranyon. Előmbé hozátam a' rabnőt 's a' legszebb volt, kit eddig láttam 's valaha láthatok. A' mint a' legnagyobb gyönyörűséggel szemléltem, kérdezém, hogy kié, 's hallám, hogy Nurreddin, Chákán vezér' fia akarja eladni. Emlékezni fog felséged, hogy ezen vezérnek, két vagy három esztendő előtt tízezer aranyat fizettetett ki, olly bizománnyal, hogy felséged' számára egy rabnőt vegyen. Épen ezt vette rajta, de a' helyett hogy felségedhez hozta volna, nem ítélvén téged méltónak reá, fiának ajándékozta. Atyja' halála után a' fiú mindenét megitta, megette 's elfecsérelte, és semmije sem maradt e' rabnőn kívül, kinek eladására is végre elszánta magát, 's a' kit valósággal az ő nevében el is adtak. Magamhoz hívatám 's nem említvén atyjának felséged iránt elkövetett hűtlenséget, sőt hitetlenségét, ezt mondtam neki a' legnyájasabb hangon: „Nurreddin, a' kalmárok, a' mint hallom, négy ezer aranyat ígértek rabnődért, nem kétkeltem, hogy azt egymásra ígervén még sokkal inkább föl fogják verni: de kövesd tanácsomat, engedd által nekem, a' négy ezer aranyért; azért akarom megvenni, hogy a' királynak, a' mi urunk' 's meste-

rünknek ajándékozzam, kinél igen foglak ez alkalommal ajánlani. Ez sokkal több hasznodra válik, mint a' mit a' kalmárok adhatnának érte.“ A' helyett, hogy illendően felelt 's az udvariságot udvarisággal viszonzotta volna, kevélyen tekintte reám a' szemtelen és monda: „Vén gazember, inkább egy zsidónak ajándékoznám rabnőmet, mint neked eladjam.“ — „De Nureddin, — szólék a' nélkül, hogy haragra lobbantam volna, noha nagy okom volt reá, — nem gondolod meg, hogy az ilyen beszéd által megsérted a' kiralyt, a' ki tette atyádat azzá a' mi volt, valamint engem is ő tett azzá a' mi vagyok.“ — Ez az eszméltetés nem hogy megengesztelte volna, sőt még inkább ingerlette: mint egy őrült azonnal reám rohant, 's korom és méltóságom iránt minden tisztelet nélkül, lerántott a' lóról 's ütött vert a' míg neki tetszett, 's ezen állapotba tett, mellyben lát felséged. Esedezem már most, fontold meg csak, melly szörnyű gyalázatot szenvedtem neked szolgálni vágyó buzgóságomért.“

E' szavakkal lesüté fejét 's félrefordult, hogy könyeit özőlni hagyja.

A' király ezen csalárd előadás által elámíttatván, 's Nureddinre felboszontatván, szörnyű haragot mutata ábrázatján; a' testörök' kapitányához fordulván, ki ott jelen vala, monda: „Végy negyven embert őreimből, 's Nureddin' házát kiraboltatván, adj parancsolatot, hogy az földig lerontassék, magát pedig, rabnőjével együtt hozd ide.“

A' testőr kapitány még ki sem ért a' király' szobájából, midőn egy ajtónok, ki e' parancsot hallá, őt megelőzte. Szandzsiárnak, hítták 's az előtt Chákán vezér' rabszolgája volt, ki a' király' palotájába juttatta, hol lassanként ennyire emelkedett.

Szandzsiár halával viseltetvén régi ura iránt, 's kedvelvén Nureddint, kinek nevedését látta, 's régóta jól tudván Saouy' gyűlölségét Chákán' háza ellen: nem hallható e' parancsot borzadás nélkül. „Nureddin' tette, — monda magában, — nem lehet olly fekete, mint Saouy festi; bevette elene a' királyt 's ez már most el fogja Nureddint vesztetni, időt sem engedvén neki maga' megmentésére.“

Ugy sietett, hogy még elég jókor elérte Nureddint arról tudósítani, a' mi a' királynál történt, úgy hogy Nureddin a' szép perzsa nővel együtt megmenekedheték.

Olly erősen zörgetett az ajtón, hogy Nureddin, kinek már régóta nem volt inasa, maga késedelem nélkül oda ment 's kinyitá az ajtót. „Édes kedves uram, — szóla hozzá Szandzsiár, — már nincs bátorságos maradásod Balsorában, fuss és szabadítsd meg magadat 's egy pillantatot se veszíts.“

„Miért? — kérde Nureddin. — Mi történt, a' mi kényszeríthetne illy hirtelen elutazásra?“ — „Fuss mondom, — felele Szandzsiár, — 's vidd magaddal rabnődet is. Egy két szóval: Saouy épen most beszélte el kénye szerint a' királynak, a' mi közte 's közötted történt; 's az örök' kapitánya

negyven katonával sarkamban jó, hogy tégedet 's rabnődet megfogassa."

Egyszersmind egy költőnek ismeretes verseire emlékeztette:

„Szabadítsd meg magadat, ha üldözést szenvedsz, hagyd sirassa házad, építője' távollétét.

Mindig találsz más tartományt a' helyett, mellyet elhagysz, de ha éltedet elvennék, hogy, tudnád azt kipótolni?

Csak a' mit az ember maga tesz, annak van jó folyamatja; azért soha se küldj követet bajos ügyedben.

Csupán azért olly rendkívül erős az oroszlan' nyaka, mivel maga folytatja dolgait."

Ezután még ezt mondá neki: „Vedd ez ötven aranyat, hogy magadnak enyhelyet kereshess: többet adnék, ha lehetne. Bocsáss meg, hogy tovább nem késhetem; nem örömet hagylok el, de mindkettőnk' javára, hogy a' testőr kapitány itt meg ne lsson."

Szandzsiár alig engede időt Nureddinnek a' köszönetre 's eltávozék.

Nureddin a' szép perzsa nőhöz sietett, 's tudósította annak szükségéről, hogy tüstént fussanak. Ez csak fátyolát veté magára 's ott hagyák a' házat.

Olly szerencsések voltak, hogy nem csak a' városból értek ki, a' nélkül hogy valaki futásokat észrevette volna, hanem a' nem igen messze Euphrat' torkolatjához is eljutottak 's egy hajóra szállottak, melly épen akkor akará horgonyait fölszedni.

Mert

Mert épen a' mint oda értek, akkor állott a' kapitány a' hajó' födelén az utazók között, 's kérde őket: „Gyermekek itt vagytok-e mindnyájan? van-e még valamelyiketeknek dolga, vagy nem felejtett-e valamit magától?” Mellyre mindenik azt felelte, hogy mindnyájan itt vannak 's vitorlát eresztethet, ha akar.

Mihelyt beszállott Nureddin, kérde, hová indul a' hajó, 's nagyon megörült, hallván, hogy Bagdádba. A' kapitány fölszedeté a' horgonyokat, fölhuzá a' vitorlát, 's a' hajó igen kedvező széllel eltávozott Balsorától.

De itt Balsorában következő dolog történt, míg Nureddin a' szép perzsa nővel a' király' haragja elől elfutott.

A' testőrök' kapitánya Nureddin' házához ért, 's zörgete az ajtón. Mivel senki sem nyitá ki, betörette, 's azonnal be mentek a' katonák csoportosan, összekeresetek mindent, de sem Nureddint, sem rabnőjét nem találták. A' kapitány kérdezteté a' szomszédokat, 's maga is kérdezé, nem látta-e valaki őket. De ha látták volna is, annyira szerették mindnyájan Nureddint, hogy senki sem mondott volna olyyat, a' mi kárára válhassék.

Míg a' házat kirabolták 's lerontották, a' kapitány elmene 's megvivé e' hirt a' királynak: „Keressétek mindenütt, akar hova bujnak is, — monda a' király, — nekem okvetetlen meglegyenek.”

A' kapitány elindult újabb nyomozásra, 's a' király tisztességgel bocsátá el Saony

vezért. „Eredj, — monda neki, — térj vissza házádba, 's ne aggódjál Nureddin' megbüntetéséről: én magam állok boszút érted rajta, szemtelensége miatt.“

Egy szóval, hogy mindent elkövessen a' király, a' közönséges hírnökök által az egész városban kihirdetteté, hogy a' ki Nureddint és rabnőjét megfogja, ezer arany jutalmat kap, nz ellenben, a' ki talán elrejtene, keményen meg lesz büntetve.

De bár mintiparkodott is, 's bár mennyi gondot fordítottatott is reá, lehetetlen volt valami hírt venni rólok; és Saouy vezérnek az volt minden vigasztalása, hogy a' király pártúl fogta ügyét.

Nureddin és a' szép perzsa nő azonban tovább hajóztak, 's minden lehető szerencsével végezték útjokat. Végre elérték Bagdádöt; 's mihelyt a' hajós kapitány a' várost megpillantá, szerencsés megérkezésén való örömében ezt mondá az utasoknak: „Örüljetekek gyermekek, imhol a' nagy és bámulandó város, a' világ' minden részeinek közönséges és szakadatlan gyülekezet-helye! Számtalan népet fogtok ott találni, és sem a' tél' szenvedhetetlen hidegét, sem a' nyár' szertelen hevét nem fogjátok érezni, hanem örökvirulatú tavasz, 's egyszersmind a' legdrágább gyümölcsű ősz fog reátok szüntelen mosolyogni.“

Midőn a' hajó egy kissé a' városon alúl kikötött, kiszállottak az utazók, 's kiki szállására ment.

Nureddin öt aranyat fizetett hajóbérbe, 's kiszállott a' szép perzsa nővel. De még

soha sem volt Bagdádban 's nem tudta, hol szálljon meg. Sokaig kertek mellett mentek, mellyek a' Tigris' partjára dültek, 's végre egyhez értek, melly szép és hosszú kőfallal volt kerítve. Annak végénél, egy hosszú 's jó kövezetű utczába fordultak, hol egy kert' kapuját 's mellette igen szép szökő kutat láttak.

KÉTSZÁZ ÖTVENHATODIK ÉJSZAKA.

A' kapu igen pompás volt, 's előteremmel ékeskedett, mellyben mindenikfelül egy szófa állott.

„Ez igen alkalmas hely, — szóla Nurreddin a' szép perzsa nőhöz, — már közelget az éjszaka, 's mivel a' hajón megvacsoráltunk, azt tartom, töltsük itt az éjet, holnap reggel elég időnk lesz szállást keresni. Mit szólsz hozzá?“

„Tudod uram, — felele a' szép perzsa nő, — hogy akaratom az enyém is; maradjunk hát itt, ha neked úgy tetszik.“

Mindenik egyet ivott a' szökő kútból, 's lefeküdtek az egyik szófára, hol még egy darabig beszélgettek. Végre rájuk jött az álom, 's elszűnyadtak a' víz' kellemes locsogásánál.

A' kert a' Chalyfé volt, 's annak közepette egy nagy terem állott, mellynek képterm volt neve, mivel fő ékessége perzsa módu képekből állott, több perzsa festak ke-

zétől, kiket a' Chalyf különösen hivatott. Ezen nagy és pompás teremnek huszonnégy ablaka volt, 's mindeniknél egy függő gyertyatartó; 's ezen huszonnégy függő gyertyatartót csak akkor gyújtogattak föl, ha a' Chalyf itt töltötte az estvét, 's az idő olly csendes volt, hogy szellő sem lengett. Ezek akkor igen szép világítást tettek, melly egyik felől a' vidékbe igen messzére, 's a' város' nagyobb részére is ellátszott.

Ezen kertben csak egy felvigyázó lakott, 's egy Seich Ibrahim nevű igen éltés tiszt viselé e' hivatalt, mellyet a' Chalyf maga adott neki szolgálatai' jutalmául. A' Chalyf szorosán megparancsolta neki, hogy a' kertbe mindenféle embert be ne bocsásson, 's kiváltképen meg ne szenvedje, hogy a' kapun kívül lévő két szófára üljenek vagy fekügyenek, hogy mindig tisztán maradjanak; azokat pedig a' kiket rajta ér, megbüntesse.

Valami dolog miatt el kellett a' felvigyázónak menni, 's még nem jött haza. Végre megérkezett 's még elég világos volt, hogy a' két személyt megláthatta, kik az egyik szófán aluttak, 's mindeniknek feje egy kezkenővel volt betakarva, védelmül a' szunyogok ellen.

„No jó, — monda Seich Ibrahim magában, — ezek az emberek megszegik a' Chalyf' parancsát, majd megtanítom őket, micsoda tisztelettel tartoznak a' Chalyf'nak.“

Kinyitá lassan az ajtót; 's egy pillanattal mulva vissza jött egy vastag bottal kezében, 's felgyürközött karral. Már egész

erejéből ütni akarta őket, de megtartóztatá magát, mondván magában: „Seich Ibrahim, ütni akarod őket 's nem gondolod meg, hogy talán jövevények, kik nem tudják, hol találjanak szállást, 's nem ösmerik a' chalyf' parancsát; jobb lesz ha előbb megnézed, kiesodak.“

Fölemelé tehát nagy vigyázattal a' kendőt, melly fejüket fedezte, 's a' legnagyobb bámulásra ragadtatott, egy illy szép ifjat 's illy szép kisasszonyt szemlélvén. Fölkelté Nureddint, lassan megrántván a' lábát.

Nureddin azonnal fölemelé fejét, 's egy hosszú fehér szakállu öreget látván lábainál, fölkele, térden hozzá csuszott, 's az öreg' kezét megfogván 's megcsókolván, monda neki: „Az isten tartson meg jó atyám! kívánsz talán valamit?“

„Édes fiam, — felele Seich Ibrahim, — kik vagytok 's honnan jöttök?“

„Idegenek vagyunk 's csak most értünk ide, — felele Nureddin, — 's itt akarunk tölteni az éjet holnapig.“

„Itt rossz helyetek lenne, — felele Seich Ibrahim, — jertek be hozzám, majd jobb ágyat adok; 's a' kert' látása is, melly igen szép, gyönyörködtetni fog benneteket, míg bealkonyodik.“

„'S tied e' kert?“ Kérdé Nureddin.

„Bizonyosan az enyém, — felele Seich Ibrahim mosolyogva; — az atyám' öröke; jertek csak be, nem fogjátok megbánni, hogy láttátok.“

Nureddin fölkele 's kinyilatkoztatván Seich Ibrahimnak, mennyire lekötelezi szí-

vessége által, a' szép perzsa nővel együtt a' kertbe lépett. Seich Ibrahim becsuká az ajtót, 's előtök menvén egy helyre vezeté őket, hol csaknem egy pillantattal a' kert' egész rajzát, nagyságát 's szépségét elláthatták.

Nureddin sok szép kertet látott Balsorában, de olyat egyet sem, mellyet ehhez lehetett volna hasonlítani. Midőn mindent figyelemmel megszemlélte, 's néhány fasorokon végig sétált volna, a' felvigyázóhoz fordulván, ki őt kíséré, kérdezte, kinek híják? 's ez azt felelvén, hogy Seich Ibrahim a' neve, monda neki: „Seich Ibrahim? meg kell vallanom, hogy csodálatos egy kert; 's az isten tartson meg sokáig benne! Nem tudjuk eléggé megköszönni jószágodat, hogy illy nevezetes helyet megmutattál; illő, hogy valami módon kijelentsük érte való hálánkat. Ne itt van két arany, kérek szerezz csak valamit ennünk, hogy együtt mulassunk.“

A' két arany' látására mosolygott, bajusza alatt Seich Ibrahim, mert ezen érczet nagyon szerette; elvevé, 's Nureddint, 's a' szép perzsa nőt elhagyván, hogy bizományát teljesítse (mert csak egyedül vala), monda örülve magában: „Ugyan becsületes emberek ezek; nagy kárt tettem volna magamnak, ha olly gondolatlan lettem volna, hogy megverjem 's elkergessem őket. Ezen arany' tized részével is fejedelmi módon megvendéglem őket, 's a' többi nekem marad fáradságomért.“

Míg Seich Ibrahim oda volt, hogy valami enni valót szerezzen, mind magának, mind vendégeinek, Nureddin és a' szép perzsa nő a' kertben sétáltak, 's a' képtermhez értek, melly középett állott. Megállának 's vizsgáltak bámulatos épületét, nagyságát és magasságát; 's minekutána megkerülték volna hogy minden oldalról megszemléljék, egy fehér márványból való nagy grádicson fölmentek a' terem' ajtajához; de bezárva lelték.

Nureddin és a' szép perzsa nő épen a' grádicsról jöttek le, midőn Seich Ibrahim eleséggel rakodva megérkezett.

„Seich Ibrahim, — monda neki csodálkozva Nureddin, — nem azt mondottad-e nekünk, hogy e' kert a' tied?“

„Igen, azt mondtam, — felele Seich Ibrahim, — 's még egyszer ismétlem. Miért teszed nekem e' kérdést?“

„Hát e' pompás terem, — folytatá Nureddin, — ez is a' tied?“

Seich Ibrahim nem várta e' második kérdést, 's egy kissé megütközött: „Ha azt mondom, hogy nem enyém, — gondolá magában, — mindjárt azt fogják kérdezni, hogy' lehetek a' kert' ura a' nélkül, hogy egyszersmind a' teremé is volnék!“ Mivel szerette volna azt elhitetni, hogy a' kert az övé; ugyan azt állította a' terem felől is. „Édes fiam, — felele, — a' terem nem lehet kert nélkül, egyik szintugy enyém, mint a' másik.

„Ha ugy van, — folytatá erre Nureddin, — 's ez éjjelre szivesen látsz bennün-

ket vendégidül, tedd azt az örömet, kérlek, 's mutasd meg a' belsejét; külsejéről ítélvén rendkívül pompásnak kell lennie."

Gorombaság lett volna Seich Ibrahim-tól, ha Nureddinnek e' kérését megtagadta volna, minekutána olly előző szivességgel viseltetett irántok. Azonkívül meggondolta azt is, hogy a' chalyf nem tudósította eljövételéről, a' mint szokta volt, hogy tehát ezen estve nem fog megjelenni, és így ő vendégeit ottan megvendégelheti, 's maga is velök ehetik.

Leraká tehát a' hozott ételeket az első lépcsőre, 's lakásához mene a' kulcsért. Vissza jöve egy gyertyával, 's kinyitá az ajtót.

Nureddin 's a' szép perzsa nő belépének a' terembe, 's olly meglepőnek találak, hogy nem győzték szépségét 's gazdagságát csodálni. Mert nem említvén a' képeket, a' szófák igen pompásak valának, 's a' függő gyertyatartókon kívül, mellyek minden ablaknál csüggtek, a' közöttök lévő falon egy-egy ezüst kargyertyatartó is volt, egy viasz gyertyával. Nureddin nem nézhette mind ezeket, azon fényre emlékezés nélkül, mellyben élt volt, és sohajtozott rajta.

Seich Ibrahim azonban behozá az étkeket, 's egy szófa előtt asztalt terített, 's midőn minden készen vala, Nureddin, a' szép perzsa nő és ő asztalhoz ülének, 's együtt ettek.

Midőn elvégezték 's kezeiket megmosták, kinyitá Nureddin az egyik ablakot 's monda a' szép perzsa nőnek: „Jere ide 's

bámuld velem a' gyönyörű kilátást 's a' kert szépségét a' holdvilágban; lehetetlen ennél kiesebbet képzelni."

Oda mene hozzá 's együtt éldelték a' szép látványt, míg Seich Ibrahim az asztalt fölszedé.

Midőn Seich Ibrahim ezt elvégezte 's vendégeihez mene, kérdezé Nureddin, nem adhatna-e valamit inniok is. „Micsoda italt szeretnétek, — szóla Seich Ibrahim, — kell-e szorbet? nekem dragalátos van; de tudod édes fiam, hogy szorbetet nem szokás vacsora után inni.

„Azt tudom, — felele Nureddin, — nem is szorbetet kérek én; hanem más italt: csodálom, hogy nem értesz."

„Ah, tehát bort gondolsz?" monda Seich Ibrahim. „Eltaláltad, — felele Nureddin, ha van, tedd meg azt a' szivességet, hozz egy palaczkkal, tudod, hogy azt vacsora után szokás inni, hogy lefekvésig az időt töltse az ember."

„Isten mentsen, hogy bort tartsak házamban, — kiálta Seich Ibrahim; — sőt hogy csak olyan helyhez is közelítsek, hol azt kapni lehet! Az olyan ember mint én, ki négyszer volt Mekkába búcsura, egész életében lemondott a' borról."

„Pedig ugyan nagy szivességet tennél, ha szereznél, — folytatá Nureddin; — 's ha nem sajnálsz fáradtságodat, megtanítlak egy módra, a' nélkül, hogy a' csapszékbe lépj, vagy csak kezedet vedd is reá, a' mit ott árulnak."

„Ezen feltétel alatt megteszem, — felele Seich Ibrahim; — csak mondd meg, mit cselekedjem.

„Kerted' ajtajánál egy szamarat láttam megkötve, — folytatta Nureddin, — hihetőleg a' tied, 's szolgálatodra való. Itt van még két arany: fogd a' szamarat kosaraival, 's eredj a' legelső csapszékhez, nem menvén hozzá közelebb, mint a' mennyire tetszik; adj valami arra menőnek valami csekélységet 's kérjed, menjen a' szamárral a' csapszékhez, vegyen ott két korsó bort, tegyen mindenik kosárba egyet 's hozza vissza hozzád a' szamarat, kifizetvén a' bor' árát a' pénzből, mellyet neki adni fogsz, azután csak hajtsd haza a' szamarat, majd ki vesszük mi magunk a' korsókat a' kosarakból. E' szerint semmit sem fogsz tenni, a' mi legcsekélyebb aggodalomra szolgáltatathatna is okot.

A' két arany, mellyet Seich Ibrahim kapott, nagy hasást tett lelkébe. „Ah kedves fiam, — kiálta a' mint Nureddin végezte szavát, — beh tudsz hozzá! nélküled soha sem jutottam volna e' módra, hogy nektek lélekösmeretem' terhelése nélkül bort szerezzek.“

Elhagyá őket, hogy bizományát véghez vigye; 's rövid időn teljesítette.

Mihelyt vissza érkezett, Nureddin azonnal lemene, kivevé a' két korsót a' kosarakból 's felvitte a' terembe.

Seich Ibrahim visszavezette a' szamarat a' honnan hozta, 's midőn megérkezett, monda neki Nureddin: „Nem győzzük elég-

gé köszönni fáradságodat, melyet érettünk okozsz magadnak; de még egyre van szükségünk.“ — „No's mire, — kérde Seich Ibrahim; — mit tegyek még szolgálattokra?“ — „Nincsenek ivó eszéink, — folytatá Nureddin, — 's valami gyümölcs is igen jól esnék, ha volna.“ — „Csak parancsoljatok, — felele Seich Ibrahim, — semmi sem fog hibázni, bár mit kívánjatok is.“

Seich Ibrahim lement, 's kevés idő múlva egy csemege-asztalt terített nekik, megrakva különféle gyümölcsökkel, szép porcelán edényekben, 's arany és ezüst csészékkel tetszésök szerint; 's minekutána kérdezte, nincs-e még valamire szükségök, eltávozék 's egyáltalában nem akart maradni, noha unszolva kérték is reá.

Nureddin és a' szép perzsa nő most megint asztalhoz ülének, 's egyet ittak; a' bort hatalmasnak találák.

„No kedves szépem, — szóla Nureddin a' szép perzsa nőhöz, — nem vagyunk-e a' legboldogabb emberek e' világon, hogy a' történet illy kellemes és kies helyre vezetett bennünket? Legyünk vígan 's pihenjük ki az utazás' kedvetlenségeit. Lehetek-e boldogabb, mint midőn egyik felül te vagy mellettem, 's másik felül az ivó eszéje?“

Iddogáltak, vígan beszélgettek, 's változtatva énekeltek.

Mivel mindeniknek, 's kivált a' szép perzsa nőnek, tökéletes szép szava volt, éneklésök oda vonta Seich Ibrahimot, és sokáig gyönyörködve hallgatá őket a' grádcsról a' nélkül, hogy magát mutatná.

Végre előjött, 's fejét az ajtó közé dugván kiáltott Nureddinnek, kit már részegnek vélt: „Helyesen uram, örvendek, hogy illy vígnak láthatlak.“

„Ah Seich Ibrahim! — monda Nured-din feléje fordulván, beh derék fi vagy, 's mennyire le vagyunk irántad kötelezve! Nem szabad arra kérnünk, hogy igyál egyet velünk; de jere csak be. Jőj közelebb 's tedd meg legalább azt a' becsületet, maradj velünk.“

„Csak folytassátok, folytassátok, — felele Seich Ibrahim, — nekem elég az a' gyönyörűség is, hogy szép énekeiteket hallhatom.“ 'S ezen szavakkal ismét eltűnék.

KÉTSZÁZ ÖTVENHETEDIK ÉJSZAKA.

A' szép perzsa nő észre vette, hogy Seich Ibrahim megállott a' grádicson és tudósította róla Nureddint. „Látod uram, — monda neki, — hogy nagy iszonyodását mutatja a' bortól: még sem kétlem, hogy meg fogom itathatni. ha megteszed, a' mit mondok.“ — „'S mi az, — kérde Nureddin; — csak parancsolj, mindent megteszek, a' mit kívánsz.“

„Beszéld rá csak, hogy jőjön be, 's maradjon velünk, — szóla a' perzsa nő; — egy idő múlva azután tölts bort 's kínáld meg: ha el nem fogadja, add meg te 's

teftesd úgy magadat, mintha elalunnál: a' többit bízd reám."

Nureddin elérté a' szép perzsa nő' szándékát; szólítá Seich Ibrahimot, ki azonnal megjelent az ajtóban. „Seich Ibrahim, — monda neki, — mi vendégeid vagyunk, 's te a' legszivesebben fogadtál: miért vetnéd most meg azon kérésünket, hogy tisztelj meg bennünket társaságoddal. Nem kívánjuk azt tőled, hogy igyál, hanem csak azon örömet, hogy láthassunk."

Seich Ibrahim reá hagyá magát beszélni; belépett 's leüle egy az ajtó mellett lévő szofa' szélére. „Nem jó helyed van, 's így nem láthatunk, — monda Nureddin, — jér közelebb kérlek 's ülj le feleségem mellé: szívesen fogja venni."

„Megteszem tehát, a' mit parancsolsz,“ monda Seich Ibrahim. Közelíte 's vigyorogván örömeiben, hogy olyan kecses asszony mellett lehet, leüle egy kis távolságban a' szép perzsa nőtől.

Nureddin kérte ezt, hogy köszönetül azon tisztességért, mellyet Seich Ibrahim tett velök, énekeljen egy dalt; 's ez énekelt egyet, melly őt egészen elragadá.

Midőn a' szép perzsa nő elvégezte énekét, Nureddin bort tölte egy csészébe, 's megkínálá Seich Ibrahimot ezen szavakkal: „Seich Ibrahim kérlek igyál egyszer egészséguinkért."

„Uram, — felele az vissza borzadván, mintha a' bornak csak látása is iszony volna neki, — kérlek bocsáss meg; már

mondottam, hogy én régen lemondottam a' boritalról."

„Mivel már épen nem akarsz inni egészségünkért, — monda Nureddin, — azt csak megengeded, hogy a' tiedért igyam."

Míg Nureddin ivott, a' szép perzsa nő egy almát vága ketté 's egyik felét Seich Ibrahimnak nyújtá, mondván; „Nem akar-tál inni: de nem hiszem, hogy vonakodjál ezen almát megízlelni, melly igen jó."

Seich Ibrahim nem tudá azt illy szép kéztől megtagadni; elvevé fejhajtással az almát és szájához vivé. Erre a' perzsa nő némelly hizelgéseket monda neki, míg Nureddin hátra dülvén a' szófára, ugy tettette magát, mintha alunnék. Azonnal közelebb vonúla a' szép perzsa nő Seich Ibrahimhoz, 's monda neki halkán: „Látod, így tesz mindig, valamikor együtt mulatunk: alig ivott két kortyot, már aluszik 's engemet magamra hágy. De ugy vélem te szívesen fogsz velem társalkodni, míg ő aluszik."

A' szép perzsa nő hozá egy csészét, megtölté borral és Seich Ibrahimnak nyújtá, mondván: „Vedd és idd meg egészségemért; majd én is iszom a' tiedért."

Seich Ibrahim még nagyon vonakodott 's könnyörgött, hogy kíméllje meg tőle; de ez annyira sürgette, hogy végre meggyőzetvén kecseitől és biztatásaitól, elvevé a' csészét és egy cseppig kiívjá.

A' jó öreg ugyan szerette a' borocskát; de szégyenle ösméretlen emberek előtt inni. Eljárt titkon, mint sok egyebek a' korcsmába, 's épen nem élt a' bor' véte-

lekor is azon vigyázattal, melyre Nureddin tanította. Maga vette egyenesen a' csaplárnál, hol jól ösmerték; az éjszaka szolgált neki, és így megkímélte azta' pénzt, melyet annak kellett volna adnia, kivel Nureddin' utasítása szerint a' bort vetette volna.

Míg Seich Ibrahim, minekutána ivott, a' fél almát megevé, a' szép perzsa nő másik csésze bort is töltött neki, melyet már kevesebb nehézséggel fogadott el; 's a' harmadiknál már nem is vonogatta magát. Végre a' negyediket ivá, a' midőn Nureddin úgy teve mintha álmából ébredne föl; fölkele 's hangosan nevetvén monda neki:

„Haha Seich Ibrahim ugyan rajta kaptalak; azt mondtad, hogy lemondottál a' boritalról, és még is iszol!”

Seich Ibrahim nem várta e' meglepetést 's elpirult. Azonban még is csak kiitta a' csészét 's midőn elvégezte szóla mosolyogva: „Uram, ha vétek a' mit cselekedtem, nem reám báramlik, hanem hölgyedre: hogy állhatna ellent az ember ennyi bájnak?”

A' szép perzsa nő, ki össze beszélt volt Nureddinnel, védelmezte Seich Ibrahimot és monda neki: „Ne törődjél vele Seich Ibrahim, hadd beszéljen; soha se erőltessd magadat, igyál velünk, légy vigan.”

Nem sokára töltött Nureddin magának 's a' szép perzsa nőnek. Seich Ibrahim látván, hogy őtet elkerüli, foga egy csészét 's oda tartván neki, monda: „Hát én ne igyam-e szinte úgy mint ti?”

E' szavakra Nureddin és a' szép perzsa nő hangos kaczagásra fakadtak. Nureddin töltött neki ; 's így enyelegtek , nevettek és ittak , szinte éjfélig.

Ekkor tájban vevé észre a' szép perzsa nő, hogy az asztalon csak egy gyertya világít.

„Seich Ibrahim , — monda a' jó öreg felvigyázónak , — nekünk csak egy gyertyát adtál, pedig itt olly sok szép viasz gyertya van! kérlek tedd meg azt az örömet, gyujtogasd meg azokat , hogy jobban lássunk :“

Seich Ibrahim élt a' szabadsággal, mellyet a' bor ád, midőn a' fő fel van hevülve ; 's hogy egy történetet, mellyet Nureddin beszélt félbe ne szakasszon, monda a' szépnek : „Gyujtsd meg magad ; az inkább illet téged , mivel még fiatal vagy : de meg ne gyujts ám többet, — bizonyos okból, — ötnél, vagy hatnál ; ez elég.

A' szép perzsa nő fölkele, foga egy gyertyát 's az asztalon levő világnál meggyújtá, 's evvel, mind a' huszonnéggy viasz gyertyát fölgyujtogatá, nem törődven arval a' mit Seich Ibrahim mondott neki.

Egy idő múlva, míg Seich Ibrahim a' szép perzsa nővel valami más tárgyról beszélgete, ismét Nureddin kéré, hogy egy-néhány függő gyertyatartót is gyujtasson föl. Nem vévén észre, hogy a' kargyertyatartókba már minden gyertya ég, felele Seich Ibrahim : „Ugyan lustának kell lenned , 's nem olly frisnek mint én vagyok, hogy magad nem tudod meggyujtani. Eredj gyujtsd meg ; de ne többet háromnál.“

A' helyett, hogy csak ennyit gyújtott volna meg, mind fölgyújtogató Nureddin, és kinyitá a' huszonnégy ablakot, a' mire Seich Ibrahim szinte nem vigyázott, a' szép perzsa nő' beszédére figyelvén. — Harun Arresyd chalyf még ekkor nem fekütt le; palotájának egyik teremében vala, melly a' Tigrisre nyílt, és a' kertre 's képteremre nézett. Történetből kinyitá ezen félre egy ablakot, 's igen elbámult, hogy a' teremet egészen kivilágítva látá, annyival inkább, mivel a' nagy fény eleinte azt hitette el vele, hogy tűz vagyon a' városban.

Dzsafár nagyvezér még nála volt 's csak azon pillantatot várta, mellyben a' chalyf lenyugodjék, hogy haza mehessen. A' chalyf kiáltá nagy haraggal, és monda neki: „Jere csak ide, gondatlan vezér, és nézd a' képteremet, 's mondd meg nekem, miért van az most kivilágítva, holott én nem vagyok ott?“

A' nagy vezér ez újságra már azon való félelmében is remegett, hogy a' dolog úgy lehetne. Oda mene 's még jobban remegett, látván, hogy valóban úgy van a' mint a' chalyf mondotta. A' chalyfot azonban valami ürügygyel meg kellett engesztelni. „Igaz hitűek' uralkodója, — szóla hozzá, — nem mondhatok egyebet róla felségednek, mint hogy négy vagy öt nap előtt Seich Ibrahim hozzám jött 's azon szándékát jelentette, hogy bizonyos ünnep végett, melyet felséged' boldog uralkodása alatt akar üllení, mecsetje' papjait összegyűjtse. Kérdeztem, mit kíván, hogy ez

alkalommal érette cselekedjem: melyre kért, hogy felséged' engedelmet nyerjem ki számára, hogy a' gyülekezetet és ünneplést a' kerti teremben tarthassa. Azon engedelemmel bocsátám el, hogy megteheti, 's azt mondam neki, hogy nem fogom elmulasztani az iránt felségeddel szólni: 's bocsánatot kérek, hogy azt tenni elfelejtettem. — Seich Ibrahim, — folytató, — alkalmasint e' napot választotta az ünneplésre, 's mecsetje' papjait vendégelve, ketségkívül ezen világítás' gyönyörűségével is kívánta őket mulattatni."

„Dzsafár, — felele a' chalyf, olly hangon, melly mutatá, hogy egy kissé meg van engesztelődve, — a' szerint a' mit mondasz, három megbocsáthatlan hibát követtél el. Először Seich Ibrahimnak engedelmet adtál, hogy az ünneplést palotámban tartsa: egy csupa felvigyázó nem olly nevezetes tisztviselő, hogy illyetén tisztesség illethetné őtet. Másodszor semmit sem szólottál nekem róla; és a' harmadik az, hogy nem értetted el a' jó öregnek igazi célját. Mert meg vagyok győződve, hogy csak az volt szándéka, ha nem nyerhetne-e valami segítséget ezen ünneplés' költségeihez. Te ezt nem érted föl; 's nem veszem tőle rossz néven, hogy ezen nagy világítás által akart boszut állani érte, hogy azt meg nem nyerte."

A' nagyvezér örült hogy a' chalyf így vette a' dolgot; örömet elösmeré a' hibát, mellyet a' chalyf szemére vetett, 's megvallá

nyiltan, hogy balul cselekedett, hogy Seich Ibrahimnak néhány aranyat nem adott.

„No mivel úgy van, — ezt veté utána mosolygva a' chalyf, — illő, hogy meglakolj hibáért: de a' büntetés csak könnyű lesz, tudniillik az éjszakának hátra lévő részét velem együtt ezen jó emberek' társaságában fogod tölteni, kiket örömet fogok látni. Míg én polgári ruhát veszek magamra, eredj 's te is Mezurral együtt öltözzél olyanba, 's jőjtek velem.“

Dzsafár vezér elébe terjeszté, hogy már későn van, 's a' társaság el fogna oszolni, mire oda érnének; de a' chalyf azt felelé, hogy egyáltalában oda akar menni. Mivel minden a' mit a' vezér beszélt költemény vala, kétségbe volt esve ezen szándék miatt; azonban ellenmondás nélkül engedelmeskednie kellett.

KÉTSZÁZ ÖTVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

A' chalyf tehát polgárnak öltözve, Dzsafár nagyvezérről 's Mezurral a' heréltek' fejével, elhagyá palotáját 's Bagdád' utczáin keresztül a' kertbe ment. A' kapu nyitva volt Seich Ibrahim' gondatlanságból, ki a' csapszékből vissza jöttével elfeledte azt bezárni. A' chalyf boszonkodott rajta, és monda a' nagyvezérnek: „Mit szólnsz hozzá Dzsafár, hogy a' kapu illy későn nyitva áll? Talán szokása Seich Ibrahimnak azt így egész

éjjel tárva nyitva hagyni? De örömeztőbb hiszem hogy az ünnep' zavara szédítette e' hibára."

A' chalyf belépe a' kertbe 's a' teremhez mene. Mivel nem akart felmenni, minnekelőtte tudná, mi történik benn, tanácskozók a' nagyvezérrel, ha ne másszon-e fel valamellyik közel lévő fára, hogy beláthasson. De a' nagyvezér észrevevé, hogy a' terem' ajtaja félig nyitva volt 's megmondá neki. Seich Ibrahim hagyta volt nyitva, midőn rávetette magát, hogy bemmenjen 's Nureddinnel 's a' szép perzsa nővel mulasson.

A' chalyf tehát felhagya előbbi szándékával, 's minden zaj nélkül felment a' terem' ajtajáig. Ez csak annyira volt nyitva, hogy ő a' bennlevőket láthatta, a' nélkül, hogy tőlök láttatnék. Nem lepthetett volna meg jobban, mint midőn egy hasonlíthatlan szépségű hölgyet, 's egy igen deli ifjat 's velök együtt Seich Ibrahimot az asztalnál ülni látta.

Seich Ibrahim épen a' csészét tartá kezében, és monda a' szép perzsa nőnek: „Édes szép asszonyom, a' jó ivónak soha sem kell inni míg dalát el nem énekli. Légy olly kegyes 's hallgass reám; ez egy a' legcsinosb dalok közül."

Seich Ibrahim dalolt, 's a' chalyf annál inkább csodálkozott rajta, mivel még mindeddig nem tudta, hogy az öreg bort iszik, és őtet bölcs és érett eszű embernek tartotta, a' millyennek mindeddig tapasztalta.

Eltávozott megint az ajtótól ugyan azon vigyázattal, mellyel oda közelített volt, és Dzsafár vezérhez mene, ki néhány lépcsővel alább állott meg. „Eredj fel, — monda neki, — és lásd, az ott lévő papok a' mesethez tartoznak-e, a' mint el akartad velem hitetni.“

Azon hangról mellyel a' chalyf e' szavakat, mondotta igen jól tudta a' nagyvezér, hogy a' dolog roszul fog kiütni. Felmene, 's midőn az ajtónyíláson beláta, reszketé magáért való félelmében, midőn szinte azon három személyt szemlélé, azon állapotban, mellyben valának.

Egészen zavarodva mene vissza a' chalyfhoz, 's nem tudá, mit szóljon neki. „Micsoda rendetlenség ez, — szóla a' chalyf hozzá, — hogy ezen emberek merészkednek kertembe menni mulatozni, és hogy Seich Ibrahim őket bebocsátja, sőt velők együtt vigad! mind a' mellett azt hiszem, hogy lehetetlen szebb és delibb fiatal párt látni. Minekelőtte haragomat kieresztheném, közelebbről akarom magamat értesíteni és megtudni, kicsodák 's minő történet vezette őket ide.“

Megint az ajtóhoz mene, hogy tovább szemlélje őket, 's a' vezér, ki követte, mögötte állapodék meg, a' mint benézett. Hallák mindketten, hogy Seich Ibrahim így szóla a' szép perzsa nőhöz: „Szeretetre méltó hölgy, kívánhatsz-e még valamit a' mi ez estvének gyönyörét emelhetné.“ — „Ugy vélem, — felele a' szép perzsa nő, — hogy semmi sem hibáznék, ha valami hur-

játékos volna 's azt ide hoznád.“ — „Azszonyom, — felele Seich Ibrahim, — tudod-e a' lantot verni?“ — „Hozz ide csak egyet, — felele az ifju perzsa nő, — majd meghallod.“

Nem távozván messze helyéről, kiveve Seich Ibrahim egy lantot egy szekrényből, 's általad a' szép perzsa nőnek, ki azonnal elkezdé azt szavalni.

A' chalyf azonban vissza fordula nagyvezéréhez és monda neki: „Dzsafár az ifjú nő játszani fog a' lanton; ha jól játszik megbocsátok neki, 's kedvéért az ifjú embernek is: de téged bizonyosan fölakasztatlak.“ — Igaz hitűek' uralkodója, — felele a' nagyvezér, — ha úgy van, kérem istenemet, hogy rosszul játszóék.“ — „'S miért“ kérdé a' chalyf. „Mennél többen leszünk, annál könnyebben vigasztalhatjuk magunkat, hogy szép és jó társaságban halunk meg.“

A' chalyf, ki szerette a' jó ötleteket, nevetett e' feleleten. Azután megint az ajtónyílás felé fordula és figyelt, hogy a' szép perzsa nőt játszani hallja.

A' szép perzsa nő' előjáéka mindjárt észre veteté a' chalyffal, hogy mesterileg játszik. Ezután egy dalt kezdé énekleni 's bámulatos hangját lanttal kíséré; ezt olly mesterséggel és tükéletesen tette, hogy a' chalyf egészen elbájoltatott általa.

Mihelyt a' szép perzsa nő megszűnt énekelni, lement a' chalyf a' grádicson és Dzsafár vezér követte. Midőn leért, monda a' vezérnek: „Soha életemben nem hallot-

tam szebb szavat és jobb lantolást; Izsák, kit a' világon a' legjobb lantosnak tartottam, nyomába sem hághat. Olly nagyon örülök rajta, hogy szeretnék bemenni 's jelenlétemben játszani hallani: csak az a' kérdés, hogy mi módon tegyem meg azt."

„Igaz hitűek' uralkodója, — felele a' nagyvezér, — ha be mégy és Seich Ibrahim megösmér, halál' fia lesz ijedtében." — „Magam is attól tartok, — felele a' chalyf, — és sajnálnék halálának oka lenni, minekutána olly sokáig szolgált. Valami jut eszembe, a' mi által talán elsülhetne; maradj te itt Mezrurral 's várakozzatok a' legközelebbik fasornál visszajövetelemre."

KÉTSZÁZ ÖTVENKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

A' Tigrisnek közelléte alkalmat nyújtott a' chalyfnek, abból egy erősen épített medenczébe vizet bocsátani, a' melly egy igen szép tavat képzett, mellybe a' Tigrisnek halai költöztek. A' halászok azt jól tudták 's igen szerettek volna benne halászni; de a' chalyf Seich Ibrahimnak nyilván megtiltotta, hogy valakit oda bocsásson. Még is szinte ezen éjjel egy halász, ki a' kertkapu előtt e' ment, minekutána a' chalyf belépett 's azt nyitva hagyta a' mint találta, használá az alkalmat, 's a' kertbe a' tóhoz lopózkodott.

Ez a' halász kivetette hálóját, 's épen akkor akarta kihúzni, midőn a' chalyf ki Seich Ibrahim' gondatlanságából gyanította, mi történt, 's ezen környülményt czéljára kívánta fordítani, oda ére.

Álruhájában is mindjárt megösmerte a' halász, tüstént lábaihoz borula 's bocsánatot kért, szegénységével mentegetvén magát.

„Kelj föl és ne félj semmit is, — felele a' chalyf, — csak huzd ki hálódát, hadd lássam micsoda halak vannak benne.“

A' megbátorodott halász engedelmeskedék a' chalyf parancsának, 's őt vagy hat szép halat huza ki, melyek közül a' chalyf a' két legnagyobbikat kiválasztá, 's egy vesszővel kopoltyújuknál fogva összekötteté. Azután monda a' halásznak: „add ide a' ruhádat 's vedd fel az enyémet.“

A' csere egy pillantat alatt megtörtént, 's minekutána a' chalyf tetőtől talpig halásként volt öltözve, monda a' halásznak: „Fogd hálódát 's láss dolgod után.“

Midőn a' halász, igen örülve jó szerencsájén, elment volna, a' chalyf kezébe fogá a' két halat 's vissza ment Dzsfár nagyvezérhez és Mezsúrhoz. Megállá a' nagyvezér előtt, és az nem ösméré meg. „Mit akarsz? — monda neki, — menj dolgodra.“ A' chalyf elneveté magát, 's most ösmerte meg a' nagyvezér. „Igaz hitűek uralkodója, — szóla, — lehetséges-e hogy te vagy? nem ösmertelek meg 's ezerszer bocsánatot kérek gorombaságomért. Most már bizvást a' terembe mehetsz, 's ne félj, hogy Seich Ibrahim

him megösmerjen.“ — Maradjatok tehát itt, — monda ő, — mig szerepemet eljátszom.“

A' chalyf most fölmene a' teremhez 's kopogatott az ajtón. Nureddin, ki legelőször hallá meg, megmondá Seich Ibrahimnak; és Seich Ibrahim kérdezé, hogy ki van ott. A' chalyf kinyitá az ajtót, 's csak egy lépést tévén a' terembe, hogy magát megmutassa, felele: „Seich Ibrahim, én Kerim halász vagyok; 's mivel hallottam, hogy barátaidat vendégled 's épen most fogtam két szép halat, azt jöttem kérdezni, nem veheted-e hasznokat.“

Nureddin 's a' szép perzsa nő megörültek, halat hallván említettni, 's a' szép perzsa nő azonnal monda: Seich Ibrahim, kérlek tedd meg azt kedvünkért, bocsásd be hadd lássuk halait.“

Seich Ibrahim már nem volt képes a' vélt halászt kérdezni, hogyan 's mikép jött be; csak azon iparkodott, hogy a' szép perzsa nőnek kedvében jár hasson. Félre fordítá tehát fejét nagy bajjal, — annyit ivott volt, — az ajtó felé, 's szóla dadogva a' chalyfhoz, kit halásznak tartott: „Jere közelebb, te becsületes zshivány, jere közelebb, hadd lássalak.“

A' chalyf belépett, tökéletesen utánazván egy halász' mozdulatait, 's mutatá a' két halat.

„Ezek igen szép halak, — monda a' szép perzsa nő, — szeretnék belőlök enni, csak meg volnának főve 's jól elkészítve.“

„Igaza van a' nagyságos asszonynak, — szóla Seich Ibrahim, — mit csináljunk

halaiddal, ha nincsenek elkészítve? eredj készítsd meg magad 's hozd el azután: mindent találsz hozzá konyhámon."

A' chalyf megint vissza mené a' nagyvezérhez és monda neki: „Dzsafár, igen jól fogadtak; de a' halakat elkészítve kívánják.“ — „Mindjárt elkészítem én, — monda a' nagyvezér, — egy pillantat alatt meglesz.“ — „Olly igen szivemen fekszik szándékom elsülése, — folytatá a' chalyf, — hogy örömet megteszem magam e' fáradságot. Mivel olly jól játszom a' halászt, talán csak szakács is tudok lenni: ifju koromban forgottam a' konyhán 's nem rosszul végeztem dolgomat.

E' szavakkal Seich Ibrahim' lakása felé megindula, és a' nagyvezér és Mezzur követék őtet.

Mind a' hárman hozzá láttak, 's noha Seich Ibrahim' konyhája nem vala igen nagy: még sem hibázott benne semmi is, a' mire szükségök volt, 's rövid idő alatt megkészítették a' halétket.

A' chalyf maga vitte föl, 's mindenik elébe egy citromot is tett, hogy azt kedve szerint használja. Igen jó ízűen ettek, kiváltképen Nureddin és a' szép perzsa nő; 's a' chalyf udvarolt nekik.

Midőn elvégezték, megnéze Nureddin a' chalyfot és monda neki: „Halász, már jobb halat csak ugyan nem ehetik az ember, 's te ugyan nagy gyönyörűséget szereztél nekünk.“

Egyszersmind kebelébe nyula, és elővevé erszényét, mellyben harmincz arany

volt, azon negyvennek maradványa, mellyet Szandzsiár a' Balsorai király' ajtónoka ajándékozott neki, eljövedele előtt. „Nesze, — monda neki, — többet adnék, ha volna; igen is, kiemeltelek volna a' szegénységből, ha addig ösmertelek vala, minekelőtte örökségemet elköltöttem; vedd azonban olly jó néven, mintha nagy ajándék volna.“

A' chalyf elvevé az erszényt, megköszöné Nureddinnek, 's érezvén, hogy arany van benne, monda neki: „Uram, nem tudom eléggé meghálálni bőkezűségedet. Nagy szerencse illy nemes férfiakhoz közelíthetni, mint ti vagytok; de minekelőtte eltávoznám, még egy kérésem vagyon hozzád, mellyet meg kell adnod. Itt egy lantot látok, mellyből azt következtetem, hogy a' nagyságos asszony tud rajta játszani. Ha reá birhatnád, hogy velem azon kegyelmet tegye 's valami darabot játszék rajta, úgy mint a' világon legboldogabb ember térnék haza: a' lant ollyan hűrjáték, mellyet szenvedelmesen szeretek.“

„Szép perzsa nő, — monda mindjárt Nureddin, felé fordulván, — kérlek e' kegyelemért 's reménylem, nem fogod megtagadni.“

Ő vevé a' lantot, 's kevés pillantat alatt fölszavalván, egy dalt játszék és énekle, melly a' chalyfot elbájolá. Végre éneklés nélkül játszott, 's ezt olly erővel 's kellémmel tévé, hogy a' chalyf egészen elragadtatott.

Midőn a' szép perzsa nő megszűnt játszani, fölkiálta a' chalyf: „Melly hang,

melly kéz, és melly játszás! Lehet-e jobban lantolni! soha sem látott, sem hallott ember ehhez hasonlót!“

Nureddin, megszokván mindenét annak ajándékozni a' ki megdicsérte, felele: „Halász, látom, hogy értesz hozzá: 's mivel olly igen tetszik, legyen a' tied, neked ajándékozom.“

Egyszersmind fölkele, vevé köntösét, mellyet levetett volt 's elakart menni, hogy a' chalyfot, kit csak egy halásznak tartott, a' szép perzsa nő' birtokában hagyja.

A' szép perzsa nő igen bámulván Nureddin' adakozóságán, tartóztatá őtet, 's szeretettel tekintvén reá, monda neki: „Hova akarsz menni uram? kérlek ülj le megint helyedre, 's hallgasd meg, a' mit játszani 's énekelni fogok.“

Megtevé a' mit kívánt, 's ez most megpendíté a' húrokat, 's könyező szemekkel tekintvén reá, mellette önszerzette verseket énekle hevenyében, mellyekben szemére hányá csekély szerelmét, mivel olly könnyen, olly hidegen oda tudta adni Kerimnek. Azt vélé, nem magyarázván ki magát közelebb, egy olly halásznak, mint Kerim, kit szint olly kevésbé ösmert chalyfnak, mint Nureddin. Midőn elvégezte, letevé mellé a' lantot, 's kezkenőjét orcájára fogá, hogy könyeit elrejtésse, mellyeket nem birt tartóztatni.

Nureddin egy szót sem felelt szemrehányásira, és hallgatása bizonyítá, hogy nem bánta meg ajándékát.

De a' chalyf elbámulván azon, a' mit itt hallott, szóla hozzá: „Uram, a' mint látom ezen szép, ritka és bámulandó hölgy, kít olly nagylelkűleg nekem ajándékoztál, rabnőd, és te ura vagy?“

„Igen is Kerim, — felele Nureddin, — még sokkal inkább csodálkoznál, mint látszol, ha mind azon szerencsétlenségeket elbeszelném, mellyek ő nála fogva történtek rajtam.“ — „Oh kérlek uram, — felele a' chalyf tökéletesen játszván halász-szeretét, — légy olly szives, 's beszéld el történetét.“

Nureddin, ki az előbb sokkal nevezetesebbet is tett kedvéért, noha csak halásznak tartotta, ezen örömet is szívesen megtette neki. Elbeszélte tehát egész történetét, elejétől fogva, miképen vette meg atyja a' vezér a' szép perzsa nőt, a' Balsorai király' számára, és semmit sem hallgatta el mind abból a' mit cselekedett, 's a' mi rajta történt, egész addig, míg vele Bagdádba ért 's egész a' jelenvaló pillanatig.

A' mint Nureddin elvégezte, kérdezé a' chalyf: „'S hova akarsz most menni?“ — „Hova akarok menni? — felele ő, — a' hova isten vezet.“ — „Ha tanácsomat akarod követni, — folytatá a' chalyf, — ne menj tovább: sőt inkább térj vissza Balsorába. Majd küldök én tőled egy két sort a' Balsorai királynak; meglátod, hogy jól fog fogadni, mihelyt elolvassa, és senki sem fog csak egy szóval is bántani.“

„Kerim, — viszonzá Nureddin, — igen furcsán hangzik, a' mit mondasz: ki halotta valaha, hogy egy halász, mint te, egy királlyal levelezzen.“ — „Azon ne csodálkozzál, — felele a' chalyf. — együtt jártunk iskolába, 's mindig a' legjobb barátok voltunk. A' szerencse ugyan nem volt egyiránt kedvező hozzánk; őtet királlyá 's engem halászszá tett: de ezen egyenletlenség nem kisebbítette barátságunkat. Ő minden módon iparkodott engem ezen sorsból fölemelni: de én mindenkor megelégettem azon figyelmet, mellyel, minden kéresem' teljesítésében, viseltetett irán am, barátaim' hasznára fordítani. Azért csak hagyd reám, majd meglátod a' foganatját.“ —

Nureddin megnyugodott a' chalyf' tanácsán. Mivel a' teremben az íráshoz minden szükséges készület megvala, a' chalyf a' Balsorai királyhoz következő levelet írta, fölébe a' papiros legszélére igen apró betűkkel következő jegyzavakat irván: „A' legirgalmasabb isten' nevében.“ Azt jelentvén ez által, hogy okvetetlen engedelmességet kíván.

HARUN ARRESYD CHALYF' LEVELE A' BALSORAI KIRÁLYHOZ.

„Harun Arresyd, Mahdi' fia, küldi e' levelet öccsének Muhammednek.

Mihelyt Nureddin, Chákán vezér' fia, e' levél' vivője, ezt neked által fogta adni, 's te elolvastad, tedd le azonnal a' királyi

palástot, ruházd föl őt vele, 's engedd neki belyedet. Isten velünk."

A' chalyf összehajtá 's bepöcsétlé a levelet, 's nem mondván meg Nureddinnek annak tartalmát, így szóla hozzá: „Vedd 's indulj meg haladék nélkül, eredj azon hajóra, mely nem sokára el fog indulni, valamint ilyen tájban minden nap szokott egy elmenni; majd albatol a' hajón."

Nureddin fogá a' levelet, 's elutazék azon csekély pénzzel, mely akkor nála vala, midőn Szandzsiár neki adá erszényét.

A' szép perzsa nő vigasztalatlan volt elutazásán, a' szofának egyik szögletébe borult, 's elázott könyeiben.

Alig hagyá el Nureddin a' teremtet, midőn Seich Ibrahim, ki eddig mindent, a' mi történt, hallgatással szemlélt, rátekinte a' chalyfra, kit még most is Kerim halásznak vélt 's így szóla hozzá: „Hallod-e Kerim, te ide jöttél 's két halat hoztál, mely legfőlebb is csak husz réz pénzt érhetett, 's azért egy erszényt és egy rabnót kaptál ajándékban: mind meg akarod azt magadnak tartani? Én megmondom neked, az engem illető fele részben a' rabnót kívánom. A' mi az erszényt illeti, mutasd csak, mi van benne: ha ezüst pénz, úgy nem bánom, megtarthatsz belőle egy darabot; de ha arany, úgy mind elveszem, 's néhány rézpénzt adok neked, a' mi a' zsacszómban van."

„Hogy jól érthessük, a' mi következik, — monda közbe szólólag Seherazád, — megkell jegyezni, hogy a' chalyf, minek-

előtte a' megkészített halakat a' terembe fölvitte, megparancsolá a' nagyvezérnek, hogy menjen sietve a' palotába, 's négy komornokot és számára egy öltözetet hozzon magával, és avval várakozzék a' terem' másik oldalánál, míg a' chalyf egyik ablakból tenyerével tapsolni fogna. A' nagyvezér teljesíté e' parancsot, 's Mezzurral 's a' négy komornokkal várta a' rendelt helyen a' mondott jeladást.

Vissza térek most beszédemre, — folytatá a' szultánné.

A' chalyf, még mindig a' halász-öltözetben, bátran felele Seich Ibrahimnak: „Seich Ibrahim, nem tudom mi van az erszényben: de legyen arany vagy ezüst, szívesen megosztom veled; hanem a' mi a' rabnőt illeti, azt magamnak tartom. Ha avval a' mit ígérek meg nem elégszel, semmit sem kapsz.“

Seich Ibrahim méregre lobbánván e' szemtelenségen, a' minek tekinté magához képest egy halásznak ezen beszédét, foga egyet az asztalon lévő porcelán edények közül, 's a' chalyf feje felé hajítá. A' chalyf könnyen kikerülte a' bortól részegült ember' hajítását; az edény a' falnak röpült 's ezer darabokra zuzott.

Seich Ibrahim ezen elhibázásán még inkább megboszonkodván, fölveszi az asztalon lévő világot, fölkel tántorogva 's lemegy egy titkos grádicson, hogy egy botot hozzon.

KÉTSZÁZ HATVANADIK ÉJSZAKA.

A' chalyf használá ezen időt 's kitapsola az ablakon. A' nagy vezér, Mezrur és a' négy komornok tüstént nála termettek, az utóbbiak levetkezteték a' halászhátából 's reá adák a' hozott öltözetet. Még nem voltak egészen készen 's a' chalyf körül foglalatoskodtak, ki a' szálában számára lévő thrónusra ült volt, midőn Seich Ibrahim pénzvágától lelkesítette, kezében egy nagy bottal, belépett, mellyel a' vélt halászt megakarta mángolni. De a' helyett csak ruháját látta a' terem' közepén heverni, 's a' chalyfot thrónusán ülve a' nagyvezérrel, és Mezrurral oldala mellett. Megütközött e' látványra 's nem tudta ébren van-e, vagy álmodik.

A' chalyf mosolygott bámulásán, és kérdé: „Seich Ibrahim, mit akarsz? Mit keressz?”

Seich Ibrahim, ki már most nem kétlé, hogy valóban a' chalyf legyen, azonnal lábaihoz borula, arculatjával 's hosszú szakállával a' földet sepervén 's kiálta: „Igazhitűek' uralkodója, nyomorult rabszolgád megbántott; könyörög kegyelmedért, 's ezerszer bocsánatot kér.”

Mivel a' komornokok a' chalyfot ekkorra egészen felöltözteték, leszálla thrónusáról és monda neki: „Kelj föl, megbocsátok.”

A' chalyf ezután a' szép perzsa nőhöz fordula, ki azonnal megszünteté fájdalmát, mihelyt megértette, hogy e' kert és terem

ezen fejedelemé, és nem Seich Ibrahimé, a' mint az állította, és hogy ez maga volt az ki halász ruhába öltözködött. „Szép perzsa nő, — szóla hozzá, — kelj föl és kövess. Abból a' mit most láttál, tudni fogod ki vagyok, és hogy nem illenék rangomhoz azon aján-dékot, melyet Nureddin személyeddel ha-sonlíthatlan nagy lelkűséggel tett, elfogad-nom. Azért küldém őt Balsorába, hogy ott király legyen, 's téged is mint királynét oda foglak küldeni, mihelyt beiktatására a' szükséges rendelések meg lesznek téve. Azonban palotámban fogok számodra la-kást rendelni, hol méltóságodhoz illőleg fognak veled bántani.“

E' beszéd megnyugtató 's megvigasztalá a' szép perzsa nőt, illy fájdalmas vesztesé-gen; és szomorúságáért teljes pótlékot nyert azon örömben, megértvén, hogy Nureddin, kit Szenvedelmesen szeretett, illy nagy méltóságra emeltetett.

A' chalyf teljesíté neki tett ígérését, sőt hitvesének Szobeidének is ajánlotta, minek-utána tudtára adta volna azon nagytiszte-letet, mellyel viseltetik Nureddinhez. —

Nureddin' visszatérése Balsorába, sze-rencsésebb 's néhány nappal korább volt, mint javára kívánatos lett volna. Megérkez-tekor sem barátait, sem rokonait nem lá-togatta, hanem egyenesen a' király' palo-tájához mene, ki épen köz-kihallgatást tar-tott. Keresztül tolakodott a' sokaságon, a' levelet kezé' en fölemelvén. Helyet adtak neki, 's oda nyujtá.

A' király elvevé, fölbontá 's elsápadt olvasásakor. Háromszor megcsókolta, 's már

teljesíteni készüle a' chalyf' parancsát, midőn még is meggondolá magát 's megmutatá a' levelet Saouy vezérnek, Nureddin' engesztelhetlen ellenségének.

Saouy, ki Nureddint mindjárt megösmerte 's nagyon töprenkedettrajta, valljon miért jöhetett, nem kevésbbé csodálkozott a' királynál a' ch lyf' parancsán, mellyet a' levél foglala. Minthogy ő szintúgy károsodva volt általa, mindjárt egy módot talált ki, hogy azt sikeretlenné tegye. Ugy tett, mintha nem olvasta volna még el jól 's oldalt fordult egy kevésbé, mintha jobb világosságot keresne, hogy újra elolvassa; 's a' nélkül, hogy valaki észre vette volna és a' levélen, ha csak igen közelről nem nézte az ember, meglehetett volna látni, hirtelen leszakasztá fölülről a' jegyszót, melly által a' chalyf azt jelenté, hogy okvetetlen engedelmességet kíván; szajába dugá, 's lenyelé.

E' gonosz tett után Saouy megint a' királyhoz fordula, visszaadá neki a' levelet, és kérdé halkán: „Hát uram, mit akar tenni felséged?“ — „A' mit a' chalyf parancsolt, — felele a' király. — „Jól vigyázz, — monda a' ravasz vezér; — igaz, hogy ez a' chalyf' kézírása, de a' jegyszó hibazik róla.“

A' király ugyan észre vette azt, de azt vélte, most már nem látván, hogy a' zavarodásban, mellyben vala, csak úgy rémlett előtte.

„Uram, — folytatá a' vezér, — nem kételkedhetel rajta, hogy a' chalyf e' levelet

Nureddinnek, felséged ellen 's ellenem tett panaszaira, csak azért adta, hogy tőle megszabadulhasson; de koránt sem akarta, hogy azt a' mi benne foglaltatik, teljesítsd. Ezen fölül meg kell fontolni azt is, hogy nem küldött különös követet ezen parancsolattal, a' mi nélkül pedig foganatlan. Egy királyt, mint te vagy, nem szokás e' szertartás nélkül letenni; hiszen más akárki is szintűgy jöhetne illy állevéllal, mint Nureddin; az még soha sem történt. Uram, felséged ebben bizhatik szavamhoz, 's én minden rossz következtetéseket, mellyek ebből származhatnának, magamra veszek."

Muhammed király rá hagyá magát beszélni, 's Nureddint Saouy vezér' kéjére bízta, ki őt fegyveres kézzel kíséré házához. Oda érvén megbotoztatta, 's félholtan a' fogházba vitetvén, a' legmélyebb és setétebb lyukba vettette, megparancsolván a' tömlöcztartónak, hogy kenyérnél és víznél egyebet ne adjon neki.

Midőn Nureddin, ki egészen össze volt törve, föleszméle, keserves jajgatásra fakadt, és sírt szerencsétlen sorsán. „Ah halász, — monda, — beh megcsaltál engem, 's beh hivékeny voltam én! Várhattam-e illy kegyetlen bánást tőled, minekutána veled annyi jót tettem! De az isten áldjon meg: nem hihetem, hogy szándékod rossz lett volna, 's türelmes leszek szenvedésim' végeztéig."

A' boldogtalan Nureddin tíz egész napig maradt ez állapotban, és Saouy vezér nem feledkezett el róla. Noha föltevé is,

hogy őt csufosan foszszá meg életétől, még sem bátorkodott azt maga fejétől tenni. Veszedelmes szándékának végrehajtására megterhelé több rabszolgáit ajándékokkal, 's velök együtt a' királyhoz mene. „Uram, — szóla hozzá fekete gonosz lelkűséggel, — az új király kéreti felségedet, fogadja királyszékre lépésével szívesen ez ajándékokat.“

Érté a' király, mit akart mondani Saouy: „Hogyhogy"! — felele ő. — hát él még az élhetetlen? Azt hittem, hogy megöletted.“ — „Uram, — felele Saouy, — nem áll hatalmamban valakinek életét elvetetni; az felségedet illeti.“ — „Eredj, — viszonzza a' király, — 's vágasd el a' fejét, teljes hatalmat adok neked reá.“

„Uram, — monda erre Saouy, — végzetlenül lekötelez felséged azon igazsággal, melyet méltóztatik nekem szolgáltatni. De mivel Nureddin engem olly nyilván gyalázott meg, a' mint tudod, azon kegyelmet kérem, hogy elvesztése is a' palota előtt történjék, 's hogy azt a' hirnökök a' város' minden részeiben kihirdessék, hogy minden ember tudhassa, hogy a' rajtam elkövetett sérelem teljesen megboszúztatik.“

A' király megadá kérését. 's a' hirnökök teljesíték kötelességöket, 's az egész városon közönséges gyászt terjesztének el. Atyja' erényeinek még friss emlékezete miatt, mindenütt boszorkodva értették, hogy fia olly gyalázatosan fog elvesztetni, Saouy nagyvezér' sürgetésére és gonoszsága miatt.

Saouy maga ment a' fogházba, husz rabszolgáitól, kegyetlensége' végre hajlóitól, kísérve. Elébe vezetéek Nureddint 's azt egy nyergellen rosz lóra ülteték.

Midőn Nureddin ellensége' kezeiből látá magát adva, monda neki: „Te most örvendesz 's vissza élsz hatalmaddal, de én bízom egyik könyvünk' következő szavaiban: „Te igaztalanul ítélsz, 's rövid időn magad ítéltetel meg.“

Saouy vezér, ki magában valóban örvendezett, felele: „Hát te szemtelen, még bátorkodol engem szidalmazni! Eredj, megbocsátom; nem bánom bár mi történjék is, ha egyszer egész Balsora' láttára fejedet elvágattam. Azt is kell tudnod, a' mit egy másik könyvünk mond: „Mit árt ellensége' halála után való napon meghalnod?“

Ez a' gyűlölségében és boszujában engesztelhetlen miniszter, körülvéve egy résztől fegyveres rabszolgáinak, a' többiek által Nureddint maga előtt vezettette, 's útját a' palotának vevé. A' nép már reá akart rohanni, 's bizonyosan megkövezte volna, csak lett volna ki elkezdje. Midőn a' palota előtt való piacra, a' király' szobájával által ellenben vitte, ott a' hohér' kezében hagyá, 's a' királyhoz mene, ki már az ablaknál állott, hogy szemeit a' készülő véres látványon legeltesse.

A' király őreinek 's Saouy vezér' rabszolgáinak, kik nagy kört vontak Nureddin körül, sok bajokba került a' népet visszatartóztatni, melly noha foganatlanul, de minden módon iparkodott azon keresztül törni, 's őtet megszabadítani.

A' hohér közelíte hozzá és monda:
 „Uram kérlek bocsásd meg nekem halálo-
 dat, én csak rabszolga vagyok, 's meg nem
 menekedhetem kötelességemtől; ha még
 kívánsz valamit, légy olly jó, készítsd el
 magadat; a' király mindjárt parancsolni
 fogja, hogy a' csapást megtegyem.“

Ekkor a' boldogtalan Nureddin, fejét
 jobbra balra forgatván, monda: „Hát egy szá-
 nakozó ember sem akarná megtenni e' retten-
 netes pillantatban kedvemért, hogy egy ital
 vizet nyújtson, szomjuságom' eloltására?“

Azonnal hoztak egy edény vizet, mel-
 lyet kézről kézre adtak neki.

Saouy vezér, ki észrevevé e' késedel-
 met, kiálta a' hohérnak, a' királyi szoba'
 ablakából: „Mit késel, vágj hozzá . . .“

KÉTSZÁZ HATVANEGYEDIK ÉJSZAKA.

Ezen kegyetlen és emberitlen szavakra,
 az egész piacz csupa átoktól hangzék a'
 vezérre, 's a' tekintetét féltő király rosz
 néven vevé e' merészséget jelenlétében, 's
 kijelenté, szólván, hogy még várakozzanak.

Más oka is volt még reá: az tudniil-
 lik, hogy szemeit ugyan akkor egy nagy
 utczára vetvén, melly általellenében, a'
 nagypiaczra szolgált, annak közepette egy
 csoport lovagot láta megeresztett kantárral
 feléje nyargalni. „Vezér, — szóla tüstént
 Saouyhoz, — mit jelent ez? Nézz ide.“

Saouy, ki mindjárt sejtette, hogy mi lehet, sürgeté a' királyt, hogy adjon jelt a' hohérnak „Nem, — felele a' király, — előbb akarom tudni, kik azon lovagok.”

Dzsafár-nagyvezér volt kíséretével, ki maga jött a' Bagdádi chalyf' nevében. —

Annak megértésére, miért jött e' miniszter Balsorába, meg kell jegyezni, hogy Nureddin' elutazása után a' chalyf' levelével, ennek más napon 's több napokon is nem jutott eszébe, különös követet küldeni azon hirdetménynyel, mellyről a' szép Ierzsa nőnek szólt volt.

Epen a' nők' belső palotájában vala, midőn egy ajtó előtt elmentében igen szép szöveget halla; megállapodék 's alig hallott egynéhány szót, mellyek az elválás' fájdalmát fejezik ki, kérde egyet az őt követő herélték közül, ki az a' hölgy, ki azon szobában lakik. Az inas azt felelé, hogy azon ifju úrnak rabnője, kit Balsorába küldött, hogy Muhammed helyett király legyen.

„Ah szegény Nureddin, Chákán' fia! — szóla tüstént a' chalyf, — egészen elfelejtettek! — Siess, — ezt veté hozzá, — 's küldd ide tüstént Dzsafárt.”

A' miniszter megjelenék, 's a' chalyf így szóla hozzá: „Dzsafár, elfelejtettem a' hirdetményt elküldeni, hogy Nureddin Balsorai királynak ismértessék meg. Már nincs idő annak elkeszítettésére; vigyagaddal lovasokat, és siess Balsorába. Ha Nureddin nincs életben, és megöletett, akaszd föl Saouy vezért; ha pedig még meg nem

halt, vezesd hozzám a' királlyal és vezérrel együtt."

Dzsafár nagyvezér csak addig késett, míg lóra ülhetett, 's azonnal elutazott egy sereg házi cselédeivel. Így jelent meg ezen kísérettel, a' mondott időben, Balsorában.

Mihelyt a' piacra ért, mindnyájan hátulának 's utat adtak neki, fenn szóval kérvén kegyelmet Nureddinnek; 's így a' palota' grádicsáig mene, a' hol leszálla.

A' Balsorai király, ki megösméré a' chalyf' első miniszterét, elejébe mene, 's szobája' ajtajánál fogadá.

A' nagyvezér azonnal kérdé él-e még Nureddin, 's parancsolá, ha még életben van, vigyék hozzá.

A' mint az nem sokára előtte megköltözve megjelenék, eloldoztatá és szabadon ereszteté. Ellenben parancsolá, hogy Saouy vezért fogják meg, 's ugyan azon kötelekkel költözzék meg.

Dzsafár nagyvezér csak egy éjszaka maradt Balsorában; más nap reggel már megint visszautazott, 's a' parancsolat szerint Saouyt, a' Balsorai királyt és Nureddint magával vivé.

Midőn Bagdádba ére, elébe vezeté őket a' chalyfnak, 's számot adván útjáról, 's különösen azon állapotról, mellyben Nureddint találta, és azon bánásról, mellyet az Saouy vezér' tanácsa és gyűlölsége által szenvedett, parancsolá a' chalyf Nureddinnek, hogy maga vágja el Saouy vezér' fejét.

De Nureddin felele: „Igaz hitűek' uralkodója, bár mennyi rosszat tett is velem, 's iparkodott már boldogult atyámmal is tenni e' gonosz, még is a' legelvetemedettebb embernek tartanám magamat, ha kezeimet az ő vérével bemocskoltam volna.“

A' chalyf megdicséré e' nemes szivéért, 's ugyan azon ítéletet hóhér' keze által hatá-
tata végre.

A' chalyf Nureddint megint vissza akarta küldeni Balsorába, hogy ottan uralkodjék; de Nureddin könyörgött, hogy mentse föl attól, elébe terjesztvén: „Igaz hitűek' uralkodója, Balsora' városa, azután a' mi benne rajtam történt, mindig olly utálatot fogna bennem támasztani, hogy a' legmélyebb alázattal bátorkodom esedezni fölségednek, méltóztassék megengedni, hogy megtarthassam eskemet, mellyet tettem, hogy soha többé oda menni nem fogok. Legnagyobb dicsőségemet találnám benne, szolgálataimat felséged' személyének szentelhetni, ha méltóztatnék nekem e' kegyelmet megadni.“

A' chalyf tehát legbiztosabb udvarnokai' számába fogadá, visszaadá neki a' szép perzsa nőt, 's annyi jóval tetéze, hogy együtt egész holtokig olly boldogságban éltek, a' millyent csak kívánhattak.

A' mi a' Balsorai királyt illeti, megleglé a' chalyf, lelkére kötni, milly szemesnek kell lennie a' vezérek' választásában, 's visszaküldé országába.

Mivel még meg nem virradt, Seherazád a' szultán' engedelmével következő történetet kezdé:

BEDER PERZSA HERCZEG' ÉS GIAU- HARE SZAMANDÁRI HERCZEGNÉ' TÖRTÉNETE.

Perzsia olly nagy részét teszi a' földnek, hogy ezen birodalom' régi királyai nem ok nélkül viselék a' királyok' királya' kevély czimét. A' hány tartománya volt, ide nem értvén minden egyéb meghódított országokat, ugyan annyi volt benne a' király is. Ezen királyok nem csak nagy adót fizettek, hanem szolgálatra is kötelesek voltak, mint az egyéb országok' helytartói szoktak lenni.

Egyike azon régi királyoknak, ki országglását fényes hódításokkal kezdette, hosszú évekig olly szerencsével és nyugalomban uralkodott, melly őtet a' legelégedettebb fejedelemmé tette. Csak egy pont vala, mellyben magát szerencsétlennak érezte, tudniillik, hogy már nagyon éltes volt, és sok hölgyei közül egyik sem szült neki egy herceget és örökös.

Több neje volt száznál, 's mindeniknek pompás és különös lakása, rabszolgákkal szolgálatjokra, és heréltekkel őrizetökre. Minden iparkodása mellett is, hogy nekik elégséget tegyen 's kívánságaikat megelőzze, egyik sem teljesíté reményét. Sokat vittek hozzá a' legtávolabb tartományokból, 's ha

tetszettek neki, nem csak megfizetett érték-
árokat nem tekintvén, hanem az árosokat
még tisztességgel, jótéteménynyel és kö-
szönettel is tetéze, hogy másokat is ser-
kentsen, remélvén, hogy végre csak fog
olly nőre akadni, kitől fiat nyerjen. Nem
mulasztta el semmi kegyes munkát is, hogy
az eget megindíthassa.

Végzetetlen alamizsnát osztogata a' sze-
gényeknek, a' vallásán lévő ajtatos szerzetek-
nek drága ajándékokat ada, 's királyi szer-
zeményeket alapíta hasznokra, hogy kö-
nyörgéseik által nyerhesse meg, a' mit olly
forrón ohajta.

Egykor, királyi elődinek mindennapi
szokások szerint, midőn fő városokban va-
lának, nyilvános udvart tartá, mellynél min-
den követek és fő rendű idegenek megje-
lentek; 's nem országos újságokról beszél-
gettek, hanem tudományokról, történetről,
literaturáról, költésről, és más tárgyakról
mellyek a' lelket kellemesen foglalatostkod-
tatják és földerítik. E' napon tehát, egy
herélt egy kalmárt jelente be nála, ki igen
messze tartományból hozá számára egy
rabnőt, 's engedelmet kér, hogy azt neki
megmutathassa. „Bocsássátok be, — szóla
a' király, — és mutassátok neki helyet, a'
gyülekezet után majd beszéllek vele.“

Bevezeték a' kalmárt 's olly helyre ál-
líták, hol a' királyt könnyen láthatá, 's biz-
tosan hallhatá beszélgetni a' hozzá legkö-
zelebb lévő személyekkel.

Szokása volt a' királynak ezt tenni
minden idegenekkel, kik vele szólni akar-

tak; készakarva tévé ezt, hogy tekintetéhez szokjanak, 's másokkal nyájasan és kegyesen látván beszélni, bizodalmat nyerjenek vele szintugy szólani, a' nélkül, hogy az őt környező fény és fennség által, melly az ehhez nem szokottakat szótalanná tehetné, meg hagyják magokat zavartatni. Ezt még a' követek iránt is szokta gyakorolni: legelőször velök ebédelt, 's asztal fölött tudakozódott egészségökről, utazásokról 's országok' különösségeiről. Ez bátorrá tette őket jelenlétében, 's ezután adott nekik kihallgatást.

Vége lévén az udvari társaságnak, minékutána mindenek el vonultak, ugy hogy csak a' kalmár maga maradt hátra, leborula ez a' király' thrónusa előtt arcczal a' földre, 's minden ohajtásainak teljesedését kíváná neki. Midőn fölkele, kérdezé a' király, igaz-e, hogy egy rabnőt hozott neki, a' mint mondják, és szép-e az?

„Uram, — felele a' kalmár, — nem kétkellem, hogy felségednek igen szép rabnői vannak, mivel a' világ' minden részeiben olly nagy gonddal keresik föl azokat számára; de merem állítani, nem félvén, hogy árumat felesleg becsítsem, hogy még egyet sem lóttál, ki az evvel össze hasonlítást kiállhatná, szépségére, szép termetére, kellemére 's minden tökélyeire nézve, melyekkel ékeskedik.“ —

„Hol vagyon? — kérdé a' király, — hozd ide.“ — „Uram, — felele a' kalmár, — herélteid' egyik' fejénél hagytam gond-

viselés alatt. Csak parancsolja felséged, hogy ide vezessék.“

Oda vivék a' rabnőt: 's mihelyt a' király megpillantá, azonnal elbájoltatott már csupán szép szabad növése által is. Azonnal egy szobába mene, hová a' kalmár is követte néhány heréltekkel. A' rabnő aranycsíkos veres bársony-leplet viselt, melly orcáját elfödöze. A' kalmár levevé azt, 's a' perzsa király egy hölgyet láta, ki mind azokat, kiket akkor bírt 's valaha látott, fölülmulá szépségével. E' pillantattól fogva szenvedelmesen belészeretett, 's kérdé a' kalmárt, hogy' adja.

„Uram, — felele a' kalmár, — annak a' ki nekem eladta ezer aranyat adtam érte, 's úgy számolom, hogy szintannyit költöttem reá azon három esztendő alatt, a' mi óta úton vagyok, hogy felséged' udvarába juthassak. De őrizkedni fogok attól, hogy illy nagy király előtt árát szabjam: könnyögek felségednek, méltóztassék ajándékul elfogadni, ha tetszésére vagyon.“

Köszönöm, — felele a' király; — de nem szokásom így banni kalmárokkal, kik olly szándékkal jönnek messze földről, hogy nekem gyönyörűséget szerezzenek: tíz ezer aranyat fogok érte fizettetni, ha megelégszel vele.“

„Uram, — felele a' kalmár, — igen szerencsésnek tartottam volna magamat, ha felséged ingyen méltóztatott volna elfogadni, de illy bőkezűséget nem bátorkodom megvetni. Nem szűnöm meg azt honnomban és mindenütt a' hova megyek magasztalni.“

A' pénzt kifizették neki, 's minekelőtte eltávozott volna, a' király a' maga jelenlétében még egy arany szövetből készült ruhával is fölékesítteté.

A' király a' szép rabnőnek a' magáé után legpompásabbiklakot rendelé, 's több asszonyokat 's más rabnőket adott szolgálatajára olly parancsolattal, hogy fürdőbe vigyék, 's a' legpompásabb ruhába öltöztessék, a' mellyet csak találhatni, 's a' legszebb gyöngy-és gyémánt-nyakkötőket 's legdrágább köveket vigyék neki, hogy maga válogathassa ki a' mi leginkább tetszésére lesz.

A' szorgoskodó asszonyok, kik csak arról gondolkodtak, miképen tehessenek a' királynak kedvére, magok is el voltak ragadtatva, a' rabnő' szépségétől. 'S mivel tökéletesen értettek hozzá, mondának neki: „Uram, ha annyi türelemmel lesz felséged, hogy nekünk csak három napi időt enged, fogadjuk, hogy annyival kecsesebben fogjuk elődbe vezetni, hogy meg sem ösmered.“

A' király csak nehezen tudta magát, illy sokaig, annak teljes birtokától megtartóztatni, de még is ezt felelé: „Nem! bánom, de azon föltétellel, hogy megtartsátok igéreteket.“

KÉTSZÁZ HATVANKETTÓDIK ÉJSZAKA.

A' perzsa király' fővárosa egy szigeten fekütt, 's pompás palotája a' tenger-parton épült. Mivel az ő laka a' tengerre nézett, a' szép rabnőé is, melly az övétől nem messze vala, ugyan oda nézett, 's ez a' kilátás annál kellemesebb vala, mivel a' habok csaknem a' palota' falát csapkodták.

Harmadnap mulva, a' szép rabnő pompásan öltözve 's ékesítve, egyedül ült szobájában a' szófán, a' tengerre nyíló egyik ablakba támaszkodva, midőn a' király azon hírre, hogy már most meglátogathatja, belépe. A' rabnő más lépést hallván, mint az eddig körötte szolgáló asszonyokét, azonnal visszatekinte, hogy meglássa, kicsoda. Megösméré a' királyt; de legkisebb meglepetést sem mutata, 's fel sem kelvén, hogy őt udvarilag fogadja, ismét előbbi helyzetébe tévé magát az ablaknál, mintha az a' világon a' legközönösb személy volna.

A' perzsa király igen csodálkozott látván, hogy olly szép és finom rabnő olly kevés becsületet tud. Ezen hiányt rossz nevelésének tulajdonítá, 's azon kevés gondnak, mellyet fordítottak reá, hogy az ilendőség' legelső szabásaira megtanítsák.

Hozzá mene az ablakhoz, hol az minden föl sem vevése és hidegsége mellett is, mellyel fogadá, nézetni, bámultatni, sőt csókoltatni és öleltetni is engedé magát, valamint ennek tetszett.

Ezen

Ezen csókolások és ölelések között megállapodék a' király, hogy őt szemlélje, vagy is inkább, hogy szemeivel elnyelje. „Kedves gyönyörűm, kellemesem, bájolóm, — monda a' király, — add tudtomra kérlek, honnan származtál, 's hol van, és ki az a' boldog atya és boldog anya, ki illy természet' remekét, mint te vagy, világra hozott? Hogy' szeretlek 's hogy' foglak szeretni! Soha sem éreztem azt nőért a' mit értek érzek. Sok hölgyeim voltak ugyan, 's naponként még most is sokat látok: de soha sem láttam ennyi kecsket, melly önmagamtól elragad, hogy magamat egészen neked adjam. — Édes szivem, — ezt veté még hozzá, — te semmit sem felelsz nekem; semmi jel által sem adod értésemre, hogy szerelmem' ennyi jeleire, mellyeket mutatok, érzékeny vagy; sőt szemeidet sem fordítod erre, hogy az enyéimnek azon gyönyört nyujtanák, hogy velők találkozzanak, 's bizonyossá lehess, hogy jobban szerettednek lehetetlen, mint én szeretlek. Miért maradsz meg e' hallgatásban, melly engem megmerevít? Honnan e' komolyság, vagy inkább bú, melly engem szomorít? Honnodba kívánczol-e rokonidhoz, barátidhoz? De hát nem képes-e egy perzsa király, ki imád, vigasztalni, 's minden egyebet kipótolni?“

Bár mint bizonyította is a' király a' rabnő előtt szerelmét, 's bár mit mondott is neki, hogy arra bírassa, hogy száját megnyissa és szóljon, a' rabnő szembetűnőleg hidegen maradt, mindig lesütött szemekkel, a' nélkül, hogy azokat fölvetette

volna, hogy reá tekintsen, 's csak egyetlen egy szót is ejtett volna.

A' perzsa király örömeiben, hogy még is olly kedve szerint való vásárlást tőn, nem sürgeté tovább, reménylven, hogy a' jó vele bánás majd megváltoztatja. Tapsola tenyerével, 's azonnal több asszonyok lépének be, kiknek parancsolá, hogy a' vacsorát adják föl.

Midőn föladták, monda a' rabnőnek: „Jer édes szívem ülj velem asztalhoz.“ Ez fölkele helyéről, 's midőn a' királylyal szemközt üle, az rakott neki elébe, minekelőtte maga evett volna, 's így szolgál neki minden tálból a' vacsora fölött. A' rabnő évék vele, de mindig lesütött szemekkel, egyetlenegy szót sem felelvén, akárhányszor kérdezte is, ha tetszésére vannak-e az étkek,

Hogy a' beszédet másra fordítsa, kérdezé a' király, mi neve; megelepszik-e ruházatjával 's ékessége' drágaköveivel; hogy tetszik a' lakás és a' bútorok; szereti-e a' tengerre kilátást: de mind ezen kérdésekre szint' azon hallgatásban marada, úgy, hogy már nem tudta a' király, mit gondoljon róla. Azon gondolatra jött, hogy talán néma. „De lehetséges-e, — gondolá magában, — hogy isten illy szép tökéletes és bevégezett teremtményt állított volna elő, mellynek olly nagy fogyatkozása legyen? Az igen kár volna! De még sem állhatnám meg, hogy úgy ne szeressem, a' mint szeretem.“

Midőn a' király asztaltól fölkele, megmosá kezeit az egyik félen, 's a' rabnő

ugyan azt tévé a' másikon. Ezen idő alatt kérde az asszonyokat, kik neki a' medenczét és kendőt nyújtották, ha velök szólt-e. Az egyik felele: „Uram, mink szini' ugy nem hallottuk szavát, mint felséged. Mi szolgáltunk körötte a' fürdőben, szobájában megfűsültük, fej ékességét föl-tettük, 's felöltöztettük, de egyszer sem nyitotta ki száját, hogy ezt mondaná: „Ez jól áll, ez tetszik.“ Kérdeztük: „Asszonyom van-e még valamire szükséged? Kívánsz-e valamit? Csak szólj, parancsolj.“ Nem tudjuk megvetés-e, szomorúság-e, vagy tompaság, vagy talán épen néma: elég az, hogy mi egy szót sem tudtunk belőle kivenni. Ennél egyebet felségednek nem mondhatunk.“

A' perzsa király' bámulása az által a' mit itt hallott még inkább nevedezett. Azt hivé, hogy a' rabnőnek valami oka lehet a' szomorkodásra, megakarta kísértetni, ha földeríthetné-e; azért palotájának minden nőit összegyűjteté. Előjöttek 's kik a' húr-játékhoz értenek, játszottak, a' többiek énekeltek, vagy tánczoltak, vagy mindeniket tévék együtt: végtére különféle játékot csináltak, melly a' királyt igen mulattatá. Egyedül a' rabnő nem veve részt mind ezen multságokban; megüle helyén lesütött szemmel 's olly részvétlenül, hogy rajta a' többi nők is szintugy csodálkoznak, mint a' király.

Végre mindnyájan szobáikba térének, 's a' király, ki egyedül marada hátra a' szép rabnővel, lefekütt.

Más nap reggel a' perzsa király olly elégedetten kele föl, a' millyen még soha egy nővel sem volt, egyetlenegy sem vévén ki mindazok közül, kiket valaha látott, 's még sokkal szerelmesebben -a' szép rabnőbe, mint az előbbi napon. Ezt ki is jelenté: mert azt határozá, hogy csupán és egyedül neki szentelje magát, 's ezen szándékát végre is hajtá. Még azon napon elbocsátá minden más nőit, a' drága ruhákkal, ékességekkel és drágaságokkal, mellyeket használtak, 's mindegyiknek nagy mennyiségű pénzt adott, és teljes szabadságot, hogy tetszésök szerint férjhez mehessenek; csupán az éltes asszonyságokat 's más öreg személyeket tartá meg, kik a' szép rabnő' szolgálatjára valók voltak. Ez ugyan egy egész esztendőig nem nyujtá neki azon vigasztalást, hogy csak egy szót szolt volna is hozzá. Ő azonban ném mulasztá el, minden kitelhető sziveskedéssel fáradozni körötte, 's hőszenvelme' legnyilvánabb jeleit adni.

Az esztendő már letelt, 's egykoron szépénél üle a' király 's azt állítá, hogy szerelme nem hogy fogyna, sőt mindig erősödik: „Drága királyném, — szóla hozzá, — nem tudhatom ugyan, mit tartasz róla, de az szent igaz, 's esküszöm is, hogy semmi ohajtásom sincs mióta szerencsém van téged birni. Bár mi nagy is királyságom, kevesebbre becsülöm azt egy porszemnél, mi helyt meglátlak, 's ezerszer mondhatom, hogy szeretlek. Nem kívánom, hogy hitelt adj pusztá szavaimnak: de nem kételkedhetel benne azon áldozat után, mellyet szá-

mos hölgyeimnek, kik palotámban valának, elküldésével tettem szépségednek. Emlékezhetel, hogy már esztendeje mult a' midőn mindnyájokat elbocsátottam; 's a' jelen pillantásban, midőn erről szólok, szintolly kevésbé bánom azt, mint midőn őket utószor láttam; és soha sem is fogom megbánni. Semmi sem hibáznék boldogságomból, elégedésemből, és szerencsémről, ha csak egy szóval jelentenéd is ki, hogy azt néminemű köszönettel veszed. De hogy' mondhatnád azt nekem, ha néma vagy! 'S minden okom van ettől félni. Egyegész esztendő óta mindennap ezerszer kérlek, hogy szólj velem: te pedig e' reám nézve szomorú hallgatásban maradsz meg. Ha lehetetlen, hogy e' vigasztalást nyerjem tőled, adja legalább az ég, hogy egy fiúval ajándékozz meg, ki holtom után thronusom' örököse legyen! Naponként jobban érzem öregségemet, 's már most is szükségem volna reá, hogy koronám' nehéz súlyát segélne viselni. — Azon szives ohajtásomra térek vissza, hogy szavadat hallhassam: azt mondja bennem valami, hogy nem vagy néma. Kérlek drága hölgy, kényszerítlek, szegd meg e' hosszas állandó hallgatást; szólj csak egy szót, azután örömet meghalok."

A' szép rabnő, ki szokása szerint a' királyt mindig lesütött szemmel hallgatá, 's ez által nem csak azt hiteté el vele, hogy néma, hanem azt is, hogy soha életében sem nevetett, e' beszédre elmosolyodék.

A' perzsa király ezt olly meglepetéssel vevé észre, hogy hangos örömsikoltásra fakada; 's nem kételvén, hogy szólni is akar, e' pillantatot leirhatlan nyugtalan-sággal várta.

KÉTSZÁZ HATVANHARMADIK ÉJSZAKA.

A' szép rabnő végre megszegé a' hallgatást és így szóla: „Uram annyi mondani valóm van felségednek, hogy azt sem tudom, hol kezdjem. De legközelebb kötelességemnek ösmerem, mind azon kegyelmedet és tisztességet, mellyekkel elborítottái, megköszönni 's az eget kérni, hogy áldjon meg, semmitse meg ellenségid' gonosz szándékát, és ne engedjen meghalnod miután engem szólni hallottál, hanem hoszszu életet ajándékozzon. Továbbá uram bizonyosan nem tehetek nagyobb örömet, mint ha tudtadra adom, hogy terhes vagyok: 's ohajtom veled együtt, hogy fiu legyen! — De uram, — ezt veté bozzá, — ezen terhesség nélkül (és kérem felségedet, ne vegye balul őszinteségemet) föl volt nálam téve, hogy soha sem szeretlek, és örökös hallgatásban maradok. Most ugy szeretlek a' mint tiszttem kívánja.“

A' perzsa király eltelve örömmel, hogy a' szép rabnőt szólani, 's illy fontos ujságot nyilatkoztatni hallá, forrón megölelé és monda neki: „Szemem' világa, nem lehet

nagyobb öröm reám nézve, mint az, a' mellyel te eltöltesz. Szólottál 's terhességedet tudtomra adtad: szerfelett boldog vagyok ezen két örvendetes történet által, mellyet nem vártam."

Az öröm' részegségében, melly a' perzsa királyt eltölté, nem szóla semmit is többet a' szép perzsa nőhöz, hanem elhagyá, de olyképen, melly azt jelenté, hogy nem sokára megint vissza fog menni. Mivel örömének tárgyát közönségessé akarta tenni, megjelenté azt tisztjeinek, 's hivata a' nagyvezért.

Mihelyt ez eljőve, meghagyá neki, hogy százezer darab aranyat adasson valása' azon szolgálóinak, kik örökös szegénységet fogadtak, 's a' kegyes intézeteknek és szegényeknek, hogy istennek hálát adjanak; 's akaratja teljesítettett.

Ezen parancsolat után a' perzsa király megint a' szép rabnőhöz mene, „Kedves hölgyem, — monda neki, — bocsáss meg, hogy illy hirtelen elhagytalak: magad attál reá okot; de engedd meg, hogy máskor többet szóljak róla: most sokkal fontosabb dolgokat szeretnék tudni. Mondd kérlek kedves lelkem, mi fontos okod lehetett engem látni, szólni hallani, 's naponként velem enni és hálni, egy egész esztendeig, 's ezen rendíthetlen állhatatossággal lenned, hogy nem csak szádat meg nem nyitottad, hogy velem szólj; de még csak értésemre sem adtad, hogy jól érted mind azt, a' mit neked mondtam. Ezt nem érem föl észszel, 's meg nem foghatom, hogy' tehetél

magadon annyi erőszakot; okának rendki-
yülvalónak kell lenni.“

Hogy a' perzsa király' újságvágyát ki-
elégítse, felele a' szép rabnő: „Uram, rab-
nak lenni, távol honnjától, reménytelenül
oda valaha visszatérhetni, 's bűjtől elfogó-
dott szívvel, hogy anyámtól, bátyámtól, 's
rokoninktól örökre elszakasztattam, nem
elégséges okok-e ezek a' hosszas hallgatás-
ra, mellyen felséged olly igen megütkö-
zött? A' honn-szeretetet szintolly természe-
tes, mint a' szülők' szeretete, 's a' sza-
badság' elvesztése mindennek elviselhetet-
len, a' ki még le nem vetkezte a' józan ér-
telmet, hogy annak becsét megösmerhesse.
A' test, alája lehet vetve egy úr' parancsának,
kinek hatalom és erő van kezében, de az
akaraton nem lehet uralkodni, ez mindig
maga' ura marad. Fölséged láthatta rajtam
ennek példáját. Sok még az, hogy szám-
talan boldogtalanokat nem követtem, ki-
ket a' szabadság' szeretete azon szándékra
hír, hogy magokat megöljék.“

„Kedves hölgyem, — felele a' perzsa
király: — meg vagyok győződve mind arról,
a' mit mondasz, de eddig mindig azt tar-
tottam; hogy egy szép, csinos, okos és lel-
kes asszony, mint te vagy, kit bal sorsa
rabságra kárhoztatott, boldognak tarthatja
magát, ha egy király lesz az ura.“

„Uram, — felele a' szép rabnő, — is-
métlem felséged előtt, hogy egy király sem
uralkodhatik akaratján, bár mi rabnő le-
gyen is az. Ha azonban, a' mint felséged
wéli, képes is egy rabnő egy királynak tet-

szeni 's szeretetét megnyerni; elhiszem, hogy szerencsétlenségében boldognak tartatja magát, hogy ha sokkal alacsonyabb rendből való. De még is, minő szerencse az, elszakasztva lennie atyja' 's anyja' karjaitól, 's talán egy kedvesétől is, kit egész életében nem szünhetik meg szeretni! De hát ha semmi tekintetben sem alább való azon királynál, ki megszerezte: fontolja meg csak felséged maga ekkor az ő sorsának keménységét, az ő nyomorúságát, fájalmát, és mit lehet képes tenni.“

A' perzsa király elcsodálkozván e' beszéden, felele: „Hogyan kedves hölgy, lehetséges-e, a' mint tudtomra adod, hogy királyi vérből vagy? Kérlek világosíts föl ez iránt, 's ne szaporítsd nyugtalanságomat. Értesíts, ki az atyja 's szerencsétlen anyja illy csoda szépségnek, kik testvéreid, rokonid, és mindenek felett mi neved?“

KÉTSZÁZ HATVANEGYEDIK ÉJSZAKA.

„Uram, — monda erre a' szép rabnő, — nevem tengeri G ü l n á r e; atyám, ki már nem él, egy volt a' leghatalmásb tengeri királyok közül, 's halálával országát bátyámra hagyá, kinek neve Száleh, és anyámra a' királynéra. Ez szinte egy más igen hatalmas tengeri király' leánya. Országunkban csendesén és mély békében éltünk, midőn

hirtelen egy szerencsénket irigylő ellenség hatalmas sereggel országunkba rontott, fővárosunkig előnyomult, azt hatalmába keríté, 's csak annyi időt engedé, hogy néhány hű tisztekkal, kik bennünket el nem hagyának, egy hozzá férhetlen 's megvehetetlen helyre menekedhessünk.“

Ezen menedékhelyen semmit sem mulasztott el batyám, hogy olyan módot találjon, hogy országunk' igazságtalan bíróját megint elkergethessük; 's ezalatt engemet egykor félrevonván, monda: „Kedves hugom' a' legcsekélyebb merény, (Unternehmung) sikere is mindig bizonytalan; én elveszhetek abban, mellyet szándékozom tenni országunkba visszatérésünk végett: de abban kevesebbé aggódok ön szerencsétlenségemen, mint azon a' mi akkor benneteket érhet. Hogy azt megelőzzem 's attól ójalak, szeretnélek férjhez adni; de mostani szorult állapotunkban nem látom által, hogy kelhetnél te össze valamellyik tengeri herczegünkkel. Azt kívánnám tehát, hogy ajánlásom szerint szánnád el magadat, valami száraz földi herczeghez menni férjhez; kész vagyok ebben minden módot elkövetni. Szépségedre nézve meg vagyok győződve, hogy egy sincsen, bár mi hatalmas legyen is, ki örömmel meg ne osztaná koronáját veled.“

Bátyámnak e' beszéde igen megharagított reá. „Édes Bátyám, — szólék hozzá, — apúl és anyúl a' tenger' királyaitól és királynéitól származom, minden összeelegyedés nélkül a' földi királyok' vérével, szint-

ugy, mint te: én sem szeretnék egyenetlen házasságra lépni, 's arra meg is esküttem, mihelyt elegendő belátásom volt, házunk' nemességét és régiségét megösmerni. Állapotunk, mellyben vagyunk, nem fog reábírní e' szándék' megváltoztatására, 's ha te el találsz veszni, merényed' végrehajtásában, inkább meghalok veled, mintsem azon tanácsot kövessém, mellyet részedről nem vártam."

Bátyám ellevén foglalva e' házasságtól, melly véleményem szerint egyenetlen házasság volt, előmbe terjeszté, hogy vannak olyan földi királyok, kik nem alább valók a' tengeri királyoknál. Ez engem olly haragra és boszúságra fakasztott, hogy kemény szavakat kelle érte tőle hallanom, mellyek engem igen érzékenyen megbántottak. Ott hagyta szintolly elégedetlenül velem, mint én valék ő vele. Boszúságomban felszállottam a' tenger' mélyéről, 's a' Hold szigetbe mentem.

Mind azon igaz boszonkodás' ellenére is, melly ezen szigetre vonulnom kényszerített, ottan alkalmas megelégedésben éltem, 's egy rejtek helyen tartózkodtam, hol bátorságban valék. Azonban minden vigyázatom sem gátolható meg, hogy egy bizonyos nevezetességu férfi, embereivel álmomban meg ne lépjen, 's magával haza ne vigyen. Nagy szerelmét jelenté, és semmit sem mulasztott el, hogy annak viszonzására bír hasson. Látván, hogy szép szerével sem mire sem mehet, azt vélte, hogy erőszakkal jobban célt fog érni; de én úgy meg

bánattam vele szemtelenségét, hogy arra határozta magát, hogy eladjon: 's úgy adott el azon kalmárnak, ki felségedhez hozott. Ez egy okos, szelíd és nyájas ember volt, 's azon hosszú utazás közben, mellyet velem tett, igen sok okot nyújtott arra, hogy őt dicsérjem.

A' mi felségedet illeti, — folytató Gulnáré herczegné, — ha mind azon figyelemmel nem lettél volna irántam, a' mellyet köszönök; ha olly sok őszinte jeleit nem adtad volna szeretetednek, hogy benne nem kételkedhettem; ha minden haladék nélkül el nem bocsátottad volna nőidet: nem átallok kimondani, hogy soha sem maradtam volna nálad. Ezen ablakból, midőn legelőször közelítettél hozzám e' szobába, a' tengerbe ugrottam, 's bátyámat, anyámat és rokonimat ismét fölkerestem volna. Sőt ezen szándékon megmaradtam 's végre is hajtottam vala, ha bizonyos idő múlva reménységem nem lett volna ahhoz, hogy terhes vagyok. De ezen állapotban ugyan nem fogom tenni, mellyben most vagyok. Mert bár mit mondanék is anyámnak és bátyámnak, soha sem fognák hinni, hogy illy király' rabnője valék, mint felséged, és soha sem fognák azon félre lépésemet is megbocsátani, mellyet tudva tettem becsületem ellen. Azért is uram, legyen bár herczeg vagy herczegné, kit világra hozok, olly zálog lesz ez, melly kényszeríteni fog, hogy soha felségedtől el ne váljak. Reménylem is, hogy többé nem úgy fogsz bánni velem, mint rabnővel, hanem mint

egy fejedelemnével, ki nem méltatlan hozzád.“

Igy ösmerteté meg magát Gülnáre herczegné a' perzsa királlyal, 's elvégezé története' elbeszélését. „Imádandó fejedelemné, — kiálta mostan a' király, — melly csodákat hallok tőled! Melly temérdek tárgyak ezek újságvágyomnak, hogy illy hallatlan dolgokról tudakozódjam tőled! De legelőször is, meg kell köszönnöm jószágodat és türelmedet, mellyel szerelmem' őszinteségét és állandóságát megvizsgáltad. Azt hittem nem szerethetek jobban, mint már szerettelek. De mióta tudom, hogy te egy fenséges herczegné vagy, még ezerszer jobban szeretlek. Mit mondok herczegné? Hitvesem, te már nem vagy az, te királyném vagy és Perzsiának királynéja, valamint én királya vagyok, és ezen név tüstént viszhangzani fog egész országomban. Holnap mindjárt be fogja tölteni fővárosomat soha nem látott öröm ünnepekkal, mellyek azt fogják nyilvánossá tenni, hogy te törvényes hitvesem vagy. Ez már régen megtörtént volna, ha korábban eloszlatod vala tévedésemet, mivel az első pillantat óta, midőn láttalak, ugyan azon indulattal viseltettem mindig irántad, mint ma, tudni illik, hogy örökké szeresselek, 's soha se szeressek mást, mint téged.

Azonban míg teljes elégtétet vehetek, és mindent megadhatok a' mi illet, kérlek drága hölgy, értesíts engem közebből ezen előttem ösmeretlen tengeri országokról, és népekről. Hallottam ugyan hírét a' tengeri

embereknek, de a' mit rólok beszéltek, mindig regének és mesének tartottam. Noha a' szerint a' mit rólok mondasz semmi sem lehet igazabb; 's biztos bizonyosságom van róla tennen személyedben, ki onnan származol, 's olly megkülönböztetésemmel méltóztatol hitvesem lenni, a' millyennel kivülem egy földi lakos sem dicsekedhetik. Csak egy nehézségem van, 's kérlek világíts fel iránta: nem foghatom meg tudni illik, hogyan élhettek, mozoghattok és járhattok a' vízben, hogy meg nem fúladtok. Nálunk is értik ugyan néhány emberek a' mesterséget, a' víz alatt maradni: de még is elvesznének, ha bizonyos idő múlva, mellyet mindegyiknek ügyessége és ereje határoz meg, föl nem buknának.

„Uram, — felele Gülnáre királyné, — szívesen eleget teszek felséged' kívánságának. Mi ugy járunk a' tenger' mélyein, mint a' földön, 's úgy lélekezünk a' vízben, mint a' légben; 's nem hogy megfojtana az bennünket, mint titeket, még inkább ségéli éltünk' fentartását. A' mi ebben még igen nevezetes, az, hogy ruháinkat nem nedvesíti meg, 's ha a' földre lépünk, nem szükség szárítkoznunk. Szokott nyelvünk épen az, a' mellyen van írva a' Salamon nagy proféta' pecsét gyűrűjére véselt felülírás.

Hogy el ne feledjem, a' víz nem gátol bennünket abban is, hogy a' tengerben láthatunk; nyitva vannak benne szemünk a' nélkül, hogy valami alkalmatlanságát érzénők. Mivel szemcink igen élesek, noha

a' tenger igen mély, még is szintolly tisztán látunk benne, mint a' szárazon. Ugy van éjjel is: a' hold világít nekünk, és a' csillagzatok, 's a' bujdosók nem láthatlanok előttünk Országainkról már szólottam: mivel a' tenger sokkal tágasabb, mint a' föld, többen is vagynak benne; ezek tartományokból állanak, 's mindenik tartományban több nagy és népes városok vannak. Végre ottan is számtalan szokásaikkal, 's erkölceikkel különböző népségek vannak, valamint a' szárazon.

A' királyok palotái dícsők és pompások: részint különféle színű márványból vagynak, vagy hegyi kristályból, melly a' tengerben temérdek van, klárisból, gyöngyházból, 's más még drágább szerekből. Arany, ezüst 's mindenféle drágakövek ott sokkal bővebben teremnek, mint a' földön. Nem szólok a' gyöngyről: legnagyobbakat, mellyeket a' földön ösmernek, nálunk fel sem igen veszik; csak a' legaljasabb polgárnék ékesítik magokat velök.

Mivel csodálatos és hihetetlen gyorsasággal birunk, semminél kevesebb idő alatt ott teremni, a' hol akarunk, nincs szükségünk sem kocsira, sem lovag szerekre. Még sincsen egy király is, kinek pompás tengeri ló ólai és ménesei ne volnának; de ezeket csak mulatságul használják ünneplések 's nyilvános vigalmak' alkalmával. Némeltyeknek, minekutána jól kitanítják, kedvök telik benne rajtok lovagolni, 's pályázati ügyességöket mutogatni. Mások gyönyház kocsikba fogják őket, mellyek a'

legkülönfélébb 's elevenebb színű ezerféle csigaművekkel vagynak felczifrázva. Ezen kocsik födeletlenek, 's thronus van rajtuk, mellyen ülnek a' királyok, midőn jobbagyaiknak mutatják meg magokat. Magok tudják azokat hajtani, 's nincs szükségök kocsisra.

Elhallgatom, — ezt veté hozzá Gülnáre királyné, — a' tengeri országok' más számos 's igen nevezetes különösségeit, mellyek felségednek nagy mulatságot fognának okozni; de engedd meg, hogy arról másszor szólhassak, ha jobban reá érünk, mert most valami másról akarok veled beszélni, a' minek jelenleg sokkal több fontossága van. Értésedre kell ugyan is adnom, hogy a' tengeri hölgyek' szülése különbözik a' szárazai nők' szülésétől, 's félhetek, hogy az ezen országbeli bábák' segítségével nem fognék szerencsésen szülni. Mivel ez felségedet szintúgy illeti, mint engem, tanácsosnak vélném engedelmeddel, szülésem' bátorságosítására, anyámat a' királynét, unoka hugaimmal, 's bátyámat is, kivel szeretnék megbékülni, ide híni. Örülni fognak, hogy láthatnak, mihelyt elbeszélem nekik történetemet, 's meg értik, hogy a' hatalmas perzsa király' hitvese vagyok. Kérem felségedet, engedje meg azt nekem; örvendeni fognak irántad való tiszteletöket kijelenthetni, 's fogadom, hogy mulatságodra lesz társaságok."

„Kedves feleségem, — felele a' perzsa király, — csak parancsolj; tedd a' mi tetszik, iparkodni fogok minden tartozó tisz-

tességgel látni őket. De szeretném tudni, mi módon fogod tudtokra adni kívánságodat, 's mikorra fognak megérkezni, hogy parancsolatot adhassak ki elfogadtatások iránt, 's magam is elejőkbe mehessek.“

„Uram, — felele Gülnáre királyné, — nincs szükség e' szertartásokra; egy pillantat alatt itt lesznek, 's meglátja felséged mi módon jönnek el: csak menjen be ezen kis szobába, 's nézzen a' rostélyos ablakon által.“

KÉTSZÁZ HATVANÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Midőn a' perzsa király a' szobába ment, Gülnáre királyné egyik asszonyával egy szenelőben tüzet vitete be, 's kiküldé az asszonyt, az ajtót vele becsuktatván. Midőn maga maradt, vevé egy darab aloefát 's a' szenelőre tévé, mihelyt annak füstjét látta emelkedni, néhány szavakat monda, mellyeket a' perzsa király, ki minden tetteére nagy figyelemmel ügyel vala, nem értett; 's még el sem végezte, midőn a' tenger' vize háborogni kezdé. A' szoba, mellyben a' király volt, ugy fekütt, hogy ezt, a' rostélyos ablakon által a' tenger felé nézvé, jól láthatta.

Végre a' tenger egy kis távolságra fölnyílék, 's azonnal egy fiatal, szép és jól termett, tengerszín-zöld bajuszú férfi szállott

föl belőle. Egy már éltes, királyi tekintetű asszonyság is ki szálla utána, őt tengeri kisasszonnyal, kik szépségökre nézve semmiben sem voltak alább valók Gülnáre királynénál.

Gülnáre királyné azonnal az egyik ablakhoz ment, 's megösméré bátyját a' királyt, anyját a' királynét, és unoka hugait, kik őt is megösmerték. A' társaság a' víz' színén lebegett előre a' nélkül, hogy láthatólag lépdelt volna; 's midőn mindnyájan a' parton valának, egymás után könnyeden beugrának az ablakon, hol Gülnáre megjelent 's mostan félrelépett, hogy nekik helyet adjon. Száleh király, a' királyné' anyja és unoka hugai, megölelék őtet forrón, és könyező szemekkel, a' mint egymásután bementek volt.

Midőn Gülnáre őket minden lehető tisztességgel fogadta, 's a' szofára leültette volna, megszólamlék anyja a' királyné. „Kedves leányom, — monda neki, — nagyon örvendek, hogy illy hosszas távolléted után viszont láthatlak, 's bizonyos vagyok benne, hogy bátyád és hugaid is nem kevésbbé örülnek rajta. Titkos eltávozásod hihetetlen bűba merített bennünket, 's nem mondhatjuk meg, mennyi könnyet hullattunk miattad. Nem tudunk egyebet azonokról, melly arra birhatott, hogy illy váratlan szandékhoz fogj, mint a' mit bátyád mondott, veled volt beszélgetéséről. Tanácsa, mellyet adott, akkori állapotunkban hasznosnak látszott neki boldogságodra nézve. Azért nem kell vala úgy felhá-

borodnod, ha tetszésedre nem volt, 's meg fogod engedni azt mondanom, hogy a' dolgot egészen maskép vetted, mint kellett volna. De ne szóljunk most, arról a' mi csak fájdalmadat és boszusságodat ujíthatná meg, mellyet velünk együtt el kell feledned; közölj velünk most mindent, a' mi olly hosszú idő alatt, mióta nem látunk, történt rajtad: de mindenek előtt mondd meg, boldog vagy-e."

Gülnäre királyné azonnal anyja' lábaihoz borult, 's kezét megcsókolván és ismét fölkelvén, felele: Asszony anyám én nagy hibát tettem, megvallom, 's csak jóságodnak köszönhetem a' bocsánatot, mellyel kinálsz. A' mit beszélni fogok, értéstekre fogja adni, hogy sokszor hijába szegezzük magunkat valami dolog ellen. Magamon tapasztaltam, hogy a' mivel akaratom leginkább ellenkezett, épen annak elejébe vezetett sorsom."

Elbeszéle nekik mindent, a' mi rajta történt. Midőn azzal végezé, hogy utójjára a' perzsa királynak adatott-el, a' kinél most is vagyon, szóla hozzá bátyja a' király: „Édes hugom, igen rosszul tevéd, hogy annyi méltatlanságot elszenvedtél, 's csak magadat okolhatod. Hatalmadban volt attól megszabadulnod, 's csodálom türelmedet, hogy olly sokáig rabságban maradtál: kelj föl 's jőj vissza országunkba, mellyet kevély ellenünktől, ki azt elrablá, visszafoglaltam."

A' perzsa király, ki rejtekében hallá e' szavakat, nagyon aggódott rajta: „Ah,

— monda magában, — oda vagyok, 's bizonyos halálom, ha szeretett Gülnaréim hajt e' boldogtalan tanácsra! Nem élhetek már nélküle, 's most el akarják tőlem ragadni!"

Gülnäre királyné nem sokáig hagyá e' főlelemben. „Kedves bátyám, — felele mosolyogva, — a' mit tőled hallok még inkább bizonyossá tesz arról, melly őszinte hozzám szereteted. Tanácsod, mellyet adtál, hogy egy földi fejedelemhez menjek férjhez, akkor szenvedhetlen volt előttem; 's most meg' kevés hia, hogy haragra nem lobbanok tanácsodon, mellyet adsz, hogy mondjak le a' leghatalmasb 's hiresb fejedelemmel való egybeköttetéséről. Nem említem egy rabnőnek ura iránti köteleztetését, könnyű volna neki a' tíz ezer aranyat, mellybe kerültem, visszafizetnünk. De szólok egy nőnek férje iránt való tartozásáról, és pedig olly nőnek, kinek épen semmi oka sincs a' vele elégedetlenségre. Ő jámbor, bölcs és magamérséklő fejdelem, ki szerelmének legvilágosb jeleit adta. Csak nem bizonyíthatá ezt meg jobban, mint az által, hogy mindjárt birásom' első napjaiban, számos hölgyeit mind elbocsátotta, hogy magát egyedül nekem szentelje. Én hitvese vagyok; csak az imént nyilatkoztatott ki perzsa királynénak, 's részt enged tanácsában. A' mi több, terhes vagyok, 's ha szerencsém lesz az ég' kedvezéséből fiat szülnöm neki, ez új kapocs lesz, melly elválhatlanul fog hozzá csatolni. Tehát kedves bátyám, — folytató Gülnäre királyné,

—távol attól, hogy tanácsodat követném, mind ezen tekintetek, a' mint látod, nem csak arra köteleznek, hogy a' perzsa királyt szintúgy szeressem, mint ő szeret engem, hanem arra is, hogy nála maradjak 's éltemet vele megoszszam, hálául inkább, mint tartozásból. Reménylem, hogy sem anyám, sem te, sem hugaim nem fogják roszalni szándékomat, valamint azon egybeköttetést sem, mellyre nem keresveléptem, olly egybeköttetést, melly egyiránt becsületökre válik, mind a' tenger' mind a' föld' fejedelmeinek. Bocsássatok meg, ha a' habok' mélységéről ide fárasztottalak, hogy ezt közöljem veletek, 's szerencsém legyen illy hosszas távollét után viszont látnom benneteket."

„Édes hugom, — szóla erre Száleh király, — javaslatom mellyet kalandjaid' elbeszélésére, mellyeket nem hallhaték fájdalom nélkül, tettem, hogy velünk együtt térj haza, csak azt bizonyítja, mennyire szeretünk mindnyájan, 's különösen mennyire becsüllek én; 's hogy semmi sem fekszik inkább szívünkön, mint az, a' mi boldogságodat eszközölheti. Ugyan ezen okokból, részemről, nem lehet bölcs és hozzád olly igen méltó szándékomat helyben nem hagynom, a' szerint, a' mit a' perzsa király' személyéről 's iránta nagy tartozásidról beszéltél. A' mi a' királynét, anyánkat illeti, meg vagyok győződve, hogy ő is szint ezen vélekedésben van."

A' fejedelemné igazlá fijának a' királynak ezen róla feltevést, 's monda

Gülnáre királynéhez fordulván: „Édes leányom, örvendek, hogy meg vagy elégedve, 's ahhoz, a' mit bátyád a' király szolott, semmit sem mondhatok többet. Magam lennék az első, ki gáncsolnálak, ha azon fejedelem iránt, ki olly szenvedelmesen szeret, 's olly nagyot tett érerted; minden tartozó hálával nem viseltetnél.“

A' mennyire aggódhatta a' perzsa királyt, a' mellék szobában, azon való félelme, hogy Gülnáre királynét elvesztendi, szintugy örült most, látván, hogy az el van tökélve, hogy őt el nem hagyja. Illy világos nyilatkoztatás után már nem kétkedhetvén szerelmében, most még ezerszer jobban szerette, 's megfogadta, hogy ezért háladatosságát minden lehető módon ki ki fogja jelenteni.

Míg a' perzsa király így tünődött magában, Gülnáre tapsola kezével, 's a' tüstént belépett rabnőknek parancsolá, hogy valami enni valót adjanak fel. Ez megtörténvén, megkinálá anyját a' királynét, bátyját a' királyt és hugait, hogy ennének. De mindnyájan azon gondolattal voltak, hogy engedelem kérés nélkül lévén egy hatalmas király' palotájában, kit soha sem láttak, 's ki őket nem ösmeri, nagy illetlenség volna, annak asztalánál nélküle enni. E' miatt elpirultak ábrázatjokban, 's a' belső gerjedelemtől láng csapott ki orrokon és szájakon, 's szemeik szikráztak.

A' perzsa király kimondhatlan rémlésbe esett e' váratlan látványra, mellynek okát nem tudta. Gülnáre elértevén rokoni-

nak szándékát, fölkele helyéről, mondván nekik, hogy mindjárt vissza fog jöni. Bemene a' mellék szobába, 's a' királyt jelenlétével megnyugtató. „Uram, — szóla hozzá, — nem kétlem meg van elégedve felséged azon bizonyossággal, mellyet iránta nagy kötelezetéseimről tettem. Csupán csak rajtam állott kívánságoknak engedni 's velök együtt országunkba visszatérni: de ez olly hálátlanság volna, mellyért önnön kárhoztatnám magamat legelőször.“

„Ah, — szóla a' perzsa király, — ne beszélj többet irántam tartozásidról; én magam annyival tartozom neked, hogy hálátat eléggé ki sem jelenthetem. Nem hittem volna, hogy úgy szeress, a' mint látom: épen most adtad annak legszebb bizonyosságát.“

„Hát uram, — felele Gülnáre, — tehettem volna-e kevesebbet, mint tettem? Még eleget sem teszek mindazon megtisztelések után, mellyekben részesítettél, annyi sok jótéteményeid után, mellyekkel elborítottál, 's szerelmed' annyi bizonyosságai után, mellyek iránt lehetetlen volna érzéketlennek maradnom. De uram hallgassunk most erről, — ezt veté hozzá a' királyné, — 's győződjél meg azon őszinte barátságról, mellyel anyám és bátyám tisztelnek téged. Lángolnak vágytokban, hogy láthassanak, 's arról magok tehessenek bizonyossá. Szinte megnehezteltek reám, hogy az előbb asztalt terítetttem nekik, minekelőtte e' szerencsét kinyertem volna számokra. Könyörgök azért fölségednek, mel-

toztassék belépni 's őket jelenlétével megtisztelni.“

„Kedves feleségem, — felele a' perzsa király, — nagy örömemre válnék ezen hozzád olly közel vérségű személyeket üdvözölnöm; de félek a' lángtól, melyet orraikból és szájaikból ki-kicsapni látok.“

„Uram, — felele mosolygva a' királyné, — legkisebbet se féljen felséged azon lángtól; nem jelent az egyebet, mint azt, hogy nem akarnak palotádban enni, míg jelenléteddel meg nem tiszteléd őket.“

KÉTSZÁZ HATVANHATODIK ÉJSZAKA.

A' perzsa király megnyugodván e' szavakon, fölkele ültéből, 's Gülnáre királynéval együtt a' szobába lépett. Az ifju királyné bemutatá őt anyjának, bátyjának a' királynak, és hugainak, kik előtte azonnal arczczal a' földre borulának. A' király tüstént hozzájok szalada, fölemelé őket és sorban megölelé.

Minekutána mindnyájan leültek volna, megszólamlék Száleh király, 's ezt mondá a' perzsa királynak: „Uram, nem jelenthetjük ki eléggé felséged előtt azon örömmünket, hogy hugom Gülnáre olly szerencsés volt bal sorsában, egy illy hatalmas fejdelem' ótalmába jutni. Bizonyossá tehetünk, hogy azon fő rangra, melyre emelted, nem méltatlan. Olly nagyon szerettük min-

míndig, hogy nem határozhattuk reá magunkat őtet azon hatalmas tengeri fejedelmek² valamelyikéhez adni, kik őtet még eladó kora előtt megkérték. Az ég, uram, számodra tartogatta őt, 's nem adhatunk jobban halát irántad mutatott kegyéért, mint ha azért könyörgünk, hogy adja meg fölségednek a' kegyelmet, még hosszú évekig élhetni vele a' boldogság² ölében.“

„Ugy kell lenni, — felele a' perzsa király, — a' mint megjegyzéd, hogy az ég számomra tartogatta őt. A' szenvedelem, mellyet iránta érzek, azt adja értenem, hogy még soha sem szerettem, míg őt nem láttam. Nem győzők eléggé halát adni a' királyné anyának, 's neked is fejedelmem, azon nemes szívetekért, melly szerint meggyeztek benne, hogy engem nagy díszű rokonságtokba fölvegyetek.“

E' szavak után kéré őket, üljenek asztalhoz, 's maga is leüle Gülnaréval együtt.

Ebéd után a' perzsa király késő éjjelig beszélgetett velök: 's ideje lévén a' lefekvésnek, maga vezeté el őket a' számokra rendelt szobákba.

A' perzsa király fényes vendégeit szünetlen való ünneplésekkel vendéglé, mellyek² alkalmával semmit sem felejtett el, valami nagyságát és dicsőségét kitüntetheté, 's így észrevétlenül a' királyné² gyermekágyáig udvaránál marasztá őket.

Végre lebetegedék ez, 's egy fíjat hoza világra, anyjának a' királynénak nagy öröme, ki őt a' királyhoz vivé, mihelyt a' legelső pompás pólyákba betakargatták.

A'perzsa király ezen ajándékot olly örömmel fogadta, mellyet könnyebb képzelni, mint leírni. Mivel fiának a' kis herczegnek ábrázatja teljes és ragyogó szépségű volt, úgy vélte, hogy nem adhat neki illőbb nevet, mint ha Bedernek (tele hold) nevezi. Az égnek hálát akarván érte adni, a' szegényeknek gazdag alamizsnát osztogata, a' foglyokat elereszté, 's mind két nemen lévő minden rabszolgáit szabadon bocsátá, 's nagy summákat osztata ki a' papok 's ájtatos szerzetesek között. Bőséges ajándékokat osztatott ki udvaránál is, és a' népnek 's az egész városban több napig tartó ünneplést hirdettete.

Minekutána Gülnáre királyné gyermekágyából fölkel, egykoron szobájában a' perzsa királylyal, anyjával a' királynéval, Száleh királylyal, 's bugaival a' herczegnéssel beszélgetvén, belépett a' dajka, a' kis Beder herczeggel karján. Száleh tüstént fölkele ültéből, oda szalada a' kis herczeghez, 's elvevén a' dajka, karjáról, elkezdé nagy indulattal csókolni és szorongatni. Fel's alá járt vele a' szobában, játszva karjain ringatván, 's egyszerre öröm elragadtatásában kiugrék egyik nyitva lévő ablakon, 's a' herczeggel együtt a' tengerbe lövelle.

A' perzsa király, ki e' látványt ingyen sem álmodta, iszonyú sikoltásra fakada, vélvén, hogy szerelmes fiját a' herczeget soha sem, vagy csak halva fogja meglátni. Nem sokban mult, hogy elnyomattva bújától, fájdalmától és könyeitől, lelkét

ki nem adá. „Uram, — szóla hozzá azonban Gülnáre, olly hangon és arczczal, melly képes lehetett őt megnyugtatni, — ne féljen felséged semmit is. Hiszen a' kis herczeg nekem is fiam, 's nem szeretem kevésbbé, mint te, 's még is láthatod, hogy nem aggódom rajta: valóban nincs veszedelemben, 's meg fogod látni, hogy nagybátyja a' király nem sokára visszajő, 's őtet épen és egészségben fogja visszahozni. Noha véredből származott is, még is tőlem azon ajándékot örökölte, hogy szint-ugy élhet a' tengerben, mint a' szárazon.“

Anyja a' királyné, hugai a' herczegnek, ugyan ezt erősíték a' perzsa király előtt; de biztatásaiknak nem vala az a' foganatja, hogy félelmét eloszlathatták volna; lehetetlen volt tőle addig menekednie, míg Beder herczeget meg nem láthatá.

Végre a' tenger megint fölháborodék, 's nem sokára Száleh király, a' kis Beder herczeggel karján, felbukék belőle, 's a' légbe emelkedvén ugyan azon ablakon behahant, a' mellyen eltűnt volt. A' perzsa király megörült, 's nagyon elámélnkodott Beder herczeget szintolly nyugottnak látván, mint az előtt volt. Száleh király kérdé: „Uram, tudom megijedt felséged, a' mint öcsémme a' herczeggel a' tengerbe merülni láta.“

„Ah fejedelmem, — felele a' perzsa király, — nem mondhatom meg, hogyan; elveszettnek tartottam, 's életemet adtam vissza, midőn meghozád.“

„Gondoltam uram, — visszonzá Száleh király; — de a' dologban legkisebb félelem sem volt. Minekelőtte lebuktam volna, kimondottam fölőtte azon titkos szavakat, mellyek a' Dávid' fija' a' nagy Salamon király' pecsétgyűrűjére valának vésve. Ezt tesszük mi minden gyermekekkel, kik országunkban a' tenger' fenekén születnek is, 's ezen szavak' ereje által azt a' tulajdont nyerik, mellyel mi a' földön lakó emberek fölött bírnunk.

Ebből megitélheti felséged, micsoda jelességet vett Beder herczeg, hugomtól Gülnáre királynétól születése által. A' míg él, 's valamikor akar, szabadságában áll a' tengerbe leszállnia, 's azon tágas országokat befutnia, mellyeket ennek kebele zár magában.“

Ezen szavak után Száleh király, ki a' kis Beder herczegét már visszaadta dajkája' karjaiba, fölnyita egy szekrénykét, mellyet távoléte' rövid ideje alatt hozott palotájából, 's a' melly tele vala galambtojásnyi háromszáz gyémánttal, hasonló számu 's rendkívüli nagyságu rubinnal, 's ugyanannyi 's fél lábnyi hosszáságu smaragd rudakkal, 's harmincz zsínór igaz gyönggyel vagy is gyöngynyakkötővel, mellynek mindenikén tíz szem gyöngy vala.

„Uram, — szóla a' perzsa királyhoz, a' mint ezen szekrénykét ajándékul oda nyújtá, — midőn hugomtól a' királynétól hivatunk, nem tudók a' földnek melly részében legyen, sem azt, hogy szerencséje van illy hatalmas király' hitvesének lenni: ez az

oka, hogy üres kézzel jöttünk. Mivel pedig felségednek háladatosságunkat másképen ki nem jelenthetjük, könyörgünk, méltóztassál annak ezen csekély jelét elfogadni, azon különös kegyesség' tekintetéből, melyet hugom iránt mutattál, 's a' mellyben mi nem kevesebb részt veszünk, mint ő maga."

Nem lehet leírni, mi nagy vala a' perzsa király' bámulása, ennyi kincset illy szűk térbe szorítva látván.

„Ejnye drága herczegem, — szóla, — hát illy megbecsülhetlen értékű ajándékot háladatosságtok' csekély jelének nevezsz? Még egyszer mondom, hogy nekem épen semmi köszönettel sem tartoztok, sem anyátok a' királyné, sem ti magatok. En szerfelett boldognak tartom magamat, hogy reá állottatok veletek kezdett szövetségesemre. — Kedves hölgyem, — szóla Gülnáre királynéhez fordulván, — bátyád a' király úgy megszegyenített, hogy ki sem gázolhatok belőle; 's kérni fognám, hogy ajándékát szabad legyen el nem fogadnom, ha nem félnék, hogy ez által meg találom bánítani. Kérd te őt, hogy mentsen fel annak elvételétől."

„Uram, — viszonzá Száleh király, — nem csodálom, hogy felséged ez ajándékot renkivűlinek leli; tudom, hogy a' földön nem szoktak illy jósaгу, 's ennyi drága követ együtt látni. De ha tudnád, hogy én ösmerem azon aknákat, hol ezek találtnak, 's hogy hatalmamban áll efféléből sokkal gazdagabb kincset gyűjteni, mint

mind az, a' mi a' földi királyok' kincstá-raiban tartatik, csodálkozni fognál, hogy' bátorkodtunk illy csekélységet ajándékozni. Kérünk is, hogy ne e' szerint, hanem őszinte barátságunk szerint mérjed ezt, mellyel adjuk, 's megvetése által ne szégyeníts meg bennünket."

Ezen udvari szavak kényszeríték a' perzsa királyt annak elfogadására, és nagy köszöneteket tett érte neki, 's a' királyné anyának.

Néhány napok mulva kijelenté Száleh király a' perzsa királynak, hogy anyjának a' királynénak, unoka hugainak a' herczegnéknek, 's neki magának is ugyan nagyobb örömök nem lehetne, mint ha egész hátra lévő életököt az ő udvaránál tölthetnék el; de mivel már régen távol vannak országoktól, 's jelenlétök ottan szükséges: engedelmet kérnek, hogy tőle 's Gülnáre királynétől bucsút vehessenek.

A' perzsa király felele, hogy igen sajnálja, hogy nincs hatalmában udvariságokat viszonzni, 's őket országokban meglátogatni. „De meg vagyok győződve, — ezt veté hozzá, — hogy Gülnáre királynét el nem felejtitek, hanem időről időre meg fogjátok látogatni, 's így reménylem még nekem is többször lesz szerencsém titeket látnom."

Az elváláskor mindkét részről sok könyeket hullattak. Száleh király legelőször ment el, de az öreg királynénak 's a' herczegnéknek, hogy őt követhessék, csak nem erővel kellett magokat Gülnáre királyné

karjai közül kiragadniok, ki nem tudta őket elbocsátani.

Minekutána a' királyi társaság eltávoztott, nem állhatá meg a' perzsa király, hogy így ne szóljon Gülnáre királynéhez: „Kedves feleségem, hivékenységgemmel visszaélő embernek tartottam volna azt, ki báforkodott volna mind azon csoda dolgokat valóként árulni előttem, mellyeknek tanúja valék, azon pillantat óta, mellyben fényes rokonaid palotámat jelenlétökkel megtisztelék. De szemeimet nem hazudtolhatom meg: eszembe jut ez egész életemben, és soha sem szünöm meg az égnek hálákat adni, hogy tégedet nekem szánt, minden más fejedelmek fölött.“

A' kis Beder herceget a' palotában szoptatták és nevelték, a' perzsa király' és királyné' szemei előtt, kik nagy örömmel látták nőni és szépségben nevedezni. Mindig több több örömet okozott nekik, a' mint korban haladt, szüntelen vidámsága, minden tettében kellemessége, 's minden szavából kitünő helyes és eleven esze által. 'S ezen örömök még szaporodott az által, hogy annak nagybátyja Száleh király, öreg anyja a' királyné, és nénjei a' hercegnék sokszor elmentek abban osztózni. Nem került fáradságba őket olvasásra 's írásra tanítani, 's szintolly könnyen oktatták minden más tudományokban is, mellyek egy az ő rangjabeli herceghez illők.

KÉTSZÁZ HATVANHETEDIK ÉJSZAKA.

A' mint a' perzsa herczeg tizenöt esztendőskor ért, tanítóit minden gyakorlatiban véghetetlenül fölülmulta, ügyességgel és kellemmel. E' mellett bámulandó belátást és okosságot mutatott.

A' perzsa király, ki benne csaknem születésétől fogva észrevette ezen fejdelemnek szükséges erényeket, 's naponként erősödni látta bennök, mind inkább érezvén öregségének gyarlóságait, nem akarta elvárni, hogy az ő halála tegye azt országának birtokába. Nem került bajba, országa' tanácsát ezen kívánságára hajtania, 's a' nép is annál nagyobb örömmel érté szándékát, minthogy Beder herczeg méltó volt rajta uralkodni. Mert mivel már régóta megjelent köz helyeken, mindenek észrevehették benne, hogy nem volt ama kevély, megvető, és visszataszító módja, melly a' többi herczegeknél olly közönséges, kik mindenre, a' mi alattok van, szenvedhetlen göggel, 's megvetéssel tekintenek le. Sőt ellenben tudták, hogy minden emberekre olly nyájasan nézett, mintha unszolta volna őket a' közeledésre; hogy kegygyel hallgata ki mindeneket, kik valamit akartak vele szólni, hogy azoknak egy neki saját szivességgel felelt, és hogy senkitől sem tagadott meg semmit is, ha csak teljesíthető volt kérelme.

A' szertartás' napja meghatároztatott, 's ezen, a' rendszerintnél számosabban öszszegyült országos tanácsban, leszálla a' perzsa király, ki eleinte fölült vala thrónusára, arról, levevé fejéről a' koronát; 's maga vezetvén föl helyére, megcsókolá kezét, annak jeléül, hogy egész tekintetét, 's minden hatalmát általadja neki; mellyre alája a' vezérek' 's Emírek' sorába ült.

Azonnal előlépének a' vezérek, Emírek, 's minden főtisztviselők, leborulának az új király' lábaihoz, 's letevék a' hódolás' eskét, kiki rangja szerint.

Ezután a' nagyvezér több fontos országos ügyeket terjesztett elő, mellyeket Beder olly bölcseséggel intézett el, melly az egész gyűlést bámulásra ragadta. Ezután több hűtlenségökről meggyőzetett helytartókat raka le, 's másokat tett helyökbe, olly helyes és méltány ítélettel, hogy hangoz köz javalást nyere, melly annál tiszteségesb volt, mivel a' hízelkedésnek nem vala benne része.

Végre elhagyá a' tanácsot, 's atyjával a' királylyal együtt, Gülnáre királyné' lakába ment. Ez, mihelyt meglátá fején a' koronát, azonnal hozzá szalada, forróan megölelé, 's hosszú tartósságot kívánt országlásának.

Országlása' első évében, Beder király nagy szorgalommal folytatta királyi hivatalát. Mindenek felett szorgosan tanulta az országos ügyeket, 's mind azt, a' mi jobbagyái' boldogságát eszközölhetné.

Másik esztendőn, atyjának az öreg királynak helybenhagyásával az országos dolgok, kormányát a' tanácsra bizta, 's eltávozték fővárosából, vadászat' színe alatt: de igazán azért, hogy országa' minden tartományait beutazza, a' visszaéléseket eltörölje, mindenütt rendet és fenytéket hozzon be, 's a' határokon is láttatván magát, a' szomszéd roszakaró fejedelmek' kedvét oltogja, hogy valamit kezdjenek birodalmi' bátorsága és nyugalma ellen.

Egy egész esztendőbe telt az ifjú királynak, ezen hozzá igen méltó szándék' végrehajtása.

Nem régen ért haza, hogy atyja a' király olly veszedelmes nyavalyába esett, hogy maga is mindjárt érezte, hogy nem fogja meglábolni. Nagy nyugalommal várta élte' vég pillanatát; 's egyetlen gondja az vala, hogy fija' udvara' minisztereinek és nagyjainak lelkökre kösse, hogy a' neki esküthűséget megtartsák; 's egy sem volt, ki eskét színtolly őszintén meg ne újította volna, mint legelőször tette. Végre meghala, az ifjú Beder király' és Gülnäre királyné' nagy szomorúságokra, kik holttestét egy pompás sírboltba tétették.

A' halotti szertartás' végével, Beder királynak semmi eröltetésbe sem került a' perzsa szokás megtartása, ugymint: a' holtat egy egész hónapig siratni, 's ezen idő alatt magát senkinek sem mutatni. Egész életében siratta volna atyját, ha szomorúsága' őszönét követte volna, 's szabad volna egy nagy királynak magát egészen

annak adni. E' közben eljött a' királyné is, Gülnaré' anyja, és Száleh király, hugaival a' herczegnékkel, 's mindnyájan nagy részt vevének bánatjokban, minekelőtte őket vigasztalták volna.

Eltelvén a' hónap, nem kerülheté el a' király, hogy nagyvezérét, 's udvara' minden nagyait maga elébe ne bocsássa, kik könyörögtek neki, vesse le a' gyászruhát, mutassa meg magát jobbágyainak, 's vegye által megint a' kormány' gondjait, mint az előtt. Eleinte olly nagy kedvetlenséget mutatott az ő meghallgatásokhoz, hogy a' nagyvezér kénytelen volt e' szavakra fakadni, mondván:

„Uram, nem szükség felséged' elébe terjesztenem, hogy csak asszonyoknak illik örökös gyászban maradni. Nem kételkedünk, hogy te is meg vagy erről győződve, 's hogy nincs szándékod az ő példákat követni. Sem könyeink, sem a' tied, nem képesek atyádat a' királyt életre hozni, ha egész éltünkben nem szününk is meg sirni. Ő betöltötte az emberek' közönséges végzetét, melly őket a' halál' megválthatlan adója alá veti. Azonban nem is mondhatjuk, hogy egyáltalában megholt legyen, mivel őtet szentelt személyedben viszont látjuk. Maga sem kételkedett benne, halldokolván, hogy benned újra fel fog éledni: rajtad van megmutatni, hogy nem csalatkozott.“

Beder király illy sürgető kéréseknek nem állhata ellent: ez órától fogva letevé a' gyászruhát, 's felöltözvén a' királyi ru-

hát 's királyi ékességet, megint olly gondot 's figyelmet kezd fordítani országára, 's jobbagyaira, mint atyjának a' királynak halála előtt. Ezt közjavalással tevé, 's mivel elődinek rendelkezéseit szorosán megtartotta, alig vevék észre a' népek, hogy új urok van.

Szaleh király, ki anyjával a' királynával, és a' herczegnékkel ismét visszatért tengeri országaiba, mihelyt látta, hogy Beder király megint általvette az uralkodást, egy esztendő múlva egyedül jött el; és Beder király 's Gülnäre királyné örültek, hogy viszont láthaták.

Egykor estve vacsora után, midőn az asztalt felszedték, 's magokat hagyták, különféle dolgokról beszélgettek.

Szaleh király észrevétlenül öccsének a' királynak dicséretére jött, 's kijelentette hugának a' királynénak, mennyire meg van elégedve bölcs országglásával, melly neki nem csak a' szomszéd királyoknál, hanem a' legtávolabb országokban is olly nagy hírt szerzett. Beder király, ki nem szeretete magát dicsértetni hallani, de illendőség-ből el sem akarta hallgattatni nagy bátyját a' királyt, félrefordula, 's úgy tett, mint ha alunnék, fejét egy vánkosra támasztván hátra.

Beder király' bámulandó magaviseletének, 's minden dolgokkal bíró hatalmas eszének magasztalásáról, alakjának dicséretére tért Szaleh király, 's úgy szólott róla, mint egy csodáról, mellynek sem a' földön, sem a' tenger' hullámai alatt fekvő, előtte

ösmeretes, országokban nincs mása. „Kedves hugom, — szóla hirtelen, — a' millyen szép ő, 's a' millyennek láthatod magad is, csodálom, hogy még nem gondoltál arra, hogy megházasítsd. Pedig, ha nem hibázok, már huszad évében jár; 's illy korban már nem illik az olly fejdelemnek, mint ő, nőtlennek lenni. Magamnak lesz rá gondom, mivel te nem aggódol róla, 's egy hölgyet fogok szerezni neki a' mi országainkból, ki méltó lesz hozzá.“

„Édes bátyám, — felele Gülnáre királyné, — olly dologra emlékeztetsz, melly eddig eszembe sem jutott. Mivel nem mutatott hajlandóságot a' házasságra, magam sem ügyeltem reá, 's szeretem, hogy eszedbe jött velem arról szólni. Mivel nagyon helyben hagyom, hogy a' mi herczegnéink közül adjunk neki egyet, kérlek, vezess ide egyet, de olly szépet és tükéletest, hogy fiam a' király, kénytelen legyen azt szeretni.“

„Tudok én illyet, — felele Száleh király, mindég halkabban szólván, — de minekelőtte megmondanám kicsoda, kérlek, nézd meg, ha alszik-e öcsém a' király; majd megmondom aztán, miért szükséges e' vigyázat.“

Gülnáre királyné megfordula, 's fiát azon helyzetben látván, a' mint mondtam, épen nem kételkedett, hogy erősen alszik. Beder király azonban korántsem alutt, 's kettőzteté figyelmét, hogy egy szót se vesszen el abból, a' mit nagy-

bátyja a' király, olly titokban akart mondani.

„Ne tartózkodjál, — szóla a' királyné bátyjához, — bizvást szólhatsz, nem hall senki is.“

KÉTSZÁZ HATVANNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

„Nem tanácsos, — szóla most Száleh király, — hogy öcsémnek, a' királynak, hamarjában tudtára essék, a' mit neked mondani akarok. A' szerelem a' mint tudod, némellykor a' fülön keresztül buvik a' szívbe, 's nem volna jó, ha illy módon előre szeretné azt, kit mindjárt nevezni fogok. Mert nagy nehézségeket látok előttünk, nem annyira a' herczegné' részéről, a' mint reménylem. mint atyjáéről a' királyéről. Csak Giäuhäre (drága kő) herczegnét 's a' Szamandári királyt kell említenem.“

„Mit mondasz bátyám, — viszonzá Gül-näre királyné, — hát Giäuhäre herczegné még nem ment férjhez? Emlékezem, hogy tőled elválásom előtt kevéssel láttam: mint egy tizenennyolcz hónapos, 's már akkor lámulandó szépségű volt. Most már világ' csodájának kell lennie, ha azóta mindig nevedett szépsége. A' korbéli csekély különbség, közte 's fiam a' király között, ne tar-

tóztasson bennünket, minden erőnket megfeszíteni, hogy neki illy hasznos házasságot szerezzünk. Csak attól függ, hogy a' nehézségeket ösmerjük, mellyeket te találsz benne. hogy azokat meggyőzhessük."

„Édes hugom, — monda Száleh király, — ezek abból állanak, hogy a' Szamandári királynak az a' szenvedhetlen göge van, hogy ő minden más királyok fölöttinek képzei magát, 's e' szerint kevés reménység lehet, hogy vele e' szövetség iránt alkuba cseszkedhessünk. Mind e' mellett magam fogok hozzá elmenni, leányát a' herczegnét megkérni; 's ha oda nem adja, másfelé forduljunk, a' hol könnyebben meghallgatnak. — Ezért jó, a' mint látod, — ezt veté hozzá, — hogy öcsém a' király, semmit se tudjon szándékunkról, míg a' Szamandári király' megegyezéséről bizonyosak nem vagyunk, hogy netalán Giäuhäre herczegné' szerelme el ne foglalja szívét, nem lévén tehetségünk azt neki megszerezni."

Még egy ideig beszélgettek ezen tárgyról; 's minekelőtte elváltak volna, megegyeztek abban, hogy Száleh király haladék nélkül térjen vissza országába, 's a' Szamandári királytól Giäuhäre herczegnét kérje meg a' perzsa király' számára.

Azt vélvén Gülnäre királyné, és Száleh király, hogy Beder király valóban aluszik, felköltötték, midőn le akarának fekönni, és Beder jól tudta magát tettetni, mintha mély álomból ébredne fel. De valóság egy szót sem vesztett el az egész be-

szélgetésből, 's az a' kép, a' millyennek festették Giäuhäre herczegnét, egy szenvedelmet gerjesztett szívében, melly előtte egészen új vala. Olly kecses képzetet csinált magának annak szépségéről, hogy az annak bírására vágyás egész éjjel olly nyugtalanságban tartotta, hogy a' miatt szemét sem hunyhatta be.

Más nap reggel, Száleh király bucsuzni akart Gülnäre királynétól, 's unoka öccsétől. Az ifjú perzsa király, jól tudván, hogy nagybátja azért siet úgy el, hogy idővesztés nélkül munkálkodhassék szerencséjén, nem hallhatá ezt színváltozás nélkül. Már olly erős vala szenvedelve, hogy nem engedte addig várakozni tárgyának látására, a' mennyi időt szükségesnek vélt a' házassága iránti alkudozásokhoz. Elhatározta tehát magát, kérni nagybátyját, hogy vigye el magával. De mivel anyjával a' királynével semmit sem akart róla tudatni, 's alkalmat akart nyerni, hogy vele az iránt egyedül szólhasson, kényszeríté az ott maradásra, hogy vele más nap egy vadászatban részt vegyen, olly feltétellel, hogy ez alkalmat használni, 's szándékát előtte ki fogja nyilatkoztatni.

A' vadászat elrendeltetett, 's Beder király többször egyedül esett nagybátyjával; de nem bátorkodott száját felnyitni, hogy egy szót is szóljon ohajtásáról. Midőn a' vadászat hevében Száleh király tőle elvált, 's tisztjei 's cselédjei közül sem maradt senki is nála, leszála lováról egy csermelynél, 's megkötvé az egy fához, melly szép ár-

nyéket vetett, ledőlt a' gyepre, 's szabad folyást engedte könyeinek, melyek sohajtással 's zokogással elegyedve bőségesen özönlének. Sokáig volt így gondolataiban merengve, a' nélkül hogy csak egy szót is ejtett volna.

Száleh király azonban nagy gondban vala, nem látván öccsét, 's tudakozta hol vagyon, de senkit sem talált, ki neki róla valamit tudott volna mondani. Elvált a' többi vadászoktól, maga kereste, 's távolról megpillantá. Már tegnap is vevé észre, hogy hibázik szokott vidámsága, hogy szokása ellen, gondolkodó, 's nem mindjárt, vagy nem helyesen felel a' hozzá tett kérdésekre. De legkisebb gyanúja sem volt ezen elváltozás' okáról. De midőn most illy helyzetben látá, nem kételkedék tovább, hogy Gülnäre királynéval való beszédét meghallotta, 's szerelmes lett. Jó távol szállt le tőle, 's egy fához kötvén lovát nagy körülöt tett, 's olly közel ment hozzá, hogy következő szavakat hallhatá tőle:

„Szamandár ország' gyönyörűséges herczegnéje! — kiálta Beder, — kétségkívül csak gyenge rajzolatot csináltak előttem hasonlíthatlan szépségedről. Te bizonyosan sokkal szebb vagy, 's fölülmúlod a' világ' minden herczegnéit, miként a' nap a' holdat, 's minden más csillagzatokat elhalványít ragyogásával. Tüstént elindulnék, hogy szívemmel megkináljalak, ha reád tudnék találni: a' tied az, és soha sem fogja más herczegné birni kívüled!“

Száleh király nem akart többet hal-
lani; előlépett, hogy Beder király meg-
láthatá, és monda neki: „A' mint látom
édes öcsém, meghallottad, a' mit anyád-
dal a' királynéval tegnap előtt Giäuhäre
herczegnéről beszéltem. Az nem volt szán-
dékunk, 's azt véltük, hogy alszol.“

„Édes kedves bátyám, — felele Beder,
— egy szót sem vesztettem el, 's érzettem
a' hatást, mellyet előláltál, a' nélkül hogy
elkerülhetted volna. Leginkább azon szán-
dékából tartóztatlak, hogy elutazásod
előtt veled szerelmemről szóljak: de a'
szégyen, gyarlóságomat előtted megvallani,
ha ugyan gyarlóság olly szeretetre méltó
herczegnét szeretni, bezárta számát. Kény-
szerítlek most egy herczeghez való barát-
ságodra, kinek szerencséje van olly közel
rokonodnak lenni, légy szánakozással irán-
tam, 's ne varakoztass olly soká az isteni
Giäuhäre' látására, míg atyjának a' király-
nak megegyezését meg fogod nyerni házas-
ságunkra, ha azt nem akarod, hogy meg-
haljak érte szerelmemben, minekelőtte lát-
tam.“

A' perzsa király' ezen beszéde Száleh
királyt nagy zavarba ejtette. Elébe ter-
jeszté, milly nehéz ebben kívánságát tel-
jesíteni; hogy ez nem történhetnék meg
különben, egyébbha magával elvinné: de mi-
vel országában jelenléte szükséges, 's min-
dentől lehetne tartani, ha eltávoznék, kény-
szeríté, hogy mérsékelje szenvedelmét, míg
ő a' dolgot annyira viheti, hogy kívánsá-
gát betölthesse; 's bizonyossá tette, hogy

mindent a' lehetségig fog siettetni, 's kevés nap múlva vissza jó neki hirt hozni.

De a' perzsa király nem hallgata ezen okokra. „Kegyetlen bátyám, — felele, — látom, nem szeretsz úgy, a' mint gondoltam, 's inkább akarod, hogy meghaljak, mintsem legelső kérésemet, mellyet életemben tettem, teljesítenéd.“

„Kész vagyok megmutatni, — monda Száleh király, — hogy semmi sincs a' világon a' mit kedvedért meg ne tennék; de nem vihetlek el magammal a' nélkül, hogy anyáddal szoltál volna róla. Mit gondolna rólad és rólam is? Ha reá áll, szívesen megteszem, 's magam is kérni fogom veled együtt érte.“

Jól tudod, — felele a' perzsa király, — hogy anyám a' királyné soha sem fog reá állni, hogy őt elhagyjam; 's ezen mentséged még inkább bizonyítja hozzám keménységedet. Ha olly igen szeretsz a' mint el akarsz hitetni, most mindjárt térj vissza országodba, 's vígy el engem is veled.“

KÉTSZÁZ HATVANKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

Kénytelenítettvén a' perzsa király akaratjának engedni, levona Száleh egy gyűrűt újjáról, a' mellyre istennek ugyan azon titkos nevei voltak vésve, a' mellyek Salamon proféta' pecsétgyűrűjére, 's mellyeknek ereje annyi csodát tett. Ezt által adá

neki és monda: „vedd e' gyűrűt, told újjadra, 's ne félj a' tengernek se hullámai-tól, se mélységétől.“

A' perzsa király elvevé a' gyűrűt, 's midőn ujjára dugta, monda Száleh király: „Tégy ugy, mint én!“

'S egyszerre mindketten könnyeden föl-emelkedének a' légbe, a' közel tenger felé lebegtek, 's lebuktak bele.

A' tengeri királynak nem sok időre vala szüksége, hogy öccsével a' királlyal palotájába érjen. Legelőször is az öreg királyné' lakába vezette, 's bemutatá neki. A' perzsa király megcsókolá nagy anyja' a' királyné' kezét, 's ez szives örömmel ölelé meg őtet. „Nem kérdezlek egészséged felől, — szóla hozzá, — mert látom, hogy jól vagy, 's örülsz rajta; de kérlek mondd meg, mit csinál Gülnáre királyné, az anyád és leányom.“

A' perzsa király dehogy mondta volna meg neki, hogy bucsúvélen utazott el tőle, sőt ellenben bizonyossá tette, hogy tökéletes jó egészségben hagyta el, és hogy sok köszöntést hozott tőle a' királynénak.

A' királyné bemutatá neki a' herczegnéket, 's időt hagyván reá, hogy velők beszélgethessen, Száleh királlyal egy másik szobába ment, 's ez elbeszélé a' perzsa király' szerelmét Giäuháre herczegné iránt, szépségének csupán hallására 's az ő (Száleh) czélja ellen; azt veté hozzá, hogy azért hozta el, mivel nem menekedhetett tőle, 's most épen arról gondolkodik, miképen szerezhetné meg azt neki feleségül.

Noha Száleh király, tulajdonképen szólnak, ártatlan volt a' perzsa király szerelmében, még sem köszönte meg neki a' királyné, hogy Giäuhäre hercegnéről öccse' jelenlétében olly vigyázatlanul szólott. „Gondolatlanságod, — monda neki, — megbocsáthatlan. Reményled-e, hogy a' Szamandári király, kinek természetét ösmered, nagyobb tisztelettel lesz iránta, mint olly sok más királyok iránt, kiktől leányát olly szembetünő megvetéssel tagadta meg? Te is olly szégyennel akarod magadat tőle haza küldetni?“

„Asszony anyám, — felele Száleh király, — már értésedre adtam, hogy öcsém a' király akaratom ellen hallotta meg, a' mit hugomnak Giäuhäre hercegné' szépségéről beszéltem. A' hiba már megtörtént, most csak azt kell meggondolnunk, hogy ez azt szenvedelmesen szereti, és meghal bújában és fájdalmában, ha neki akármi módon is meg nem szerezzük. Nem szabad ebben késnem, mivel én vagyok, noha ártatlanul, e' baj' szerzője, 's mindent el fogok követni a' mi hatalmamban áll, hogy módot találjak benne. Reménylem asszony anyám javalni fogod szándékomat, hogy magam megyek el, gazdag drágakő ajándékkal, a' Szamandári királyhoz, leányát a' hercegnét, unokád' a' perzsa király' számára meg kérni. Van némi bizodalom, hogy nem fogja megtagadni, hanem elfogadhatónak találandja egyik leghatalmasb földi fejedelemmel szövetkezni.“

„Bárcsak, — viszonzza a' királyné, — ne volnánk kénytelenek e' lépést tenni, mellynek nem várhatjuk olly szerencsés sikerét, mint ohajtanók; de mivel unokámnak a' királynak nyugalma és boldogsága forog fenn, ám megegyezek benne. Mindenek felett kérlek, mivel ösmeréd a' Szamandári király' természetét, vigyázó légy, 's minden tartozó tisztelettel, 's olly lekötelező módon szólj vele, hogy az által megbántottnak ne vélje magát.“

A' királyné maga készíté el az ajándékot, gyémántból, rubinból, smaragdból és fűzött igaz gyöngyből raká össze, 's egy gazdag és ékes szekrénykébe tevé.

Más nap elbucsuzott tőle és a' perzsa királytól Száleh király, 's nem igen számos tiszteinek és embereinek kíséretében elutazott. Nem sokára elért a' Szamandári király' országába, fővárosába és palotájába; ez nem késett őt maga elébe bocsátani, mihelyt érkezését megértette. Fölkelt thronusáról a' mint ezt belépni látta; és Száleh király örömet elakarván feledni egykét pillantatig, hogy kicsoda, lábaihoz borúla, mind annak teljesedését kívánván neki, a' mit szíve ohajt.

A' Szamandári király azonnal lehajlék, hogy őt fölemelje, 's maga mellé ültetvén, üdvözlötte, és kérdezte, lehet-e valaminben szolgálatjára.

„Uram, — felele Száleh király, — ha semmi egyéb indító oka nem volna is látogatásomnak, mint az, hogy a' világ' egyik leghatalmasb fejedelme iránt, ki böl-

csesége és vitézsége által annyira tündöklök, tiszteletemet kijelentsem, ez még is csak igen gyenge kifejezése volna annak, mellyel felségedhez viseltetem. De ha szívem fenekére tekinthetnél, megfognád látni a' nagy tiszteletet, mellyel az el van telve irántad, 's a' forró ohajtást, mellyel vágyódom hozzád hajlandóságomat kimutatni."

E' szavakkal kivevé egyik embere' kezéből a' szekrénykét, fölnyitá 's a' királynak nyujtván, kéré azt, fogadja kedvesen.

„Herczeg, — felele a' Szamandári király, — nem téssz te nekem illy nagy ajándékot a' nélkül, hogy evvel föléro' kérelmed ne volna hozzám. Ha ollyas valami, a' mi hatalmamtól függ, nagy örömemre fog válni azt megadhatnom. Szólj 's mondd ki szabadon, miben szolgálhatok."

„Igaz uram, — szóla Száleh király, — hogy felségedtől egy kegyelmet akarok kérni, de őrizkedni fognék ettől, ha teljesítése hatalmadban nem állana. Sőt ugy annyira egyedül tőled függ az, hogy minden egyébtől hijába fognám azt kérni. Esedezem tehát érte, és könyörgök, ne tagadd meg tőlem."

„Ha ugy van, — felele a' Szamandári király, — csak jelentsd ki, miből áll az, 's meglátod milly szolgálatra kész tudok lenni, ha lehetek."

„Uram, — szóla most Száleh király, — azon bizodalomnál fogva, mellyre felséged' kegyessége szabadítani méltóztatik, nem kívánom tovább eltitkolni, hogy olly kéréssel jövök, méltóztassál bennünket

tisztelt leányod' Giāuháre herczegné' férjhezadása által rokonságoddal megtisztelni, és ez által a' jó egyességet, melly a' két ország között olly régóta fennáll, megerősíteni.“

E' beszédre a' Szamandári király, Száleh királyra nézve igen megbántólag, hangos kacajra fakada, hátra dülvén vánkósára, mellynek hátát vetette volt. „Száleh király, — monda neki, megvető hangon, — azt képzeltem, hogy te józan eszű, okos és értelmes fejedelem vagy, de beszédedből látom, mennyire megcsalatkoztam. Mondd meg kérlek, hol vala az eszed, midőn illy agyvázra vetetted fejedet, a' miről az előbb szóltál? Hogy' juthatott eszedbe, vagy csak álmodban is, hogy illy nagy és hatalmas király' herczegné leányának elvételéről gondolkodjál? Jobban meg kellett volna előbb mérned, a' köztem 's közötted nagy hízagot, nem pedig egy pillantat alatt elrontanod irántad való figyelmemet.“

Száleh király igen megbántatott e' csúfos felelet által, 's csak alig tudta igazságos haragját tartóztatni. „Az isten fizessen meg uram, — felele minden lehető mérsékel, — felségednek érdeme szerint!“

De engedje felséged mondanom, hogy herczegné leányodat nem magam számára kérem házas társul. Ha ez volna, nem hogy felséged, vagy a' herczegné ez által magokat megbántottaknak tarthatnák, sőt egyiknek, mint a' másiknak, nagy becsületet fognék vele tenni. Jól tudja felséged, hogy én is tengeri király vagyok, mint te; hogy
ki-

királyi elődeim szint' olly régiek, mint akármelly más királyi nemzetségé; hogy a' tőlök reám szállott országok szintolly virágzó és hatalmas, mint az ő korokban. Ha szavamba nem vágtál volna, megfogtad volna hallani, hogy a' kegyelem, melyet kérek, nem engem illet, hanem unoka öcsémet a' perzsa királyt, kinek hatalma és nagysága, valamint személyes tulajdonai is, nem lehetnek előtted ösmeretlenek.

Az egész világ vallja, hogy Giäuhäre herczegné legszebb szűz az ég alatt; de szintolly igaz az is, hogy az ifju perzsa király a' legszebb 's legtökéletesebb herczeg a' földön, 's a' tenger' minden országaiban: ezen ítéletben minden száj megegyez. Mivel tehát ajánlásom felségednek, 's Giäuhäre herczegnének csak nagy dicsőségére válhatik, nem kételkedhetel, hogy illy illendő egybeköttetésre reáállásodat közjavulás fogná követni. A' herczegné méltó a' perzsa királyhoz, 's a' perzsa király szintolly méltó ő hozzá: nincs a' világon olly király, vagy fejedelem, ki ezt neki kétségessé tehetné."

A' Szamandári király nem hagyta volna Száleh királyt illy hosszasan szólni, ha dühe, mellybe ez által hozatott, engedte volna. Minekutána Száleh beszédét végezte is, még egy darabig egy szót sem szólva ült, annyira magán kívül vala. Végre vad 's illy nagy királyhoz illetlen káromlásokra fakada. „Te kutya, — kiálta, — te bátorkodol így szólni előttem, 's leányom' nevét csak ki is mondani? Ki vagy te, ki volt

az apád, ki a' bugod, és ki az unoka öcséd? Hát annak apja nem kutya volt, és kutyanak fia, mint te? Fogjátok meg a' szemtelent, és vágjátok el a' fejét."

A' néhány tisztek, kik a' Szamandári király mellett valának, azonnal készültek engedelmeskedni; de Száleh király, korának teljes erejében, gyors és ügyes lévén, elngrott, minekelőtte kardot rántottak volna, 's ki ment a' palota' ajtaján, hol rokoninak 's házának ezer jól készült, 's fegyverkezett embereit találá, kik épen akkor érkeztek.

Anyja a' királyné meggondolá, hogy csak kevés embert vitt magával; és sejtván a' rossz fogadást, mellyet a' Szamandári király készíthetene neki, elküldé e' csapatot, és sietést parancsola nekik. Azon rokonai, kik e' sereget vezettek, igen örültek, hogy még jókor érkeztek, midőn őket így embereivel nagy zavarban futni, 's üldöztetni látták.

„Uram, — szólának, mihelyt hozzájok ért, — mi baj. készek vagyunk boszút állani érted: csak parancsolj!"

Száleh király rövid szóval elmondotta nekik a' történetet, egy csapatot veve maga mellé, míg a' többi az ajtónál maradván, azt elfoglalá, és nyomban visszatére. Minekutána azon kevés tisztek és örök, kik őt kergették volt, elszéledtek, bemene a' Szamandári király' szobájába, ki az övéitől elhagyatván, megfogatott. Száleh király elegendő legénységet hagyva mellette, személyének megőrzésére, és szobából szobába ment, Giäuhäre herczegnét keresni.

De a' herczegné mindjárt az első zajra fölemelkedett asszonyaival, kik körötte valának, a' tenger' színére, 's egy pusztaszigetbe futott.

Míg ezek történtek a' Szamandári király' palotájában, néhányan Száleh [király' kísérei közül, kik mindjárt az első fenyegetődzésre elillantak, nagy nyugtalanságba ejték a' királyné anyát, jelentvén neki a' veszedelmet, mellyben oda hagytak.

Az ifju Beder király, ki jelen vala megérkezésökkor, annál inkább nyugtalanodott rajta, mivel magát tartá mind azon gonosz' első okának, melly ebből származhatnék. Nem volt elég bátorsága nagy anyja' a' királyné' tekintetét kiállani, mivel Száleh királyt ő miatta oly nagy veszedelemben forogni tudta. Míg a' királynét parancsolatok' osztogatásával látta foglalatoskodni, mellyeket ezen környülményekben szükségeseknek tartá, fölbukék a' tenger' mélységéről, 's nem tudván melly uton kelljen perzsiába haza térnie, ugyan azon szigetre szállt ki, hova Giäuhäre herczegné menekedett.

Egészen magán kívül leüle egy nagy fa' tövébe, melly több apróbbaktól volt körülvéve. A' mint itt magát megint összeszedé, beszédet hallott: azonnal oda figyelt; de mivel egy kissé távolabb vala, hogy sem megérthette volna, a' mit beszéltek, fölkele és zaj nélkül közelíte azon hely felé, honnan a' szó jött, 's a' lombokon által egy szépséget pillanta meg, melly egészen elvakítá.

„Kétségkívül, — gondolá magában megállapodván, és álmélkodva szemlélvén őtet, — ez Giäuhäre herczegné lesz, kit talán az ijedség kényszerített atyja a' király' palotájának elhagyására; 's ha nem az is, de bizonyosan nem kevésbbé érdemli, hogy teljes szívenből szeressem.“

Nem késett tovább, hanem előlépett, 's mély tisztelettel közelítvén a' herczegnéhez, ezt mondá neki: „Nemes kisasszony! nem győzők elég hálát adni az égnek azon kegyéért, mellyet ma közlött velem, a' legszebbet mutatván meg szemeimnek, mellyre néz.

Nem akadhatna nagyobb szerencsém azon alkalomnál, hogy szolgálatomat ajánlhatom. Kérlek nemes kisasszony fogadd el azt: egy illy személy, mint te vagy, nem volna e' vadonban ha segélyre nem volna szüksége.“

„Igaz uram, — felele Giäuhäre herczegné szomorú arczczal, — hogy igen szokatlan dolog egy rangombeli hölgynek illy állapotban lenni. Én herczegné vagyok, a' Szamandári király' leánya, 's nevem Giäuhäre. Békén ültem lakomban, midőn hirtelen iszonyu zajt hallék. Hirűl hozták, hogy Száleh király, nem tudom miokból, a' palotát megvitá, 's atyámat hatalmába kerítette, leöldösvén mindazokat őrei közül, kik elmentállottak. Csak annyi időm vala, hogy elszaladhattam, itt keresni menedéket erőszakai ellen.“

A' herczegné' beszédére Beder király nagy zavarba jött, hogy öreg anyját a' ki-

rállynét olly hirtelenkedve elhagyta, nem várván bővebb fölvilágosítást a' vett hír felől. De örvendett, hogy nagy bátyja a' király a' Szumandári király' személyét kézre keríté: mert nem kétlé, hogy az szabadságáért neki fogja adni a' herczegnét.

„Imádandó herczegné, — felele, — fájdalmad igen igazságos; de könnyű azt atyád' rabságával együtt megszüntetni. El fogod hinni, ha megérted, hogy nevem Beder, perzsa király vagyok, és Száleh király nagybátyám. Bizonyossá tehetlek, hogy ennek épen nincs szándéka atyád' birodalmait elfoglalni. Semmi más czélja sincs, mint nekem azon szerencsét megszerezni, hogy veje lehessen, téged vévén kezéből hitvesemül. Szépséged' 's kecseid' csupa rajzolatjára is neked szenteltem szívemet. 'S távol attól, hogy ezt megbánnám, kérlek mostan fogadd el azt, 's légy meggyőződve, hogy az örökké csak érted fog égni. Bátorokodom reményleni, hogy azt meg nem veted, hanem meggondolod, hogy egy olly király, ki csupán azért hagyá el országát, hogy azt neked ajánlja, érdemel néminemű hálát. Engedd meg tehát szépséges herczegné, hogy szerencsém legyen nagybátyámnak bemutatni. Mihelyt atyád a' király megegyezését fogja adni házasságonkra, azonnal szabadon fogja az hagyni uralkodni birodalmain, mint az előtt.“

Beder király' nyilatkozatása, nem szülte azon fogamatot, melyet várt vala tőle. Midőn a' herczegné őtet meglátta, jó arca', termete', 's nemes módja' tekinteté-

ből, mellyel hozzá közelített, eleinte nem vala ellenére. De mihelyt magától értette, hogy ő az oka azon rossz bánásnak, mellyet atyja szenvedett, ezen való fájdalom, 's félelme, melly szaladásra kényszeríté, úgy tekintették véle, mint egy ellenséget, ki-vel semmi közének sem szabad lenni. Ezen fölül, bármi hajlandó lett volna is ő maga az ottól kívánt házasságra lépni, jól tudta, hogy atyja ezen szövetekezést, a' többek közt, avvagy csak azon okból is megvetné, mivel Beder király földi királytól származott, 's el volt határozva, ezen tárgyban egyáltalában annak akaratja alá vetni magát. Mindazáltal semmit sem akart észre-venni neheziteléséből; csak azon töprenkedett, mi módon szabadulhasson ki ügyesen Beder király' kezéből; 's úgy tette-ven magát, mintha azt örömet látná, így szóla hozzá, minden lehető nyájassággal:

„Uram, tehát fia vagy ama rendkívüli szépségéről híres Gülnäre királynénak? Nagyon örvendek benned hozzá olly méltó herceget látni. Atyám a' király igen balul teszi, hogy úgy ellenkezik kölcsönös egybeköttetésünkben. De mihelyt meg fog téged látni, nem fog tovább késni, mindket- tőnket boldogítani.“ E' szavakat mondván, kezét nyújta neki.

Beder király már szerencséje' tetején vélte magát, kinyújtá kezét, megfogá a' hercegnéjét 's lehajlék, hogy azt tiszte- lettel megcsókolja.

De a' hercegné nem engede nekiidőt reá. „Vakmerő, — szóla hozzá, eltaszítván

és szeme közé pökvén, mivel víz nem vala kezénél, — hagyd el ez emberi alakot, és öltözd fel egy veres orru és veres lábu fehér madár' alakját !“

KÉTSZÁZ HETVENEDIK ÉJSZAKA.

Mihelyt e' szavakat kimondotta, Beder király szintannyi boszúságára, mint bámulására, egy olyan alaku madárrá változék. „Fogd, — monda tüstént egyik asszonyának, — és vidd a' kopár szigetre.“

Ezen sziget nem vala egyéb egy undok kősziklánál, hol egy csep víz sem volt.

Az asszony fogá a' madarat, Giäuhäre herczegné' parancsát teljesítvén, de megeseék szíve Beder király' sorsán. „Még is kár volna, — gondolá magában, — hogy egy illy életre méltó herczeg éhen és szomján epedjen el. A' herczegné máskor olly jó, és szelíd, talán még maga is megbánja e' kegyetlen parancsot, ha nagy haragja lecsillapodik; jobb lesz, ha olly helyre viszem, hol vígabban halhat meg.“

Tehát egy népes szigetre vivé, 's egy kies mezőn bocsátá el, melly mindenféle gyümölcsfákkal meg volt rakva, 's több csermelyektől öntöztetett.

De térjünk most vissza Száleh királyhoz.

Minekutána Giäuhäre herczegnét maga is kereste, 's a' palotában mindenütt keres-

tette, meg nem lelven, a' Szamandári királyt jó őrizet alatt önnön palotájába bezáratta; 's az országnak az ő távolléte alatt leendő kormányozására szükséges parancsolatokat adván, visszamene anyjához a' királynéhez, dolgai' folyamatjáról jelentést tenni.

Mindjárt oda érkeztekor öccsét tudakozá, 's nagy boszusággal és csodálkozással érté annak eltűntét. „Hírt hoztak, — monda neki a' királyné, — a' nagy veszedelemről, mellyben a' Szamandári király' palotájában lebegtél, 's míg én parancsokat osztottam, hogy neked új segítséget küldjek, vagy megboszúljalak, azalatt eltűnt. Bizonyosan megijedtت veszedelmed' hírére, 's nem vélte magát nálunk bátorságban.“

Ezen újság igen szomorítá Száleh királyt, ki csak azon nagy engedelkenységét bánta, mellyel az ifju Beder király' kívánságára, hajlott a' nélkül, hogy előbb róla Gülnäre királynéval szólt volna. Mindenfelé kerestette, de bármint iparkodott is, semmi hírt sem veve róla; 's azon öröm helyett, hogy a' házasságot, mellyet maga munkájának tekintett, már ennyire előmozdította, ezen váratlan bal eseten való fájdalma annál érzékenyebb volt.

Az öccséről való jó vagy rossz hírnek várásával, anyja' kormányá alatt hagyván országát, maga elment és a' Szamandári király' országát igazgatta, kit folyvást nagy vigyázattal, de egyszer'smind rangját illető minden tekintettel, öröztetett.

Az' nap, midőn Száleh király Szamandár országba visszatért, megérkezett Gülnáre királyné, Beder király² anyja, anyjához a' királynéhez. Nem csodálkozott rajta, hogy fia a' király elutazása' napján haza nem tért. Mert azt képzelte, hogy a' vadászat' heve, a' mint ez már többször megtörtént vele, messzebb ragadta, mint szándéka volt. De midőn másnap reggel, 's a' következő napon sem látta vissza térni, nagy aggodásba esett rajta, mellyet szereteténél fogva könnyű elképzelni. Ezen nyugtalansága még nagyobbodott, midőn a' tisztektől, kik a' királyt kísérték, 's minnekutána Száleht és őtet sokáig hijába keresték, kénytelenek valának haza térni, megértette, hogy mind a' kettőn valami balesetnek kellett történni, vagy akár hol együtt kell lenniök, hol, azt ők nem tudhatják; hogy lovaikat ugyan megtalálták, de magokról semmi hírt sem vehettek, bár mint iparkodtak is rajta.

Ezen tudósításra arra határozá magát Gülnáre királyné, hogy magát tettefni, 's szomorúságát rejteni fogja, 's a' követeknek megparancsolá, hogy tüstént visszaforduljanak új nyomozást tenni. Ez alatt eltökélé magát, 's azt mondván asszonyainak, hogy egyedül akar lenni, a' tengerbe bukkott, hogy gyanúját felvilágítsa, valljon Száleh király nem vitte-e el magával a' perzsa királyt.

Ezen nagy királynét a' királyné anya nagy örömmel fogadta volna, ha jövetelének okát mindjárt meglátásakor észre nem

veszi vala. „Édes leányom, — szóla hozzá, — jól tudom, nem látogatásomra jössz, hanem azért, hogy nálam fiadról tudakozódjál. De a' mit róla mondhatok, csak szomorúságotat nevelheti, szintúgy mint az enyémet is. Nagyon megörültem, midőn nagybátyjával jőni láttam; de mihelyt megértettem, hogy úgy jött el, hogy neked egy szót sem szólt, azonnal osztottam bánatodban, mellyet e' miatt érezned kellett.“

Elbeszélte aztán neki, milly buzgósággal ment el maga Száleh király, hogy Gi-äuhäre herczegnét megkérje, 's mi következett aztán erre, egész azon pillantatig, midőn Beder király eltűnt.

„Embereket küldöttem utána, — ezt veté hozzá, — 's fiam is, a' király, ki épen most utazott el Szamandár ország' kormányozására, részéről mindent elkövetett: eddig minden sikertelen volt; de reménylenünk kell, hogy akkor fogjuk viszont meglátni, midőn legkevésebbé sem vélnők.“

A' vigasztalhatlan Gülnäre nem nyugodott meg mindjárt e' reménységen; kedves fiát elveszettnek tartá, 's keservesen síra, az egész szerencsétlenségért a' bátyját okolván.

Anyja a' királyné elébe terjesztette, hogy erőltesse magát egy kicsit, 's ne hagyja a' fájdalomtól elnyomatni. „Az igaz, — monda neki, — hogy bátyádnak, a' királynak, nem kellett volna olly vigyázatlanul szólni e' házasságról, sem abban megegyezni, hogy unokám, a' király vele eljőjön, minekelőtte róla téged tudósított volna.

De mivel épen nem bizonyos hogy a' perzsa király elveszett volna: semmit sem kell elmulasztanod, hogy országot számára megtarthasd. Ne késsél tehát, hanem térj vissza fővárosodba. Jelenléted ott szükséges, 's nem fog bajba kerülni, ott mindent a' mostani bekes állapotban megtartanod, ha kihirdetteted, hogy a' perzsa királynak tetszett minket meglátogatni.⁶⁶

Illy nagy ösztönre vala szükség, hogy Gülnáre királyné engedésre birathassék. Bucsút veve anyjától a' királynétól, 's mire távollétét észrevették volna, már megint perzsa fővárosi palotájában vala.

Azonnal követeket küldé szét azon emberek' visszahívására, kiket fia után küldött, megizenvén nekik, hogy már tudja, hogy hol vagyon, 's nem sokára vissza fog térni. Ennek hírért az egész fővárosban is elterjesztette, 's azonközben, az első miniszterrel és országos tanácsossal, olly békén folytatta az igazgatást, mintha Beder király jelen lett volna.

De hogy Beder királyra térjünk, kit iáuháre herczegné' egyik asszonya ama' szigetre vitt, és ott hagyott, a' mint mondtam, ezen fejdelem igen nagy zavarban vala, magát egyedül 's madár' alakjában látván. Annál boldogtalanabbnak érzé magát ez állapotban, mivel nem tudta, hol vala, 's melly világtájon fekszik perzsa ország. De ha ezt tudta 's szárnyaihoz bizhatott volna is, hogy olly sok tengernek neki eredhessen, 's oda eljuthasson, mit nyert volna vele egyebet, mint azt, hogy ott sem fogták volna, nem hogy perzsa királynak,

de még csak embernek is űsmerni, mint itt. Kénytelen volt tehát ott maradni, a' hol vala, a' fajabeli madarak' élelmével élni, 's az éjszakát fán tölteni.

Néhány nap mulva egy paraszt mene oda tartózkodása' helyére, ki igen ügyes vala a' madarászatban, 's nagyon megörült, midőn ez előtte űsmeretlen faju szép madarat meglátá, noha már sok évek óta űzte a' madarászatot. Minden ügyességét megvetette, 's olly jól rendelte el hálóit, hogy a' madarat megfogá. Megörülvén e' jó szerencsének, melly az ő becsűje szerint, ritkasága miatt, sokkal több nyereséget fogott neki adni, mint sok más madarak, kiket rendszerint fogott, egyetemben, egy kalitkába tevė, 's a' városba vitte.

Mihelyt a' piacra ért, megszólítá egy polgár, és kérdezė: hogy' adja a' madarat.

A' helyett, hogy e' kérdésre felelt volna, ő viszont azt kérdė a' polgártól, mit akar csinálni e' madárral, ha megveszi.

„Édes barátom, — felele a' polgár, — mit csinálnék egyebet, mint hogy megsütetném és megenném.“

„Így tehát, — felele a' paraszt, — azt gondolnád, hogy jól megadtad árát, ha legkisebb ezüst pénzt adnál is érte. Én sokkal fölebb tartom, 's te, tudom, nem adsz egy aranyat érte. Már öreg vagyok, de mióta csak emlékezem, soha sem láttam hozzá hasonlót. Majd a' királynak ajándékozom, az jobban fog ennek becséhez érteni, mint te.“

Nem késvén a' piacon a' paraszt, a' palotához mene, 's megállá a' király' laka előtt. A' király az egyik ablaknál állott, honnan mindent láta, a' mi a' piacon történt. Midőn a' szép madarat megpillantá, leküldé egyik herélt tisztjét, hogy a' madarat vegye meg számára.

A' herélt oda mene a' paraszthoz, és kérdezé, hogy' adná a' madarat. „Ha ő felsége' számára kell, — felele a' paraszt, — úgy könyörgök ő felségének, méltóztassék megengedni, hogy azt neki ajándékozhas-sam, 's kérlek, vidd oda neki.“

A' herélt a' királyhoz vivé a' madarat, 's a' király olly különösnek találá azt, hogy megparancsolá a' heréltnek, vigyen érte a' parasztnak tíz aranyat, a' mivel ez vígan tére haza. Ezután a' madarat pompás kalitkába tevé, 's magot és vizet adott neki drága edényekben.

A' király, a' ki akkor épen lóra akart ülni, hogy vadászni menjen, nem érvén reá a' madarat jobban megszenlélni, haza jöttével parancsolá, hogy azt vigyék elébe.

A' herélt oda vivé a' kalitkát, 's a' király, hogy jobban megnézhesse, maga kinyitá annak ajtaját, 's a' madarat kezére vevé. Nagy csodálkozással szemlélvén, kérde a' heréltet, evett-e. „Uram, — felele ez, — láthatja felséged, hogy még most is tele van válúja, 's nem vettem észre, hogy csak hozzá is nyult volna.“ A' király parancsolá, hogy többféle eledelt adjanak neki, hogy maga válogathasson, a' mi neki tetszik.

Mivel az asztal már meg volt terítve, feladtak az étkeket, míg a' király ezen rendelést tévé. Mihelyt a' tálakat felrakták, a' madár megcsattogatván szárnyait, kicsuszott a' király' kezéből, az asztalra repüle, 's elkezdte a' kenyeret és az étkeket csipegetni, majd egyik, majd másik tálból.

A' király úgy elbámula rajta, hogy elküldé a' herélt tisztet a' királynéhez, hogy jöjön e' csodát meglátni. A' herélt rövid szóval elbeszélte a' királynénak a' dolgot; 's a' királyné azonnal oda mene. De mihelyt a' madarat meglátá, azonnal befödözé arczát fátyolával, 's elakart menni. A' király annyival inkább elcsodálkozott e' cselekedeten, mivel csak heréltek 's a' királyné' asszonyai valának a' szobában, 's kérdezte, miért teszi ezt?

„Uram, — felele a' királyné, — nem fog rajta csodálkozni felséged, ha megérted, hogy e' madár nem madár, a' mint képzeled, hanem férfi.“

„Asszonyom, — felele a' király még inkább elbámulva, mint előbb, — kétségkívül csak tréfát akarsz velem űzni; soha sem fogod azt velem elhitetni, hogy e' madár férfi.“ —

„Uram, isten ments meg, hogy tréfát űzzek felségeddel! Szent igaz, a' mit szerencsém van mondani: 's bizonyossá teszek, hogy ez Beder, a' perzsa király, a' híres Gülnarének, az egyik legnagyobb tengeri ország' herczegnéjének fia, 's Faras királynénak, Gülnaré' és Száleh' anyjának unokája; és Giäuhäre herczegné, a' Sza-

mandári király' leánya az, a' ki őt így elváltoztatta."

Egy szóval, hogy a' király többé ne kételkedhessék benne, elbeszélte neki, hogy 's mint állott boszút Giäuhäre herczegné azért, hogy Száleh király olly roszul bánt atyjával, a' Szamandári királlyal.

A' király annál könnyebben elhitt mindent, a' mit a' királyné neki e' történetről beszélt, mivel tudta, hogy az egyik legtudósabb asszony a' világon a' bűbájolásban, és hogy semmi sem marad előtte titokban, a' mi csak történik, úgy hogy ő is ennek eszközlésével mindjárt megtudta a' szomszéd királyok' ellene való gonosz szándékait, 's azoknak elejét vehette. Megsajnálá a' perzsa királyt, 's nagyon kérte a' királynét, oldozza fel a' varázslatot, melly azt ez alakban kötve tartá.

A' királyné nagyon szívesen megigéré. „Uram, — monda a' királynak, — csak méltóztassék felséged e' madárral szobájába menni, 's néhány pillantat mulva egy királyt fogok mutatni, ki méltó a' tiszteletre, mellyel iránta viseltetel."

A' madár, ki megszűnt volt enni, hogy a' király' és királyné' beszédére figyelhessen, nem fárasztá a' királyt megfogásával; előre repült a' szobába, 's a' királyné nem sokára bement utána egy vízzel tele edény nyel kezében. Az edény fölött néhány a' király előtt érthetlén ígéket monda, míg a' víz forogni kezdett; 's azután kezébe vévén belőle, meghintezé vele a' madarat, mondván:

„Ama' zeut és titkos ígék' ereje által, mellyeket az előbb mondtam, és az ég' 's föld' teremője' nevében, ki a' halottakat föltámasztja, 's a' világot épen tartja, hagyd el e' madár alakot, 's vedd fölismét azon alakot, mellyet teremőtől nyertél.“

Alig mondotta ki a' királyné e' szavakat, midőn a' király madár helyett egy fiatal szép természetű herceget látta megjelenni, kinek nemes módja 's gyönyörű arcza elbájoló.

Beder király azonnal térdére hull, 's hálát ada istennek ezen kegyelméért. Azután fölkelvén, megfogá a' király' kezét, 's megcsókolá, hogy háláját kijelentse. De a' király nagy örömmel megölelé, 's ki nyilatkoztatá, milly gyönyörűségére szolgál, hogy láthatja. Beder a' királynénak is hálát akara adni, de az már szobájába vonúlt.

A' király asztalhoz üle vele, 's ebéd után kéré, beszélje el, mint lehetett Giäuhäre hercegné olly kegyetlen, egy illy szeretetre méltó herceget madárrá változtatni; 's a' perzsa király, azonnal kielégítő újságvágyát.

Midőn ezt elvégezte, a' király eltelve boszúval a' hercegné' tette miatt, nem állhatá meg, hogy azt ne gyalázza. „Igen szép vala a' Szamandári hercegnétől, — szóla, — hogy atyja szerencsétlenségénél nem maradt érzéketlen; de hogy boszúját annyira vitte, egy herceg ellen, ki abban ártatlan vala, ez alól magát soha ki nem mentheti. De hagyjuk ezt most abban, 's

mondd meg nekem, különben mivel szolgálhatok.“

„Uram, — felele Beder király, — olly nagy felséged iránt tartozásom, hogy egész éltemben felségednél kellene maradnom, hogy háladatosságomat kijelenthessem; de mivel nem akarsz határt szabni nagyelküliségednek, kérlek, légy olly kegyességgel, 's adj nekem egy hajót, melly perzsiába vigyen, a' hol hosszas távollétem, félek, valami zavart okozott, 's talán anyám a' királyné, ki előtt elmene' elemet eltitkoltam, sorsomon való bizonytalanságban, bujában meg is halt.“

A' király legnagyobb szivességgel teljesíté kérését, 's nyomban parancsolatot ada, számos hajóseregéből a' legerősb 's legsebesebb evező hajónak fölkészítésére.

A' hajót azonnal minden szükségeseikkel ellátták, hajós legényekkel, katonákkal, eleséggel és hadiszerekkel; mihelyt a' szél kedvezett, azonnal reá szállott Beder, bucsút vévén a' királytól, 's megköszönvén mind azon jótéiteit, mellyekkel neki tartozott.

A' hajó vitorlát ereszte, mellynek neki fekütt a' szél, 's azt útjában jól elősegítette. Tizenegyed napra ellenkező lett a' szél, mind jobban nevedett 's végre olly erőre kapott, hogy dühösködő viharra válék. A' hajó nem csak útjából kitért, hanem olly erősen is hányatott ide 's tova, hogy minden árbocjai összetöredeztek, 's így a' habok' játékául maradván, egy sziklának hajtatott, 's szétzúzott.

A' népség' nagyobb része mindjárt elmerült; némellyek bízván karjaikhoz uszással iparkodtak menekedni, mások pedig darab fára, vagy deszkára kaptak.

Beder az utósók közt vala; 's majd az áradattól, majd a' hullámoktól hajtattván, nagy bizonytalanságban vala végzetéről; végre észrevevé, hogy közel van a' szárazhoz, nem messze egy deréknek látszó várostól. Minden még megmaradt erejét összeszedte, hogy a' szárazra juthasson, 's végre olly közel vala a' parthoz, hol már csendes vala a' tenger, hogy feneket ért. Azonnal elbocsátá a' darab fát, melly olly nagy segédjére volt.

De midőn a' vízből kigázolt, hogy a' szárazra lépjen, igen elbámula, mindenfelől lovakat, tevéket, öszvéreket, szamarakat, ökröket, teheneket, bikákat és más állatokat, mellyek a' parton voltak, oda futni látván, hogy ötet a' kiszállásban meggátolják. A' legnagyobb erőlködésébe került ellentállásokat meggyőzni, 's utat törni magának rajtok keresztül. Midőn végre czélt ért, egy kősziklán bátorságos helyre vevé magát, míg egy kicsinyt megpihent, 's ruháit a' napon megszárogatta.

Midőn erre tovább akart menni a' város felé, ujolag ugyan azon nehézségre talált az állatoknál, mintha szándékáról le akarták volna verni, 's értésére adni, hogy veszedelem vár ott reá.

Beder király belépe a' városba, és sok szép széles utcákat láta itten, de nagy bámulására egyetlen egy emberrel sem talál-

kozott. Ez a' nagy ridegség sejteté vele, hogy a' sok állatok nem ok nélkül követtek el mindent, hogy a' városba meneteltől visszatartóztassák. Azonban tovább ment, és több nyitott boltokat veve észre, melyek azt mutatak, hogy a' város mégsem olly lakatlan, mint gondolá. Közelíte egyik bolthoz, hol különféle gyümölcsök igen kínálkozó módon voltak eladásra kirakva, 's köszönté az öreget, ki a' boltban üle.

KÉTSZÁZ HETVENEGYEDIK ÉJSZAKA.

Az öreg, ki épen valamivel foglalatoskodott, fölemelé fejét, 's egy nemes és deli tekintetű ifjat látván maga előtt, kérdező nagy esodálkozással, honnan jő, 's mi dolog vezette ide.

Beder király rövid szóval kielégíté újságvágyát, 's az öreg kérdé tovább, nem találkozott e valakivel útjában.

„Te vagy a' legelső, kit itt látok, — felele a' király, — 's nem foghatom meg, hogy' lehet illy szép és derék város olly pusztá, mint ez.“

Jere be, 's ne maradj tovább az ajtóban, — felele az öreg, — különben valami baj érhetne. Majd aztán kielégítem újságvágyadat, 's megmondom okát, miért szükséges e' vigyázat.“

Beder király nem mondatá ezt magának kétszer, belépett, 's leüle az öreg mellé. De mivel ez szerencsétlensége' elbeszéléséből értette, hogy táplálékra van szüksége, legelőször is adott neki valamit, hogy egy kicsit erőre hozza; 's noha Beder király kérdezte tőle annak okát, miérthíttá őt be olly nagy vigyázattal, még sem akart neki reá előbb felelni, míg jól nem lakott. Félt ugyan is, hogy a' gonosz újság, melyet neki mondani akart, nyugalmas evését megháboríthatná. Most, látván hogy már végezte ebédjét, így szóla hozzá:

„Köszönd az istennek, hogy baj nélkül értél hozzámig.“

„Hogyhogy?“ Kérdé Beder király nyugtalanul és megijedve.

„Tudnod kell, — folytatá tovább az öreg, — hogy e' várost Bájvárosnak híják, és nem király, hanem egy királyné uralkodik benne. Ezen királyné, ki a' legszebb asszony, varázslóné is, de a' leghiresebb 's veszedelmesebb.

El fogod hinni, ha megtudod, hogy mind azon lovak, öszvérek, és más állatok, mellyeket láttál, mind csupa emberek, olyanok mint te és én, kiket az pokolbeli mesterségeivel változtatott el. Minden olly csinos ifjakat, mint te, kik e' városba érkeznek, az ő kirendelt rabszolgái tartóztatnak, és szép szerével, vagy erőszakkal hozzá visznek. A' legnyájásban fogadja őket, enyeleg velök, megvendégli, pompás lakást rendel, egy szóval, annyi alkalmat ad nekik szerelméről meggyőződ-

niök, hogy abban minden baj nélkül boldogul; de nem sokáig hagyja őket ezen vélt boldogságban; nem termett még olyan, kit negyven nap múlva valami négy lábu állattá, a' mint épen kedve jó, vagy madárrá ne változtatott volna. Említetted azon sok állatokat, mellyek megakarták gátolni kiszállásodat, 's e' városba jövedeledet: ezek voltak azok; 's másképen nem tudván értésedre adni a' veszedelmet, mellyre magad vetéd, így tették meg, a' mi hatalmokban volt, hogy attól visszatartóztathassanak."

E' beszéd nagy aggságba ejté az ifjú perzsa királyt. „Ah — kiálta —, mennyi veszedelemnek vagyok kitéve bal végzetem által! Alig szabadultam meg egy varázslattól, melly még most is borzadással tölt el, ime már megint mást 's még rettenesebbet látok előttem."

Ez alkalmat nyujta, az öreg előtt környülményesen elbeszélni egész történetét, születését, rangját, a' Szamandári herczegnéhez való szerelmét, és annak kegyetlenségét, hogy épen azon pillanatban változtatta madárrá, midőn ezt legelőször látta, és szerelmét előtte megállotta.

Végezván a' király ennek elbeszélését, még nagyobb szerencsétlenségbe jutástóli félelmét jelentette. Az öreg igyekezett őt megnyugtítani és monda: „Bár melly igaz is a' mit előtted a' varázs királynéről és gonoszágáról beszéltem, még sem kell attól úgy félned, a' mint látszol. Engem szeretnek e' nagy városban; még a' királyné is ösmer, 's mondhatom, hogy sokat tart

reám. Nagy szerencse tehát reád nézve, hogy jó csillagod előbb vezérlett hozzám, mint akarkimáshoz. Házamban bátorságban vagy; a' hol maradnod tanácslom, ha tetszik. Ha innen el nem távozol, jót állók érte, semmi sem fog rajtad esni, a' mi alkalmat nyujthatna reá, hogy ellenem panaszkodjál. Egyébiránt tehát épen semmit se erőltess magadat.“

KÉTSZÁZ HETVENKETTŐDIK ÉJSZAKA.

Beder király megköszöné az öregnek szíves fogadását és ótalmát, mellyet olly jó szívvel ajánla neki. Ki üle a' boltajtóba; 's alig jelent meg itten, ifjúsága és szép tekintete minden arra menők' szemét reávoná. Sokan megis állottak, 's örvendettek az öreg' szerencséjén, hogy illy szép rabszolgát vett, a' mint vélték; 's annál inkább csodálkoztak rajta, mivel nem tudták meg fogni, hogyan kerülhette el egy illy szép fiatal ember a' királyné' incseleit.

„Ne gondoljátok, hogy rabszolga, — monda nekik az öreg; — tudjátok hogy én sem olly gazdag, sem olly előkelő nem vagyok, hogy illy szép rabszolgát tartsak. Ez az unoka öcsém, meghalt testvéremnek fia; 's mivel gyermektelen vagyok, ide híttam, hagyd legyen velem.“

Mindnyájan örvendettek vele együtt örömén, mellyet annak érkezése okozha-

tott neki; de nem titkolhaták el félelmöket is, hogy a' királyné el fogja tőle ragadni.

„Ösmered, — szólának hozzá, — 's ennyi példa után nem lehet nem látnod a' veszedelmet, mellynek ki vagy téve. Mi nagy lenne fájdalmad, ha vele is úgy bánék, mint sok másokkal, kiket ösmerünk!“

„Igen köszönöm, — felele az öreg, — szives barátságtok' nyilatkoztatását, 's részvételteket irántam; nagyon le vagyok érte kötelezve. De nem félhetek attól, hogy nekem a' királyné legkisebb bántalmat is tegyen, minekutána mindig annyi kegyet mutatóit irántam. Ha hírét hallaná, 's iránta velem szólna is, reménylem le fog tenni róla, mihelyt megmondom neki, hogy unoka öcsém.“

Az öreg örült a' dicséreteknek, mellyel az ifju perzsa királyt tetézték; olly részt veve benne, mintha valósággal saját fia lett volna; nagyon megszerette őtet, 's szeretete mind inkább nevededett, a' mint nála léte alatt alkalma vala őt jobban jobban megösmerni.

Valami egy hónapig élhettek így együtt, midőn egykor Beder király szokása szerint a' boltajtóban ült, és Labe királyné (így hítták a' varázs királynét) nagy pompával az öreg' háza előtt mene el. Mihelyt megpillantá Beder király az elől lovagló testőrök' legelejét, azonnal fölkele és a' boltba mene, 's kérdezte gazdáját az öreget, mit jelent ez? „A' királyné fog erre menni, — felele az; — de csak maradj, és ne félj semmit is.“

Labe királyné' testőrei mindnyájan bősönny színbe öltözve, szép lovakon és fegyverben kivont karddal, négy sorával, mintegy ezeren jöttek, 's egy sem volt a' tisztek között, ki az öreg' boltja előtt elmentében, ezt ne köszöntötte volna. Ezeket szintannyi heréltek követték, aranszövetbe öltözve, 's még szebb lovakon; 's ezeknek tisztsíjei is szint azon becsületet adák az öregnek. Ezek után megint annyi ifju leánykák jöttek; csaknem mind egyenlő szépségűek, gazdagon öltözve, drágakövekkel ékesítve, ünnepileg lépdeltek egyegy kis láncsával kezökben, 's közepettük megjelenék Labe királyné, egy egészen gyémánttal csillogó lovon, mellynek nyerge aranyból, és csótárja megbecsülhetlen értékű vala. Az ifju leánykák is köszönték az öreget, a' mint mellette elmenének; 's a' királyné megütközvén Beder király' szépségén, megállta a' bolt előtt, és monda az öregnek:

„Abdallah (ez vala neve), mondd meg kérlek tied ezen szép és kecses rabszolga? Régóta bírod már?“

Abdallah földre borúla a' királyné előtt, és felele, ismét fölkelvén:

„Királyné, ez az tinokaöcsém, nem régiben meghalt testvérem' fia. Mivel gyermekem nincsen, fiam gyanánt tekintem őt, 's vénségem' vigasztalására híttam ide, és azért, hogy holtom után a' mi csekélységet hagyok, általvegye.“

KÉTSZÁZ HETVENHARMADIK ÉJSZAKA.

A' királyné, ki még soha sem látott olly szép ifjat mint Beder király, és forró szenvedelemre gyúlt iránta, ezen kinyilatkoztatás mellett is oda akarta vinni a' dolgot, hogy az öreg azt engedje által neki. „Jó atyám, — szóla tovább hozzá, — nem tennéd-e meg azt a' szivességet, hogy őt nekem ajándékozd? Ne tagadd meg tőlem kérlek. Esküszöm a' tűzre és világosságra, olly nagygyá és hatalmassá teszem őt, hogy soha még egy hozzá hasonló sem emelkedett olly nagy szerencsére. Ha az egész emberi nemnek volna is szándékom ártani, még is ő volna az egyetlenegy, kit megkímélnék. Bízom, hogy teljesíteni fogod kérelmemet, 's ezen bizodalمام inkább hozzám való szereteteden, mint azon tiszteleten alapúl, mellyel irántad mindenkor viseltetem és most is viseltetem.“

„Asszonyom, — felele a' jó Abdallah, — véghetetlenül le vagyok kötelezve felségedhez, mind azon kegyéért, mellyet hozzám mutat, mind azon tisztességért is, mellyet unoka öcsémme akar tenni. Nem méltó ő illy nagy királynéhoz közelíteni: könyörgök azért felségednek, méltóztassék őtet attól kegyesen fölmenteni.“

„Abdallah, — felele a' királyné, — hízeltedtem magamnak, hogy jobban szeretsz; és soha sem hittem volna, hogy kérelmemnek olly kevés súlya legyen előttem.

De újlag esküszöm a' tűzre, a' világosságra, sőt vallásom' legfőbb szentségére, hogy nem távozom addig innen, míg macacsságodat meg nem hajtom. Képzelem mi okoz neked gondot; de fogadom, legkisebb okod sem lesz megbánni azt, hogy illy nagyon leköteleztél."

Az öreg Abdallahnak igen nagyon fájt mind magáért, mind Beder királyért is, kénytelennek látván magát a' királyné' akaratjának engedni. „Asszonyom, — felele, — nem engedhetem meg, hogy olly rossz vélekedéssel legyen felséged, irántadi tiszteletemről, 's minden kedvének teljesítésében buzgóságomról. Teljes bizodalommal vagyok szavaidhoz, 's nem kétlem, hogy meg fogod tartani. Csak arra kérlek, hogy az öcsémnek szánt nagy tisztességet halaszd el a' legközelebbi alkalomig, midőn megint erre fogsz menni."

„Tehát holnapig.“ felele a' királyné. 'S e' szavakkal meghajtá fejét köszönetül, 's folytatá útját a' palota felé.

Midőn Labe királyné elment, pompás kíséretével, monda a' jó Abdallah Beder királynak: „Édes fiam, (mert így szokta híni, hogy közbeszédben el ne árulja) a' mint láttad, nem tagadhattam meg a' királyné' sürgető kérését, ne hogy arra ingereljem, hogy rajtad nyilván vagy titkon erőszakot tegyen varázs mesterségével, 's mind kettőnk ellen bőszejában, még kegyetlenebbül és csufosabban bánják veled, mint mindazokkal, kik ekkorig hatalmába kerültek, a' mint már mondtam volt. Van egy

kis okom hinni, hogy olly nyájasan fog veled bánni, a' mint ígérte, hozzám viseltető különös tisztelete' tekintetéből. Magad is ítélhettél erről egész udvarának magaviseletéből, 's azon tisztességből, mellyet velem tettek. Átkozott lenne istentől, ha megcsalna; de nem fogna megcsalni büntetlenül, 's boszút tudnék érte állani.“

Ezen igen bizonytalannak látszó biztatások, nem igen különös hatást tettek Beder királyra. „Az után a' mit nekem e' királyné' gonoszságáról beszéltél, — szóla erre, — nem titkolom előtted, irtózom hozzá közelíteni. Talán mindent a' mit róla mondtál föl sem vennék, 's meg hagynám magamat vakíttatni az őt környező dicsőség' fényétől, ha tapasztalásból nem tudnám, mit teszen egy varázslóné' hatalmában lenni. Azon állapot, mellyben Giäuháre herczegné' varázslata által valék, 's mellyből a' mint látszik csak azért szabadultam ki, hogy megint mindjárt másikba essem, iszonynyal tölt el iránta.“

Könyei gátolták többet szólni erről, 's kimutatták milly kedvetlenül látá magát azon á'kos kénytelenségben, hogy Labe királynénak kiadassék.

„Édes fiam, — folytatá az öreg Abdallah, — ne szomorkodjál; megvallom, hogy nem szinte sokat lehet építeni egy illy ravasz királyné' ígéreteire, sőt esküire is. De megvallom neked, hogy minden ő hatalma nem terjed ki reám. Ezt tudja ő, 's épen ezért van annyi tekintettel hozzám. Majd meggátlom én, hogy legkisebbet se tegyen

bántalmadra, ha olly hitetlen volna is, hogy ahhoz merne fogni. Eziránt bizakodhatól bennem; 's ha csak pontosan követed utasításomat, mellyet elmeneteled előtt adni fogok, jót állok érte, hogy nem lesz több hatalma rajtad, mint rajtam."

A' varázs királyné nem mulasztá el másnapon Abdallah' boltja előtt elmenni, szint' olly pompával, mint az előbbi nap', 's az öreg nagy tisztelettel várta őt.

„Jó atyám, — szóla ehhez, megállapodván, — láthatod a' sietségből, mellyel jövök, ígéretedre emlékeztetni türelenségemet, hogy öcsédet birhassam. Tudom hogy szavadat meg szoktad tartani, 's nem hiszem hogy szándékozt megmásoltad volna."

Abdallah, ki a' királyné' közeledésekor mindjárt leborult, fölkele a' mint az beszédét végzé; és senkivel sem kívánván hallatni a' mit neki mondani akara, tisztelettel lova' fejéhez lépett, 's halkan így szóla hozzá: „Hatalmas királyné, tudom, nem fogja balul venni felséged azon nehézséget, mellyet tegnap tettem öcsémnek reád bizása iránt; magad is tudhatod okaimat. Ma általadom, de kérlek feledd el reá nézve azon csodálatos mesterség' minden titkait, mellyeket olly nagy mértékben birsz. Öcsémet fiamként tekintem; 's kétségbe fogna ejteni felséged, ha másképen bännék vele, mint a' hogy' méltóztatott ígérni."

„Ujra ígérem, — felele a' királyné, — 's ugyan azon esküvel fogadom, mint tegnap, hogy mind neki, mind neked teljes okotok lesz velem megelégedni. Látom, hogy még

nem ösmérsz eléggé, — ezt veté hozzá, — eddig még mindig csak fátyolozott arczczal láttál; de mivel öcsédet méltónak tartom barátságomra, akarom veled láttatni, hogy én sem vagyok méltatlan az övére.“

E' szavakkal Beder királynak, ki hozzá Abdallahval közeledeett, egy tökéletes szépséget mutatott.

„Nem elég szépnek lenni, — gondolá ez magában, — a' cselekedetnek is olly helyesnek kell lenni, a' millyen tökéletes a' szépség.“

KÉTSZÁZ HETVENNEGYEDIK ÉJSZAKA.

A' mint Beder király, szemeit Labe királynéra szegezvén, ezt gondolá, Abdallah feléje fordulván kézen fogá, 's a' királyné' elébe állíta ezen szavakkal: „Itt van aszszonyom; még egyszer könyörgök felségednek, gondold meg, hogy ő öcsém, 's engedd meg neki, hogy néha meglátogasson.“

A' királyné megigéré, 's hálája' jeléül egy zsacszóban ezer aranyat adata neki, mellyet magával vitetett. Eleinte nem akarta elvenni; de a' királyné' unszolására nem vethette meg.

A' királyné, a' magáéhoz hasonló gazdag szerszámu lovat, vezetett, a' perzsa király' számára is. Általadták neki, 's midőn lábát a' kengyelbe tevé, szóla a' ki-

rálýné még Abdalláhhoz: „Elfeledtem tőled kérdeni, mi neve az öcsédnek.“ Feleletére, hogy Beder (tele hold), ezt monda: „Elvétették, Semsznek (nap) kellene híni.“

Midőn Beder király lóra ült, a' királyné után akara lovagolni. Ez Abdallahra tekinté, 's meghajtván magát neki, folytatá útját.

Beder király, a' népség' arczán, nem hogy tisztelettel vegyes bizonyos megelégedést vett volna észre, királynéjok' látásán, sőt ellenben azt látá, hogy megvetéssel néztek reá, sőt többen ezerféle átokkal is követték. „A' varázslóné, — szólának némellyek, — megint új tárgyat lelt gonoszságának. Hát már soha sem fogja az ég megszabadítani a' világot kegyetlenségétől?“ — „Szegény idegen, — szólának mások, — igen csalódot, ha azt véled, hogy szerencséd soká fog tartani: csak azért emelnek olly magasra, hogy ested annál szörnyebb legyen!“

Ezen beszédekből jól látta Beder, hogy az öreg Abdallah ollyannak festette előtte Labe királynét, a' millyen volt valósággal: de mivel már nem rajta állott a' veszedelemből, mellyben lebegett, kimenekedüie, a' gondviselésre bízá magát, 's megnyugodott benne, a' mit az égnek tetszendik sorsa iránt rendelni.

A' varázs királyné' palotájához érvén, leszálla, 's karon fogván Beder királyt, vele együtt, asszonyaitól 's a' herélt tisztektől kísérve, belépett. Maga mutogatott

meg neki minden benne lévő szobákat, melyekben csupa merő aranyt, drága köveket, és igen pompás butorokat lehetett látni: midőn öt lakó szobájába vezette volna, egy altánra lépe vele, 's egy varázs szépségű kertet mutata neki. Beder király mindent nagy finomsággal dicsére, de épen nem úgy, hogy gyaníthatta volna, hogy valami egyéb ő, mint az öreg Abdallah' öccse. Különféle közönös dolgokról beszélgettek, míg a' királynénak megjelentették, hogy ki van találva.

A' királyné és Beder király fölkelének, 's oda menvén, asztalhoz ülének. Az asztal merő aranyból volt. 's a' tálak is szinte. Majd minden ivás nélkül ettek egész a' csemegéig; de most a' királyné tele tölteté csészéjét drágálatos borral, 's kiívá Beder király' egészségéért; ugyan azt kezében tartván, újra megtölteté és neki nyújtá. Beder király azt nagy tisztelettel vevé el, 's fejének mély meghajtásával kijelenté, hogy viszontag az ő egészségéért iszik.

Ekkor Lábe királyné' asszonyai közül tízen hangszerekkel léptek be, 's azokat hangokkal kísérvén, kellemes zengzetet csináltak, míg ezek egész késő éjszakáig idogáltak. Az erős együttivás végre úgy fölhevíté őket, hogy Beder király lassanként feledé a' királyné mellett a' varázsn' őt, 's csak a' legszebb királynénak tekintette.

Mihelyt észrevette a' királyné, hogy már oda vitte, a' hova akarta, inte a' herélteknek, hogy távozzanak el. Engedel-

meskedének, és Beder király vele együtt lefekütt.

Jövő reggel, mindjárt fölkelés után, fürdőbe ment a' királyné Beder királylyal; 's fürdés után a' nők, kik ott a' király körül szolgáltak, fehér ruhát 's egy igen pompás köntöst adtak reá. A' királyné, ki még gazdagabb ruhába öltözött, mint tegnap, oda ment érte, 's együtt tértek vissza ennek szobájába. Jó ebédet adtak föl nekik, a' mi után a' napot a' kertben sétalással, 's különféle más mulatsággal, kellemesen töltötték.

Igy bánt, 's így vendégelte Lábe királyné Beder királyt, negyven napiglan, a' mint minden szeretőjével szokott volt tenni.

Midőn a' negyvenedik nap' éjjelén mindketten lefeküttek volna, 's a' királyné azt vélte, hogy Beder király aluszik, halkan fölkele. Beder király pedig, ki fölérzett 's észrevevé, hogy valamit akar, úgy tetteté magát, mintha alunnék, azonban minden cselekedetére figyelmezett.

A' királyné, fölkelvén, kinyitá egy szekrényt, 's kihúza belőle egy szelenczét, mellyben bizonyos sárga por vala. Fogá ezen port, és a' szobában, rézsút sorban elhintette. Ezen sor azonnal egy igen tiszta vizü patakká változott. Beder király' nagy csodálkozására. Reszketett féltében, de úgy tett, mintha még erősebben alunnék, hogy a' varázsnő előtt el ne árulja ébrenlétét.

KÉTSZÁZ HETVENÖTÖDIK ÉJSZAKA.

Lábe királyné egy edénnyel vizet mérte a' patakból, 's egy medenczébe önte belőle, mellyben liszt vala, 's tésztát csinált abból, mellyet igen sokáig dagasztá; végre még bizonyos fűszereket tett bele, mellyeket különféle szelenczéből szedett elő, 's úgy pogácsát csinált belőle, mellyet egy fűdött tepszibe tett. Mivel légelőször is nagy tüzet gyújtott, ízzót vett ki's reá tette a' tepszit; 's míg a' pogácsa sült, az edényeket és szelenczéket megint helyökre raká; 's bizonyos igékre, mellyeket mondott, elenyészék a' patak, melly a' szoba' közepén csörgedezett. Mikor már a' pogácsa megsült, levévé a' tűzről, 's egy szobába vivé; azután lefekütt Beder király mellé az ágyba, ki úgy fudta magát tettezni, hogy amannak legkisebb gyanúja sem volt, mint-ha abból, a' mit mívelt, valamit meglátott volna.

Beder király, ki, a' sok vígságban és mulatságban, gazdáját, a' jó öreg Abdaláht, mióta tőle eljött, egészen elfelejtette, most reá emlékezett, 's gondolta abból, a' mit Lábe királynétól az éjjel tenni látott, hogy tanácsára lesz szüksége.

Fölkelvén jelenté a' királynénak szándékát, hogy azt meglátogatja, 's engedelmet kére reá.

„Ejnye kedves Bederem, — felele a' királyné, — hát már meguntad, nem mon-

dom az illy pompás palotában lakást, hol annyi kényelmet találsz, hanem egy királyné társaságát, ki téged olly szenvedelmessen szeret, 's ennek olly sok bizonyságait adja?"

„Nagy királyné, — felele Beder király, — hogyan unhatnám el magamat azon gyönyörűségek 's kegymutatások mellett, mellyekkel felséged tetézni méltóztatik? Távol attól asszonyom, csupán azért kérem ez engedelmet, hogy nagybátyám előttszámot adjak azon véghetetlen köteleztetések-ről, mellyekkel felségednek tartozom, 's tudassam vele, hogy róla el nem felejtkezem. Nem titkolom azonban, hogy kiváltképen ezen okból történik: tudván azt, hogy engem nagyon szeret, 's már negyvened napja, hogy nem látott, nem akarok hosszabb kimaradásommal okot adni a' gondolatra, hogy hozzám való jó indulatait nem viszonzom.“ — „Eredj, — monda erre a' királyné, — szívesen megengedem; de ne maradj sokáig, megemlékezhvén, hogy nélkülöd nem élhetek.“

Egy drága szerszámu levat vezettetett elő neki, 's ez ellovagolt.

Az öreg Abdallah örvendett, hogy Beder királyt ismét látta. Nem tekintvén rangjára, szívesen megölelé, 's Beder király is szíltúgy viszonzá, hogy senki se kételkedjék benne, hogy neki öccse.

Midőn leültek, kérdé Abdallah a' királyt: „No hogyan voltá ezen hitetlennél, ezen varázsnőnél, 's hogy' vagy még nála?“

„Mind eddig, — felele Beder király, — mondhatom, minden kigondolható tekintettel volt irántam, 's minden lehetséges tiszteletet és figyelmet mutatott hozzám, hogy meggyőzhessen róla, milly tökéletesen szeret. De az éjjel vettem valamit észre, a' mi nyomos gyanút támaszt bennem, hogy mind, a' mit eddig tett, csak tettetés vala. Azt vélvén, hogy aluszom, noha fölébredtem, elvonula igen vigyázva tőlem és fölkele. Ezen vigyázata okot nyújtott reá, hogy a' helyett, hogy ismét elalunnam, szemmel tartsam, úgy tettetvén magamat, mintha alunnam.“ És így elbeszélte neki tovább, hogyan 's micsoda környülmények között látta a' pogácsát sütni, 's ezen szavakkal végzé: „Addig, megvallo-
lom, csaknem elfelejtettelek minden utasításaiddal együtt, mellyeket gonoszsága iránt adtál: de ezen cselekedeténél fogva félek, hogy sem ígéretét, sem nagy esküit, mellyeket neked tett, nem fogja megtartani. Ekkor mindjárt te jutottál eszembe; 's szerencsésnek tartom magamat, hogy könnyebben megengedte, mintsem reménylöttem, hogy meglátogathassalak.“

„Nem csalatkoztál, — felele az öreg Abdallah egy mosolygással, melly azt jelenté, hogy ő maga is gondolta, hogy nem fogna különben cselekedni; — semmi sem képes a' hitetlent jobbulásra bírni. De ne félj semmit is, tudok én egy módot, melly azon gonoszt, a' mit veled tenni akar, reá fordítja. Még jókor kezdtél gyanakodni, 's nem tehetnél volna jobbat, mint hogy hoz-

zám folyamodtál. Mivel szeretőit nem tartja meg tovább negyven napnál, 's a' helyett, hogy becsülettel elbocsátaná, mindeniket valami állattá változtatja, 's velök erdeit, kertjeit, és mezeit népesíti, már tegnap gondoskodtam rólad, őtet meggátolnom, nehogy téged is ezen sorsra juttasson. Ugy is régen hordja már a' föld ezen szörnyeteget; hadd járjon végre úgy, a' mint érdemli."

KÉTSZÁZ HETVENHATODIK ÉJSZAKA.

Ezen szavakkal Abdallah Beder királynak két pogácsát ada kezébe, 's megmondá neki, hogy következő hasznokat vegye. „Azt mondtad, — folytatá, — hogy a' varázsnő az éjjel pogácsát sütött: ez arra való, ne kételkedjél benne, hogy veled megetesse; de őrizkedjél, azt megízélni. Elvedd ugyan, ha ad belőle, de a' helyett, hogy szádba tennéd, add meg egyiket ezen pogácsák közül, mellyeket adtam, de úgy, hogy észre ne vegye. Ha majd azt hiszi, hogy az övéből ettél, nem fogja elmulasztani, téged valami állattá változtatni akarni. Nem fog neki díszleni, 's most majd tréfát csinál belőle, mintha csak enyelgésből tette volna, hogy egy kicsit megijesszen, noha lelkében boszorkodni fog rajta, azt képzelvén, hogy a' pogácsa-készítésnél valamit elvéfett. Azután add neki a' másik

pogácsát, és unszold, hogy egyék belőle. Fog belőle enni, csak azért is, hogy megmutassa, hogy nem bizatlankodik benned, minekutánna neked okot nyujtott az iránta való bizatlanságra. Mihelyt evett belőle, végy egy kis vizet a' tenyeredbe, és szeme közé hintvén, mondd ezt neki:

„Hagyd el ez alakot, 's vedd föl ez vagy amaz (a' mi neked tetszik) állat' alakját!“

„Jőj ide aztán az állattal, én majd megmondom, mit csinálj tovább.“

Beder király az öreg Abdalláhnak a' legelevenebb kifejezésekkel kijelenté, milly halával tartozik neki, hogy úgy gondoskodik, ezen veszedelmes varázsnőt ellene való gonoszságának véghezvitelében, meggátolni; 's még egy ideig beszélgetvén vele, elhagyá 's visszatért a' palotába.

Oda értével megtudá, hogy a' varázsnő a' kertben nyugtalanul várja. Oda me- ne, hogy fölkeresse, 's Labe királyné, mi- helyt megpillantá, azonnal nagy sebbel hoz- zámene.

„Kedves Bederem, — monda neki, — igazán mondják, hogy semmi sem mutatja meg jobban a' szerelem' nagyságát 's ere- jét, mint a' szeretett tárgy' távolléte. Nem volt nyugtom, mióta szemem elől elvesz- tettelek, úgy tetszik, mintha esztendő óta nem láttalak volna. Ha még egy kicsit to- vább maradtál volna oda, mindjárt magam indulok fölkeresésedre.“

„Asszonyom, — felele Beder király, — bizonyossá tehetem felségedet, hogy én

is szintúgy vágytam ismét nálad lenni; de nagybátyámtól, kitszeretek, 's ki már régen nem látott, egy rövid beszélgetést nem tagadhattam meg. Még tovább is akart tartóztatni, de elragadtam magamat szeretelelől, hogy oda siessek, hova a' szerelem hiva; 's vendégségéből is, mellyet számomra készített, megelégedtem egy pogácsával, mellyet neked hoztam el."

Beder király, ki egyiket a' két pogácsa közül egy igen tiszta kendőbe takarta, elővévé azt, 's ezen szavakkal nyújtá neki:

„Itt van asszonyom, kérlek, fogadd szívesen."

„Kedvesen veszem, — felele a' királyné, elvevén, — 's eszem belőle a' kedvedért; de előbb azt kívánom, hogy te is egyél ebből itten most kedvemért, mellyet távolléted alatt sütöttem."

„Szép királyné, — monda erre Beder király, azt tisztelettel elvevén, — az olly kezek, mint felségedéi, csak tökéletest tudnak csinálni, 's nagy kegyelmet mutatsz hozzám, mellyért nem győzöm hálámat kijelenteni."

Beder király ügyesen elcserélé a' királyné' pogácsáját avval, mellyet az öreg Abdallah adott neki, tőre belőle egy darabot, és szájába tévé. „Ah asszonyom, — kiálta ettében, — soha' sem ettem jobbat!"

Mivel közel valának egy szökőkúthoz, 's a' varázsnő észrevette, hogy a' falatot már lenyelé, 's megint másikat akar enni, vizet meríte a' medenczéből tenyerével, 's szeme közé locsolá ezen szavakkal:

„Nyomorult, hagyj el ez emberi alakot, 's vedd föl egy félszemű sánta dög' alakját!“

KÉTSZÁZ HETVENHETEDIK ÉJSZAKA.

Ezen szavak fogamat nélkül maradtak, 's a' varázsnő igen megütközött, látván, hogy Beder király el nem változott, hanem csak nagyon megijedt. Lángba borult orcája, 's mivel látá, hogy nem díszlett neki, így szóla hozzá: „Kedves Bederem, semmi sem, nyugodjál meg, nem akartalak bántani, csak azért tettem, hogy lássam, mit szólsz hozzá. Valóban a' legelvetemedettebb 's förtelmesebb asszonynak kellene lennem, ha nem csak azon eskek után, mellyeket tettem, hanem szerelmem' azon bizonyosságai után is, mellyeket adtam, illy fekete tetet követhetnék el.“

„Hatalmas királyné, — felele Beder király, — ámbár meg vagyok is győződve, hogy ezt felséged csak magamulatfából tetted, még sem állhattam meg, hogy meg ne döbbenjek. De hogy' is meg ne rezzenne az ember, midőn olly szavakat hall, mellyek képesek olly különös elváltozást okozni? De asszonyom, hagyjuk ezt most abban: 's mivel én ettem pogácsát, tedd te is velem azt a' kegyelmet, 's ízeld meg az enyémet is.“

Labe királyné, ki nem tudá magát jobban menteni, mint ha a' perzsa király iránt bizodalmanak ezen bizonyosságát adja, le-tőre egy darabot a' pogácsából, 's megevé. Mihelyt lenyelte, egészen meg zavarodott-nak látszott, 's mozdulatlanul álla.

Beder király sem késett, hanem vizet meríte ugyan azon medenczéből, 's szemeközé fecskendezé, ezt mondván:

„Átkozott boszorkány, hagyd el ez alakot, 's változzál kanczává!”

'S Labe királyné, egy pillantatban, egy igen szép kanczává változott; és olly nagy vala szomorúsága ezen elváltozáson, hogy bőséges könnyeket hullata. Lehajtá fejét Beder király' lábaihoz, hogy szanakozásra birhassa. De ha meglágyíthatta volna is, nem álla hatalmában, a' mit cselekedett, megint jóvá tenni.

A' kanczát a' királyi ólba vezette, 's oda adá egy lovásznak, hogy kantározza fel; de minden kantár közül, mellyeket a' lovasz reá illesztett, egy sem volt jó neki. Beder még két más lovat nyergeltetett és kantároztatott, egyiket magának, másikat a' lovásznak, 's a' kanczát vezetéken vivén, az öreg Abdallahhoz lovagolt.

A' mint Abdallah Beder királyt a' kanczával együtt távolról jőni látta, nem kétkedett, hogy megtette Beder a' mit neki javasolt. „Átkozott boszorkány, — szóla azonnal örvendve magában, — végre megbüntetett az ég, a' mint érdemletted!”

Beder király leszálla Abdallah' boltja előtt, bemene 's megölelé, ezer hálát mond-

ván minden tett szolgálatjaiért. Elbeszélte neki, hogyan történt minden, 's megmondá, hogy nem találhat neki való kantárt. Abdallah, kinek egy minden lóra illő kantára volt, maga fölkanthozá vele a' kanczát; 's midőn Beder király a' lovászt a' két lóval együtt visszaküldötte, így szóla hozzá: „Uram már nem szükség tovább e' városban maradnod, ülj fel ezen kanczára és térj haza országodba. Csak az egyet ajánlom: hogy ha e' kanczát valaha eladod, el ne add kantárostúl. —“

Beder király megigéré, hogy eszében tartja, 's elbucsuzván tőle ellovagolt.

Az ifju perzsa király, mihelyt a' városból kiért, alig bírt magával örömében, hogy illy nagy veszedelemből kiszabadult, és a' varázsnő, hatalmában van, kitől olly igen lehetett félnie.

Harmadnapra elindulása után egy nagy városba érkezett. A' külvárosban egy tekintetes öreg találkozott vele, ki gyalog ment egy ott levő mulató házába.

„Uram, — megszólítá az öreg, megállapodván, — szabad-e tudnom, honnan jössz?“

Beder azonnal megállá, 's kielégíté ujságvágyát, 's míg az öreg néhány kérdést teve, egy vén asszony is ment oda, 's megállván elkezde sírni, mély sohajtásokkal szemlélvén a' kanczát.

Beder király és az öreg félbeszakaszták beszédöket, hogy a' vén asszonyt nézzék és Beder király kérdezte, miért sír úgy? „Ah uram, — felele, — azért mivel

kanczád olly hasonló a' fiam' kanczájához, mellyet kedvéért még most is sajnállok, hogy ugyan annak tartanám, ha az meg nem döglött volna. Add el nekem kérlek, megadom illendő árát, 's még azon fölül igen meg is köszönöm.“

„Jó anyó, — felele Beder király, — sajnálom, hogy kérésedet nem teljesíthetem, kanczám nem eladó.“

„Ah uram, — folytatá az öreg unszolva — az istenre is kérlek! Én és a' fiam meghalunk bánatunkban, ha meg nem adod e' kegyelmet.“

„Jó anyó, — viszonzza Beder király, — szívesen megadnám, ha szándékom volna illy jó kanczát eladni; de ha ez volna is még sem hiszem, hogy ezer aranyat volna kedved adni érte, mert azon esetben sem adnám olcsóbbért.“

„Miért ne adnék? — felele az öreg, — Csak alkudjál meg, mindjárt leszámlálom.“

Beder király a' vénasszonyt olly szégyen öltözetben látván, nem képzelheté, hogy képes legyen olly nagy summát letenni. 'S akarván látni, ha megállja-e az alku, így szóla hozzá: „Add ide a' pénzt, 's tied a' kancza.“

Az öreg asszony azonnal leoldá egy erszényt övérol, 's odaadá neki, mondván: „Tessék leszállnod, olvassuk meg, meg van-e a' pénz; ha valami hibáznék, mindjárt meghozom hazulról, házam nem meszsze van.“

Beder király igen elbámult az erszényt látván. „Jó anyó, — szóla erre, — látod,

hogy azt csak tréfából mondtam: ismétlem, hogy kanczám nem eladó.“

Az öreg ember, ki tanúja vala e' beszélgetésnek, megszólamlék erre, ezt mondván Beder királynak: „Édes fiam, tudnod kell, a' mit látom még nem tudsz, hogy ezen városban halálos büntetés alatt nem szabad hazudni. Azért nem menekedhetel meg tőle, hogy ezen jó asszonytól a' pénzt fölvegyed, 's neki kanczádat oda add, mivel lefizette érte a' pénzt, mellyet kértél. Jobban teszesz ha a' dolgot zaj nélkül végzed el, mintsem azon veszedelemre vedd magad, melly ebből reád háromolhatnék.“

KÉTSZÁZ HETVENNYOLCZADIK ÉJSZAKA.

Beder király igen boszonkodott, hogy olly gondolatlanul ezen bajba keverte magát, 's nagy kedvetlenül leszálla.

Az öreg sietett a' kantárt megragadni, 's a' kanczát lekantározni, 's az utsza' közepén folydogáló patakból vizet merítvén tenyerével, meghintezé vele a' kanczát, következő szavakat mondván.

„Édes leányom, hagyd el ez idegen alakot, 's vedd fel megint a' magadét!“

Az elválkozás egy pillantatban megtörtént, 's Beder király, Labe királyné' megjelenésére, elájulván földre rogyott volna, ha az öreg ember föl nem fogja.

A' vén asszony, ki Labe királynénak anyja volt, 's ötét a' varázslás' mindentitkaiba avatta, mihelyt leányát megölelte, 's örömet előtte kijelentette, egyet fütttyentett, a' mire egy óriási nagyságu és alaku undok szellem azonnal megjelenék. Ezen szellem Beder királyt egyik karjára vevé, 's másikkal a' vén asszonyt és a' varázs királynét fogván által, néhány pillantat alatt a' Bájvárosi palotába vivé őket.

A' mint a' varázs királyné megint palotájában vala, dühében mérges szemrehányásokat tett Beder királynak, és „Háladatlan, — szóla hozzá, — hát így jelented ki semmire való bátyáddal együtt háladosságodat, holott én annyit tettem értetted: majd meglakoltok mindketten érdemeitek szerint.“

Többet nem szóla; hanem vizet veve, 's szeme közé hinté ezt mondván:

„Hagyd el ez alakot, 's vedd föl egy ocsmány bagolyét!“

Ezen szavak mindjárt sikerültek; 's parancsolá egyik asszonyának, hogy a' bagolyt egy kalitkába zárja, és se ennie, se innia ne adjon.

Az asszony elvivé a' kalitkát; 's nem ügyelvén a' királyné' tilalmára, egy kis eledelet és vizet tett be neki. Egyszersmind titkon az öreg Abdallához küldé, 's megízené neki, miként bánt a' királyné öccsével, és hogy szándéka van mindkettőjüket megrontani: hogy ezt meggátolhassa és önvédelméről gondoskodhassék.

Abdallah látá, hogy Labe királynéval kár volna többé kimélve bánni. Egyet füttyente bizonyos módon, 's azonnal megjelenék előtte egy nagy négyszárnyu szellem, és kérdé, miért híta?

„Villám, — szóla hozzá (ez volt neve a' szellemnek) — Beder királynak Gülnáre királyné' fiának életét kell megmenteni. Siess a' varázsnő' palotájába, és azon könnyörű asszonyt, kire a' kalitkát bízta, vidd haladék nélkül perzsa ország' fővárosába, hogy Gülnáre királynét értesítse, melly veszedelemben forog fia a' király, 's melly nagy szüksége van a' segédre. Vigyázz, hogy meg ne ijeszd a' midőn előtte megjelenel, 's mondd, hogy én izentem, mit cselekedjék.“

Villám eltűnék, 's egy pillantat alatt a' varázsnő' palotájában termett. Értesíté az asszonyt, fölemelkedék vele a' légbe, 's perzsia' fővárosába vivé, 's ott egy lapos födéltre tette le, melly összeért Gülnáre királyné' lakával.

Az asszony lemene a' lépcsőkön, 's Gülnáre királynét anyjával Faras királynéval együtt lelé, kik épen közszomorúságok' gyászos tárgyáról beszélgettek. Mélyen meghajtá magát előttök; 's előadásából megtudák a' királynék, milly szükséges a' királynak a' hamari segedelem.

Ezen hír Gülnáre királynét igen nagy örömmre ragadá, úgy hogy fölugrék ültéből, 's a' szives asszonyt megölelé, hogy tett szolgálatjáért való háláját kijelentse.

Azonnal kimene, 's parancsolá, hogy a' palotában trombitát fújanak, dobot verjenek, 's az egész városnak a' perzsa király' nem sokára leendő visszatértét hírül adják.

Midőn a' szobába ére, ott találá bátyját Száleh királyt, kit Faras királyné már bizonyos füstöléssel oda idézett.

„Kedves. bátyám, — szóla hozzá, — Beder király, öcséd 's szerelmes fiam, a' Bájvárosban Labe királyné' hatalmában van. Kötelességed, 's kötelességem, oda sietnünk, 's őt megszabadítanunk: semmit sem lehet késnünk!”

KÉTSZÁZ HETVENKILENCZEDIK ÉJSZAKA.

Száleh király hatalmas sereget gyűjte vizi birodalmaiban, melly a' tengerből azonnal fölemelkedék. Sőt a' szövetséges szellemeket is segédül hívá, kik még az övénel is számos haddal jelentek meg. Midőn a' két hadak egyesültek, maga ment előttök Faras királynéval, Gülnäre királynéval, és a' herczegnékkel, kik szinte részt akartak venni a' háboruban.

Fölemelkedtek mindnyájan a' légbe, 's a' Bájvárosra és palotára rohantak, holott a' varázskirályné, ennek anyja, és minden tűzimádók egy pillantat alatt kiirtattak.

Gülnäre királyné elvitte magával Labe királyné' asszonyát is, ki hírt vive neki

fiának a' királynak elváltozásáról és fog-ságáról, 's ajánlotta neki, hogy a' zajban legfőbb gondja legyen a' kalitkát fölfogni, 's ő hozzá vinni. Ezen bizomány kívánsága szerint teljesítettett. Kivoná belőle a' bagolyt, meghintezé vízzel, mellyet oda vitetett, és monda:

„Kedves fiam, hagyd el ez idegen alakot, 's vedd föl ismét a' magad emberi alakját.“

'S azon pillantatban Gülnáre királyné már nem az ocsmány bagolyt, hanem fiát, Beder királyt látá; azonnal megölelte háttartalan örömmel. A' mit elragadtatásában szóval ki nem mondhatott, könnyei a' legkifejezőbb módon pótolák ki.

Gülnáre királynénak legelső gondja is az vala, hogy az öreg Abdalláht fölkeresse, a' kinek köszönte a' perzsa király megmentését. Midőn elejébe vezették, így szóla hozzá: „Írántad tartozásom olly nagy, hogy semmi sincs a' mire kész ne volnék háladatosságom' kimutatására: határozd meg magad, mi által tehetem azt, 's kívánságod teljesedni fog.“

„Nagy királyné, — felele ő, — ha azon asszony, kithozzád küldöttem, örömet reá áll a' velem való házasságra, mellyel megkínálom, és ha a' perzsa király udvaránál megszenvedni méltóztatik, hátralevő napjaimat tiszta szívből szolgálatjára szentelem.“

Gülnáre királyné az asszonyhoz fordula, ki ott jelen volt, 's mivel ez, elpirulván, nem sok idegenséget mutatott a' há-

zasságtól, a' királyné összetevé kezeiket, 's a' perzsa királylyal együtt magára vállalá boldogságokról a' gondoskodást.

Ezen házasság alkalmat ada a' perzsa királynak megszólamlani, 's anyjához a' királynéhoz mosolyogva így szólni: „Asszony anyám, örvendek a' házasságon, melyet szerzettél: de van még egy másik is hátra, mellyről szinte nem kellene megfeledkezned.“

Gülnáre királyné nem érté el mindjárt, micsoda házasságot gondol ő; egy kevéssé gondolkodván, mihelyt eszébe jutott, így szóla: „Úgy, te a' magad házasságát érted; szívesen megegyezek benne.“

Azonnal bátyja 's Száleh király' tengeri népeihez és a' jelen volt Szellemekekhez fordulván, monda nekik:

„Siessetek, 's fussátok meg a' tenger' és föld' minden palotáit, 's hozzatok hírt a' legszebb 's fiamhoz legméltóbb herczegnéről, a' kit találtok.“

„Asszony anyám, — felele Beder király, — mind ezen fáradság haszontalan. Kétségkívül nem tudod, hogy szívemet, szépségének csupán elbeszélésére, a' Szamandári herczegnének ajándékoztam; azóta láttam is, 's nem bántam meg neki tett ajándékomat. Valóban nem lehet sem földön sem a' vizek alatt olly herczegné, kit hozzá lehetne hasonlítani. Az igaz, hogy midőn szerelmemet előtte megvallottam, olly módon bánt velem, a' melly minden más, nálam kevesbbé lángoló, szerető' tüzét elolthatta volna; de menthető még is, 's nem is

is bánhatott volna velem kevésbbé sanyaruan, atyjának a' királynak elfogatása után, mellynek, noha ártatlanul, csakugyan én valék oka. Talán a' Szamandári király már megváltoztatta gondolatját; 's ő sem idegen engem szeretni, 's kezét nekem adni, mihelyt az megegyez benne."

KÉTSZÁZ NYOLCZVANADIK ÉJSZAKA.

„Édes fiam, — felele Gülnáre királyné, — ha Giäuhäre herczegné csak maga képes a' világon boldogítani, úgy épen nem ellenkezem egybekelésekben, ha csak lehetséges az. Nagybátyád a' király ha ide hozatja a' Szamandári királyt, majd megtudjuk mindjárt, olly hajhatatlan-e még most is, mint eddig."

Bár melly szorosan őriztetett is eddig; elfogatása óta, Száleh király' parancsolatjából, a' Szamandári király: még is mindig nagy tisztelettel bántak vele, 's megbarátkozott az őtet őrző tisztekkel.

Száleh király most egy szenelőt hozatott, bizonyos keveréket vetett reá, 's titkos ígéket monda fölötte. Mihelyt a' füst emelkedett, megrendült a' palota, 's a' Szamandári király megjelenék, Száleh király' tiszteitől kísérve.

A' perzsa király azonnal lábaihoz borula, 's fél tédről így szóla hozzá: „Uram, nem Száleh király kéri már felségedtől lea-

nyodnak a' perzsa királlyal leendő egybekötését: maga a' perzsa király az, ki e' kegyelmedért könyörög. Nem hihetem, hogy halálát kívánd egy királynak, ki nem élhet a' szeretetre méltó Giāuhāre herczegné nélkül.“

A' Szamandári király nem szenvedé meg tovább a' perzsa királyt lábainál; megölelé's kényszeríté fölkelni.

„Uram, — monda erre, — igen sajnálnám, ha valami okot nyujtanék, egy olly király' halálára, ki olly méltó az életre. Ha igaz, hogy drága életed nem maradhat meg leányom' birtoka nélkül, élj uram, legyen a' tied. Mindig engedelmes volt akaratomnak, 's nem gondolnám, hogy most ellenkeznek vele“

Ezen szavak után parancsolá egyik tisztjének, kiket Száleh király mellette hagyott, hogy Giāuhāre herczegnét fölkeresvén, tüstént hozza ide.

Giāuhāre herczegné folyvást azon helyen maradt, hol a' perzsa király találta. A' tiszt ott reá akada, 's nem sokára eljőve vele 's asszonyaival.

A' Szamandári király megölelé a' herczegnét, 's monda neki: „Édes leányom egy férjet választottam számodra: a' perzsa király az, kit itt látsz, a' legtökéleteseb fejedelem az egész világon. Az a' megkülönböztetés, mellyet irántad minden egyéb herczegnék fölött mutatott, kötelez mind engem, mind téged halánk' kijelentésére.“

„Uram atyám, — felele Giāuhāre herczegné, — tudja fölséged, hogy soha sem

hibázott bennem a' tartozó engedelmesség, akármire is, a' mit tőlem kívántál. Most is kész vagyok engedelmeskedni; 's reménylem, hogy a' perzsa király örömet meg fogja bocsátani azon rossz vele bánáson, mellyel illettem; úgy hiszem, elég méltány lesz azt gyermeki tisztetem' szorongásának tulajdonítani."

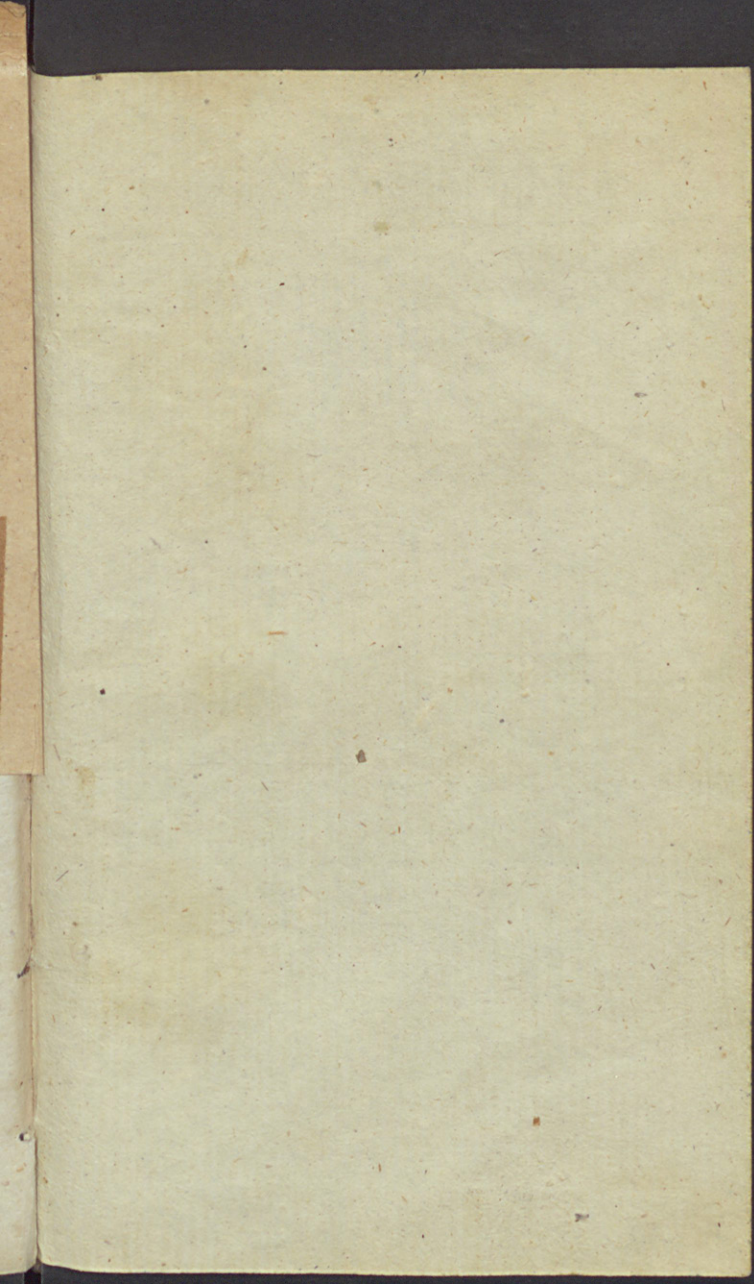
A' lakodalmat a' Bájváros' palotájában annál nagyobb fénnel üllötték, mivel a' varázskirályné' halála pillantatában, annak minden szeretői visszanyerték előbbi alakjokat, 's eljöttek, hogy a' perzsa királynak, Gülnäre királynénak, és Száleh királynak érte hálát adjanak, 's most részt vettek a' vendégségben. Mindnyájan királyfiak és hercegek voltak, vagy különben főrendből valók.

Száleh király végre visszavezeté a' Szamandári királyt országába, 's visszaülteté thronusára. A' perzsa király, ki most ohajtásai' fő fokán vala, visszatére hölgyével, 's Gülnäre királynéval perzsia' fővárosába, Faras királyné és a' hercegnék elkísérék őket, 's ott maradtak, míg Száleh király értök mene, 's haza vivé őket országába, a' tenger' hullámai alá.

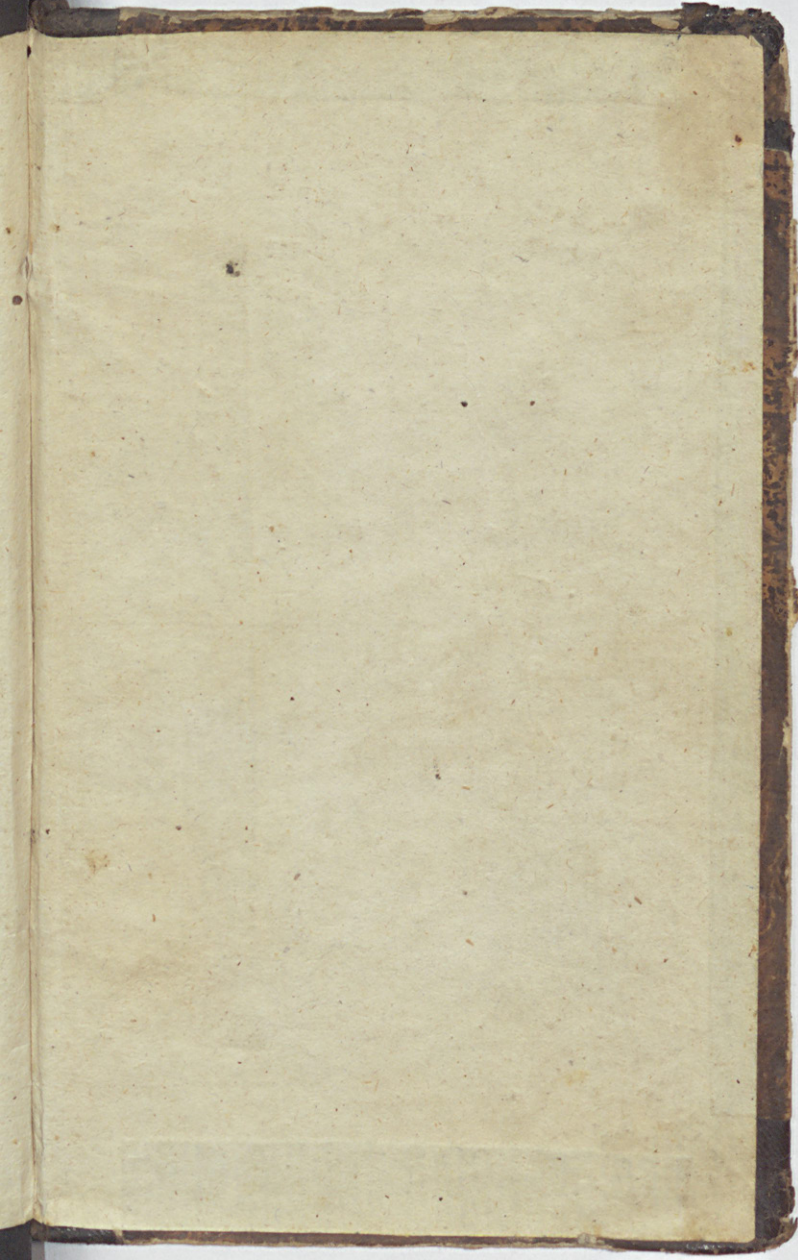
23, 204-1955

23, 204-1955

720265

Practical Algebra

Massachusetts

Massachusetts eye

as
is

the

the
the